

مکتب لغتی

مرتبى:

معلم عباس سيفى.

ناشرى:

«ملت» كتبخانهسى.

صحيفه

t.me/schifeleribiz
u.u8686@gmail.com

КАЗАНЬ.

Типо-литографія Т-ва „УМИДЪ“ Забулач. отд.
1917 г

ا.

اباحيُون — بىرەر نەرسەنى مباحلاۋچىلار تۇركۇمى.	أ — مى، (بىرەر نەرسە ھەققىدە سوراغاندا استعمال ئىيتولە؛ مىثلاً: اليس = توگلىمى؟ ابكر = بىكرمى؟
آباد — ئوزاق ۋاقتلىرى، چېكى بولماغان زىمانلىرى.	أئمة — اماملىرى.
آبار — قۇيۇلار (سوقۇيسى). اباض — آت، دەۋەنى تۇشاۋلى تۇرغان باۋ.	آب — آتا. إباء — باش تارتىق. بوى سۇنماق.
آباطله — نىگىزسىز، تۇپسىز. بوش نەرسە.	آباء — آتالىرى.
آباطيل — اباطلەلەرنىڭ جەمئىيىتى. قارا: اباطلە.	آباب — آبابە — بىرەر يىرگە بارى ئۇچۇن ھازىرلەنمەك.
آباق — سىبىسىز خوجا-سىنان قاچقان قۇل.	آباتە — كىچىك ئۆتكۈر مەك. كىچىك قونماق.
آبان — زىمان، ۋاقىت.	آباح — آباحە — مباح قىلىمەك بىرەر نەرسەنى دىستىكە (ھالالگە) چىقارمەك.

ابتات — بره نهر سەنى كېسەك،
قطع قىلمق.

ابتحات — بره و دن صوراب
تېكشەرمەك، تېكشەرمەك.

ابتداء — باشلامق.

ابتدار — تېز گەنە ئىشكە كىرىشەك.

ابتداع — ياڭا بره نهر سە

چىغارمق.

ابتدال — ھامان بره نهر سە بلەن

قوللانمق ياكى فائىدەلەنمەك.

ابتدال — كوز دن (اعتبار دن)

تۇشمەك، خورلىق.

ابتسام — كۈلۈمسۈرمەك.

ابتغاء — ئۈستەمەك، تەلەمەك،

طلب قىلمق.

ابتلاء — سنامق، امتحان ئېيتىمەك،

بىر نهر سە بلەن بلالەنمەك.

ابتلال — سولى، دىملى بولامق.

ابتهاج — سۈيۈنمەك، شادلانمق.

ابتهاال — يالنىمق، يالوارمق.

ابتىاع — ساتو — آلو ئېيتەك.

ابث — شادلانمق.

ابجال — ئۇلۇغلامق.

أَبْخَر — آوزى ناچار ئېسىلى كىشى.

ابداء — بره نهر چىغارمق.

ابدا — مەڭگى.

إبداد — يراقلاشمق.

إبداع — قارا گز: ابداء.

إبدان — تەنلەر، اعضاء.

أبدە — تەلە ھىكايە بولوب

قالغان واقعه.

أبدیت — مەڭگىلىك.

أبرار — ئېزىگى، دىنلى آدم.

إبرار — بره ونڭ آنتىنى (يىمىن)

راستلامق.

إبراز — آيرمق، نهر سەنى كوز

آلدىنە چىغارمق.

إبراك — دەۋەنى چوكتىرمەك.

أبرص — آلا تەنلى آدم.

إبرة — تەگە تۇرغان ئېنە.

ابريز — صاف آلتون.

ابريق — قۇمغان.

ابسال — برەر نەرسەنى ئىشلەۋدىن

طېمق.

ابشار — شادلاندىرمق.

ابشار — سونىڭ چورلداپ

آقمقى.

ابصار — كورمك.

ابط — قولطق.

ابطاء — آقرن كىلىك، آور

يورمك.

ابطال — بوزمق. يوقغە چىقارمق.

ابطال — باطرلر، بهادر كشىلر.

ابعاد — يراق قىلىمق. ئوزاقلا.

شىدرمق.

ابقاء — قالدىرمق. ئىسكىچە،

ئىلكدەگىچە قالدىرمق.

ابكاء — يىغلاتمق.

ابكار — قىلر.

ابكم — تلىسر.

ايل — دەۋە، تويە جنسى

ابلاغ — ئېيىر شىدرمك.

ابلج — آچق قاشلى وروشن.

نورلى.

ابلد — دھىسىز، ئۇنۇتۇپان.

ابلە — آحمق، آكسىز.

ابن — ئوغل (برەونىڭ ئوغلى)

ابن السبيل — يولچى.

آبنوس — برنوع قارا آغاچ.

ابنة — برەونىڭ قىزى.

أبنة — آغاچ بوونى.

آبواب — بابلر. كىتاب قىسمىلر.

ئىشكىلر. قابقالر.

آبود — ئوركمك. قاچمق.

آبهام — باش بارمق. بلىمسزلك.

بر نەرسەنى بلىمسز ئىيتىمك.

آبهاج — شادلاندىرمق.

آبهة — ئۇلۇغلىق. مەھبەتلىك.

آبيات — بيتلر. شىعرلر.

آبيض — آق نەرسە. آق.

اِتِّبَاع — خدمتچىلار. تابىلار.

اِتِّبَاع — تابع قىلىمىق.

اِتِّبَاع — ئىيىدىرىك تابع بولمىق.

اِتِّحَاد — بىرلەشمەك. بىر ئۆيىدە بولمىق.

اِتِّحَاف — بولەك ئىيتوب بىيرىمەك.

اِتِّرَاب — نەرسە ئۇستىنىدە طوفراق سالماق.

اِتِّرَاز — آلباقچى يابىمىق.

اِتِّرَج — لىمون.

اِتِّسَاق — تەرتىپلى بولمىق. مەنتەزىم بولمىق.

اِتِّصَال — طۇتاشمىق. بىر بىرىنى قوشالمىق.

اِتِّضَاع — ئۇلۇغلىقى بولمىق.

اِتِّطَان — بىرەر يېرىنى وطن طۇتمىق.

اِتِّعَاس — ئولتۇرماق، ھەلاك

ئىيتىمەك.

اِتِّقَان — نەرسەنى ياخشى، نەق قىلىمىق.

اِتِّكَا — تايانماق.

اِتِّلَاف — ھەلاك ئىيتىمەك، ياكى ئىيتىلمەك.

اِتِّثَر — يول. مەسلىك. چىغرى.

اِتِّثْقَال — آورايتماق. آور قىلىمىق.

اِتِّثْمَد — سورمە تاشى.

اِتِّثْنَاء — وقت. زەمان.

اِتِّثْنَاء — ماقىتاۋ.

اِتِّثْنَان — ئىككى. (۲)

اِتِّجَابَة — قەبۇل ئىيتىمەك.

اِتِّجَاج — آچى ھەم طۇزلى سۇ.

اِتِّجْبَار — كۈچلەمەك. جىبرىلەمەك.

اِتِّجْتِدَال — شادلانماق.

اجتلاب — جلب ئىتمەك. ئوزۇن.

قاراتمق.

اجتناب — ساقلاشمق.

اجداث — قېرىلار، زىيارەتلىرى.

اجدال — سۆيىندىرىمەك.

اجر — كىرىپچ.

اجر — ثواب.

اجزم — بۇرۇنقى كىيىم.

اجلاء — سۇرىمەك. بىرەر يىرگە

قۇرۇپ چىقىرىمەك.

اجلاس — ئولتۇرۇش.

اجلج — ساقچى قويۇلغان كىشى.

اجمار — حج قىلغاندا جەر.

تاشنى ئاتىق ھەم تىز يۈرىمەك.

اجم — مۇكەللەك. مۇگىزىز.

اجمل — بىك مەلۇم.

اجواف — ئىچى قوش. (مەلۇم)

(مەلۇم).

اجھار — قىچقۇرۇپ سويلەمەك.

احتداد — آچۇرلانمەك.

احتذار — ساقلاشمەك.

احتراز — ساقلاشمەك.

احتراس — ساقلاشمەك.

احتراص — بىك قۇمىنى بۆلۈش.

احتراف — ئىشكە بىك ئۇستى

بۆلۈش.

احتشاد — بىر كىيىم.

احتطاب — ئۇستى چىقىش.

احد — بىر. يالغۇز.

احداث — ياكى ئادەت بۆلۈش.

بۆلۈش نەرسەنى بۆلۈش.

احدب — بۆكۈرى ئادەم.

احراج — چىقارمەك.

احراق — ياندۇرماق.

احصاص — ئۆلۈش چىقارمەك.

ياكى بىرەمەك.

احضر — يەشەل.

(الفاظ
مۇرادىف)

احفاد — ئوغلىنىڭ ئوغلىرى.

حفيدنىڭ جمعسى.

احلام — تەملىلەندىرىمك.

احمر — قىزىل.

احنت — احنة — ئوپكەلەۋ.

آچولانو.

احول — قلى كوزلى.

احياء — ترگزىمك.

احيانا — قايسى چاقىدە. بعض وقتدە.

اخافة — قورقمق.

اخ — ئىر طوغان.

اخبار — خبر بىرىمك.

أخت — قىز طوغان.

اختفاء — ياشىرىمك.

اختصار — قىسقارتىمق.

اختصاص — بىلگۈلەنمك.

اختصاص — دۇشمانلاشمق.

دعوالاشمق. صودلاشمق.

اختلاج — اعضانىڭ بىرەرسى.

تترەمك.

أخدع — بىك حىلەلى كىشى.

أخذ — آلمق.

أخرس — تلىسىز.

أحزاب — قرآن كرىمنىڭ يوز يكرمى گە تەقسىم ئىتىلگەن بولسكلىرى. طائىفە. قوم. قىبىلە.

أخضر — يەشىل.

أخطاء — باگلىش، خطا قىلمق.

إخفاء — يەشىرىمك. ساقلىنىمق.

إخلاص — كوڭل پا كلىكى.

كوڭلنىڭ كىرىسىز بولۇۋى.

إخوان — قىرداشلىرى.

أخوت — أخوة — قىرداشلىك.

أخيف — بىر كوزى كوك، بىر كوزى قارا بولغان كىشى.

آداء — ئۆتەمك. ئىشلەمك.

ادالة — ئۇستۇن بولامق.

ادبار — ئىش آرتقە كىتو.
بختىسىزلىك.

ادخال — كىرتمەك.

ادخال — كىرەك.

ادراك — يېتىشمەك. آڭلامق.

ادعيە — دىعالر.

اداقە — تاتۇتمق.

ادنى — توبەن. يىقىن. يىك آز.

ادهم — قارا آت.

اديان — دىنلر.

اذن — رخصت.

اذن — قۇلاق.

اذناب — گناھ، ياراماس ئىش قىلىمق.

اذى — رەنجىتمەك.

اذكار — يادلىر. ذكرلىر.

ارادة — تەلەمەك. نىت ايتمەك.

اربعا — چەارشنبە كۈن.

اربعة — دورت.

اربعون — قىرغى.

ارتباء — ئويلاپ ئىشلەمەك.

ارتحال — كوچۇپ كىتىمەك.

ارتخاص — آرزان، ئۇچۇز.

ارتيداء — بۇر كەنىمەك.

ارتداد — دىننىن دونىمەك، چىقمق.

ارتزاف — رىزقلاشمق.

ارتشاء — رشوت آلمق.

ارتضاع — سۇت ئىيمەك.

ارتعاج

تترەمەك.

ارتعاد

ارتغاب — بىرەر نەرسە گەقز قىمق.

ارتفاع — يوقارى چىقمق.

كوتەرلەمەك.

ارتهان — زاكلات آلمق.

ارث — وارثنىڭ شرع بويىنچە

آلغان ئۇلۇشى.

ارجاء — كىچىكلىرىمەك.

ارجاع — قايتارمق.

ارحام — نكاحلى درست
 بولماغانلار.
 ارز — دۇگى.
 ارس — ئيگن ئيكمك.
 ارسال — كوندرمك.
 ارشاد — طوغرى يول كور.
 سەتمك، طوغرى يولغە كوندرمك.
 ارص — سىرەك تشلى آدم.
 ارض — يىر.
 ارضاء — راضى ئيتمك.
 ارعاب — قزقدرمق.
 ارقط — چووار.
 ارماء — آتمق. مثلاً: تاشنى.
 ارنب — قويان.
 ارواح — جانلار.
 اريض — سىمىز كشى.
 ارهاب — قاچرمق.
 ازالة — جىبەرمك. مثلاً: كوڭلدىن
 شىبھەنى.
 ازار — آليايقچ. بر نوع كىم.

ازراع — ارشلاب ئولچەمك.
 ازرق — كوك.
 ازقه — ئوراملار.
 ازل — بولوينڭ اولى يوق زمان.
 ازهر — آق بىتلى. آق يوزلى.
 اساءة — ناچارلىق. ئوصاللىق.
 ادبىزلك.
 اساتيد — استاذلر، معلملر.
 اسارة — اسيرلك. طوتقنلىق.
 اسالة — آغزىمق.
 اسبوع — بر آتنا. هفته.
 استتار — ئورتۇلمك.
 استخراج — چغارمق.
 استدبار — يوز چەورمك.
 ارقان طورمق.
 استعانه — ياردم، بولشلق
 تلهمك.
 استغاثه — ياردم ئوستەمك.
 استغفار — يارلىقاونى تلهمك.

استغناء — احتیاجىز بولۇ.
مۇگىز بولۇ.

استفاده — فايدالانمق.

استقبال — كىلەچەك زەمان.

قارشىلامق.

استیقاء — چالقان ياتمق.

استماع — ئىشتمەك. ط. گىلامق.

استمطار — ياگىر دىعاسىنە

چقمق.

استناد — تەرەلمەك. تايانمق.

استواء — تىگىز بولمق. برابر

بولمق.

استيقاظ — يۇقۇدن ئوياتمق.

استيلاء — بىرىرنى صوغشۇپ

آلمق.

استيناف — ياگان باشلامق.

اسد — آرسلان.

اسرار — كوشكەدە ساقلامق.

سرتوتمق.

اسراف — ئەرەم ئىتمەك. ئو.

رنسىزغە طوتمق.

اسقاء — يىرىنى صوغارمق.

اسقاط — توشىرمەك.

اسماع — ئىشتمەك.

اسمر — قاراتوطلۇق. قۇشغۇرت.

اسواق — بازارلىرى.

اسود — قارا.

اسهام — ئوقلىرى.

اسهل — يىگىل.

اشارة — بىلىگىلى. تورتوب

كورسەتمەك.

اِشْتِراء — ساتوب آلمق ياكى

آلمق.

اشتراك — ئورتاق بولمق.

اشتغال — شىغلەنمەك. ئىشلەمەك.

اشتكاء — شىكايت ئىتمەك.

زارلانمق.

اشتمال — چولغاب آلمق.

ئىچىنە آلمق.

اشد — بىك قاتى.

اشراق — قۇياش چقمق.

أشربة — ئىچىلگىلەر.

اشغال — مشغول قىلىمىق.

أشتر — كوك كوزلى، صارى تەنلى آدم.

أشَل — چولاق.

أشمام — خوش ئىس ئىسنىنىمىك.

أشهب — كوك آت.

أشيب — ساچى ھىم ساقالى آغارغان.

أصبع — بارماق.

أصح — بىك درست، راستراق.

أصطبل — آبزار.

أصفر — صارى.

أصلا — ھىچ، بىر وقتىدەدە.

أصم — چوقراق.

أصنام — تەرىپلەر، مجسم پۇتلىر.

أصوات — تاوشلىر.

إضاعة — جوغالتىمىق، بوشقە

چىبەرمەك.

اضحاك — كۆلدىرمەك.

أضحية — قربان.

إضطجاع — قرن ياتىمىق.

أضلاع — قاپرغالار، قاپرغا سۇيەكلەرى.

إطعام — آشاتىمىق، طعاملەندىرمەك.

إطفاء — سوندىرمەك.

إظهار — اشكارە قىلىمىق.

إعادة — كىرى قايتارمىق.

إعالة — ئۇي جماعتلار تەربىيە قىلىمىق.

إعتذار — بىرەونىڭ عفووينى تەلەمەك.

إعتراض — بىر فەرگە قارشى توشمەك.

إعتقاد — ئىشەنمىق، كۆڭل باغلامىق.

أعجف — آرق ھىوان.

أعرابى — بىدوى عربلارنىڭ ھەر

بىرسى.

اعراض — يۈز چۆيرەك ياكى

دوندىرەك.

اعرج — آنادىن طوماق قىصاق.

اعزاب — تۈنسىزلىرى.

اعطاء — بېرىمەك.

اعلام — بىلدۈرمەك.

اعمال — ئىشلەتمەك.

اعمام — آنانىڭ ئىر توغانلىرى.

اعمى — سوقۇر.

اعتماس — صوغە چۈممەك.

اغلب — كۆپرەك ۋاقىت.

اغلف — سىنتىسىز.

اعماء — ھوشى كېتمەك.

اغماض — كۆز يۇممەك.

اغنام — قويلار.

اغنياء — بايلار.

اغواء — آزادىرەك.

افتار — ماقىتلىق.

افتراء — يالا ياقىمەك.

افتراق — آيرىلمەك.

افق — كۆك چىمتى.

افلاس — بىۋىلىك. مالدىن

آيرىلمەك. (شارتلامەك).

افناء — يوقىغە چىقارمەك.

انهام — آڭلىتىمەك.

اقالة — بىرگەن سوزنى بوزمەك.

سودانى بوزمەك.

اقامت — امامە بىر يەردە (مىثلا: شەھەردە)

طورمەك.

اقتداء — ئىپادىلەمەك.

اقتدار — كۈچ يىتمەك.

اقتصار — قىسقارتىمەك.

اقرار — تىل بىلەن ئىيتىمەك.

اقسام — ئانۇ ئىيتىمەك.

اقتطار — تامىزمەك.

اكتساء — كىيىنمەك.

اكتيال — ئولچەۋ بىلەن ئولچەمەك.

اکثر — كۆپرەك، كۆپىنچە.

اكرام — حرم تله مك.

اكراه — كوچله مك.

اكرل — آشامق.

الا — آڭ بول.

الآن — حاضر.

الْبِسَة — كىيملر.

التقاء — ئۇچراشمق.

الَّتَى — شوندى خاتۇن كى.

الْثَخ — بىلتهك. صاقاو.

الَّذى — شوندى ئىير كى.

الْف — مك (۱۰۰۰).

الْقَاب — قوشما آتلىر، اسملىر.

الْوَان — نهر سەتۇسلرى. تۇسلر.

إلى — مېڭا.

إلى أين — قايا.

اليوم — بو كۇن.

إليه — آڭا.

أُم — آنا. ئەنى.

أما — يا كە.

أما بعد — موندن سوڭ.

أمام — آغى ياق.

امتناع — طيىلمق.

أمر — ئىش.

امراة — خاتون.

امساك — ئورازا توتىمق.

أملس — شوما. قطرشى توگل.

أمن — طنچ بولمق.

أمنية — قورقوسزلىق.

أموات — ئولكلر. ميتلر.

أمور — امرلر. ئىشلر.

أمة — قۇل خاتۇن.

أُمى — ئوقۇ، يازو بىلمەوچى.

أنا — مېن.

إناء — صاوت.

إناث — خاتونلر.

أنت — سېن ئىير.

انت — سىن خاتون.

انتباه — ئويانمىق. عفلاندىن

ئويانمىق.

انتخار — سويلمىق. ئوزىنى

ئوزى سويلمىق.

انتقال — كوچمىك.

انتقام — ئوچ آلاماق. آچو

آلمىق.

انتىم — سىز ئىيرلەر.

انتىن — سىز خاتۇنلار.

انجماد — بوزلانمىق.

انحناء — بۇگۈلەك.

انحساف — آي طوتلمىق.

انزال — ئىندىرماق.

انصات — سوز سىز تىك طورمىق.

انصراف — كىرى كىتمەك.

انعام — نىعمەت بىيرماق.

انف — بورن.

انفاً — باياغىدە.

انفار — قاچىرمىق.

انفجار — تاڭ آتمىق.

انفراق — آيرىلمىق.

انفساح — بوزىلمىق.

انقطاع — كىسىلمەك.

انكار — تاڭمىق.

انكساف — قۇياش طوتلمىق.

انكسار — سىندىرمىق.

انكشاف — آچىلمىق.

انما — بارى. فقط. يالغىز.

انهدام — جىيەرلەمەك.

او — يائىيسە. ياكى.

اوداء — دوستلار.

اوز — قاز.

اوزان — ئولچەولار.

اولى — آرطىغىراق.

اوهام — تىورىلى يوق بار

ئويلار.

اھانت — ئورنىنى خورلاشق.

اھون — ضررىنى يىگىل.

اى — يعنى.

اڧاك — صاق بول. لازم بولسۇن

سىڭا.

اڧام — كۈنلەر.

اڧباس — قورتمى. كىيىدىرىمى.

اڧتناف — باشلاپ ئىش قىلمى.

اڧجاء — بىر نەرسەنى بار قىلمى.

اڧراث — مىراث آلمى.

اڧصاء — وصىت ئىيتىمى.

اڧصال — ئىپرىشمى.

اڧضاً — يەنە، تاغى.

اڧضاح — بىر نەرسەنى آچى

بىيان قىلمى.

اڧفاء — ئوتتەمى.

اڧقاظ — يوقۇدىن ئويانمى.

اڧماء — ئىشارەت ئىيتىمى.

اڧمان — ئىشانمى.

اڧن — قايدە.

ب

ب — بىر اسمنىڭ اولىنى توتاشقاچ

«بلەن» معنى سىنى چىقار. قايسى

ئورنىلاردا «گە، غە» معنى سىنى دە

اۋادە ئىيتە؛ مثلاً: یدا پىد = قولدىن

قولغە.

بىر — قۇيۇ، قۇي.

بىس — ناچار.

بىس — زىيان، ضرر. كىيىپچىلىك.

باب — قاپقا. ئىشك.

بابونج بابونە پىغمىر چەچەگى.

بادىيە — قىر. دالا.

بارز — آچى. ظاھر.

باصره — كوزدەگى كورو

قوتى.

باطل — بۇزىق. درست توگىل.

باطن — نەرسەنىڭ ئىچى، ئىچكى

ياغى.

باغى — باش تارتوچى.

باقى — قالوچى. مەڭگى.

بتمى طورغان.

باكره — ئىرگە بارماغان قىز.

بال — خاطر. كوڭل.

بال — طوزغان.

بالا تفاق — ھەمىسى بىر سوز

بلەن، بىرلەشوب.

بالعكس كىرىسىنچە.

بالغ — ئىرىشكەن. صبى لقىن

چغوب بويغە جىتكەن.

بايع — ساتوچى.

باين — باشقە تورلى. آچق.

بحار — دىڭىزلىر.

بحار — كۆيمەچى.

بحث — تىكشۈرۈ. بىر نەرسە

حقىدە بولغان سوزلىر.

بحر — دىڭىز.

بحق — تېۋىشىنچە.

بخار — بو، پار.

بخل — سارانلىق.

بخلاء — سارانلىر.

بخيل — ساران.

بدع — حصە. نصيب. باشلامق. كىرىشەك.

بداهة — آچقلىق. اشكارالىق.

بدایة — باشلاو. كىرىشە.

بدر — ئون دورتىنچى كىچەكلىكى

آى. مەكە بلەن مەدینە آراسىندەغى

بىر يىر اسمى.

بدعة — پىغەمبەرمىز (عم) نىڭ

زمانىدىن سوڭ چىققان ئىش.

بدل — بىر نەرسە ئورنىدە

طوررلىق ئىكەنچى نەرسە آلىش.

بدوى — قىردە بىر ئورنىدىن

ئىكەنچىسىدە كۆچۈپ يۈرى طورغان

كۆچمە خەلق.

بدویة — بدوىلىك. قاراڭىز:

بدوى.

بىدېھى — بىلگىھى. آچق
معلوم.

بىذر — آشلىق ئۇرلۇغى.

بىذل — بىزو، تاراتو، صرف
ئىتو.

بىر — قورى يىر.

بىر — ياخشىلىق.

بىر — بوغداي.

بىراپىل — رشوتلار.

بىراق — جنت اھلى منوب يورى
طورغان حيوان.

بىراھمە — مجوسلار پاپاسلىرى.

بىرايە — آغاچ جۇمۇچقاسى.

بىرد — صالحلىق.

بىرد — كۆكەن ياوغۇن بۇز.

بىردە — عربلارنىڭ چاپان كىيى
ئۈستىدىن كىيىۋالە طورغان كىيىمى.

بوزىچ — ئىككى يىرنى بىر يىرنە
تۇتاشدىغان نىچكە يىر.

بىرە — آلا تەنلىك.

بۇرغۇش — بۇرچا.

بۇرق — يەشەن يالطراۋى.

بۇرنىق — سو آيغرى.

بۇرۇدە — صالحلىق.

بۇرھان — ئىشاندىرو ئۇچۇن
سويلا مگەن سوز.

بۇرى — بىزگۈچى.

بۇراز — بەزچى، قىزل مالچى.

بۇرازە — بەزچىلىك، قىزل مالچىلىق.

بۇزاق — تۇكرەك.

بۇز — يەشلىچە دانەلىرى.

بىسائىمىن — باقچىلار.

بىسائىط — پاللاص، كىلەم.

بىسائە — باطلرلىق، يۈرەكلىك.

بىسائىط — توشەۋ، جەيو.

بىسائەلە — «بىسم اللە» ئەيتىمەك.

بىسائىط — قوشماستىن، بىرگە
نەرسەدىن بولغان.

بىسىم — آچق يۈزلى آدم.

بشارە — سۇيۇنچىلى، قوروانچىلى
خبر كىتىرو. شادلاندىرو.

بشاشە — آچىق يۇزلىلىك.
كۈلەچلىك.

بشەر — كىشى. آدم.

بشوش — كۈلەچ يوزلى.

بصر — كورو.

بصل — صوغان.

بصير — كوروچى.

بصيرة — كوڭل كوزى بلەن كورو.

بط — ئوردەك.

بطائە — يوروشدە آقراقلىق،
آورلىق.

بطال — ئىشسىز.

بطالة — ئىشسىزلىك.

بطن — قورساق.

بطى — آقرن.

بطيخ — قان.

بعث — جىيەرمەك.

بعد — يىراقلىق، وزاقلىق.

بعد — صوڭ. آزاق.

بعدها — شول وقتىدىن صوڭ.

بعض — قايسى بىرسى. قىلى
بىرەوى. قايسى.

بعضاً — قايسى چاقدە.

بعضكم — قايلولرگز.

بعضنا — قايللرمز.

بعضهم — قايلولرى.

بعيد — يىراق.

بعير — تەوۋە. دويە.

بعينه — نەق ئوزى.

بغتہ — كىنەتدىن. آڭسىزدىن.

بغض — آچ-ولا-وب ي-ورو.
دۇشمانلىق.

بغل — قاچىر.

بغى — آزغىلىق.

بقر — صيپىر. صىغىر.

بقية — قاللىق. آرطوب قالغان.

بُكَا — يغلامق.

بُكُر — قز.

بُكُورِي — ئىك طوغن بالالا.
برنچى بالالا.

بُل — بىلكە (بەلكى).

بُلا — بىرەر سوزگە قوشىلغاندە

آنكى يوقىلغن بىلدەر؛ مثلاً: بلا سبب —
سبب سز.

بِلاد — قالالار. شهرلر. قايسى

ئورندە مطلق «قرلر» معنى سىندە
كىلە.

بِلاغ — ئىرشدرەك.

بِلد — قالا. شهر.

بِلدە — قالا. شهر.

بِلغ — يوطمق.

بِلغم — قاقرق.

بِلوغ — ئىرشو. بويغە جىتو.

بِلِي — بىر نەرسەنى راستلاو

ئۇچۇن ئەيتولە: ئىيى، شولاي.

بِلِيپ — عقلسز. ئىيلى.

بِلِيه — بلالار. قاپغولار.

بِم — نى بلەن.

بِن — ئوغل.

بِناء — قارالتى. صالدرمق.
قارالتى.

بِنات — قىلار.

بِنِت — قز.

بِنَصِر — آتسز بارماق.

بِنَفْسِج — مەلەوشە.

بِنُوت — ئوغلىق.

بِنِيْن — ئىيربالالار. ئوغللار.

بُوبُو — كوز بە بەگى.

بُواب — ئىمشك آچوب، يابوب
طوروچى.

بُوابَة — بواب چىلىق. قارا گز: بواب.

بُواقِي — قالغانلرى. قالدقلىرى.

بِه — آنكى بلەن.

بِهائِم — دورت آياقلى حيوانلر.

بِهْتان — سويلەمە گەننى سويلەدى

دېمەك. يالغان بلا ياقمق.

بەھجەت — مەطورلىق.

بەھىمە — دورت آپاقلی حیوان.

بەھىمىيە — حیوانلىق ھالى.

بیاض — آقلىق. آق توسلى بولۇ.

بیت — ئۇي. شعر.

بیتوتە — قونمق. بوقلارغەۋلىمق.

بیداء — صحرا. قىر.

بیضاء — آق.

بیضه — یومرغا.

بیطار — بیطر — حیوانلار

دوکتورى.

بیع — ساتمق.

بین — آراسىندە. ئورتادە.

بینما — شول وقت آراسىندە.

بینونە — آیرملىق. باشقەلىق.

بیوت — ئۇیلر.

بیوع — ساتولر.

ت.

تاءثر — برنەرسە آرقلى ۋە لائى

ئوزگەرووی. اثرلەنو.

تاءثیر — برەونىڭ ۋە ئىنسى

ئوزگەرتو. اثرلەندىرو. اثر قىلو

تاءجل — بىرىلگولى وقتقە قدر

مەلت ئۆستەمەك.

تاءجیل — بىرىلگولى وقتقە قدر

كىچىكدرمەك.

تاءخر — كىچىك.

تاءخى — برەوبلەن قىرندائە بولامق.

تاءخیر — كىچىكدرمەك.

تاءدیب — ادب ئویرەتمەك. نەچار

عادىتىن بىزدرمەك.

تاءذین — اذان ئەيتمەك. بىلدرمەك

تاءسفی — ئۆكۈنمەك. قايغىرمق.

تاءسپس — نىگىز قىرمق، پىصامق.

تاءفف — تاءفیف — ئوفلامق.

«ئوف» دىمەك.

تاء كيد — نغطمق. بر كتمك.

تاء ليف — بر ئورنغە جيمق.

كتاب يازوب چغارمق.

تامل — ئويلاپ قارامق.

تاء مم — برهونى ئوزىنىڭ آناسى ئيتمك.

تاء مين — طنچلاندرمق.

تاء نث — خاتونلار كى بوامق خاتونلاشمق.

تاء ويل — سوزنى ئوزمعنى سندن باشقەغە بورمق. جورامق.

تاء هل — ئويلەنمك. خاتون آلمق.

تائب — تەوبە قىلوچى. گناھدن قايتوچى.

تابع — ئىيەر وچى.

تابعين — صحابەلار زمانىدە بولغان مۇھرىم ذاتلار.

تابوت — ئولاك (ميت) لرنى سالوب كومه طورغان صاوت.

تاجر — سودا گر. صاوتو ئيتوچى.

تاراك — بر ئىشنى قىلودن طوقتاوچى.

تاريخ — ئوتكەن زمانىدىغى حاللارنى بىلگۈرتە طورغان علم. خطلىردە قايسى آي ھىم سىنەدە يازلغان بىلدرتە طورغان رقملىر.

تاسيع — طوقزىنچى.

تام — تمام. توگەل. بتۇن.

تباعد — يراقلاشمق.

تباعد — ئويغە كېلمك. ئيسكە توشمك.

تبادل — آلاشنىو.

تباشير — يازار ئۇچۇن بولغان آقبور.

تبايىن — بر بىرىدىن آيرىم حالدە بولو، يراق بولو.

تبخر — بوغە (پارغە) ئەيلەنو.

تبدع — بدعتچى بولمق. (اهل سنت ئىكەن، اهل بدعت بولمق)

تبدل — آلاشنىو.

تبدیل — ئوزگەرتو. ئىككىنچى حالگە كرتو.

تېرىقچى — بىزدىن.

تېرىقچى — سالقىنلار. سوتتۇ.

تېرىقچى — قوتلام. «مبارك بولسون!» دېمەك.

تېرىقچى — بىزدىن.

تېرىقچى — كۈلۈمسۈرەمەك.

تېرىقچى — شادلاندىمەك.

تېرىقچى — ئىيەرمەك.

تېرىقچى — ئىرىشەرمەك.

تېرىقچى — ئوغلىقىغا ئالماق.

تېرىقچى — آغارتماق.

تېرىقچى — تىكشۈرمەك.

تېرىقچى — تاماملاش. ئۈچۈن.

تېرىقچى — قوشما.

تېرىقچى — ئورلاشماق.

تېرىقچى — ئۈچلەمەك. ئۈچ قىياماق.

تېرىقچى — سېگىزگە بېلىمەك.

تېرىقچى — «ئىككى، ئىككىلىك» دېگەن.

سۆزنى بىلدۈرە.

تېرىقچى — قىچقىرىشماق.

تېرىقچى — سوداگەر.

تېرىقچى — سودا قىلىشماق.

تېرىقچى — ئۇلارنىڭ.

تېرىقچى — ساقلاشماق.

تېرىقچى — بىر جەننىدىن بولماق.

تېرىقچى — ئۆتمەك. چىكىدىن.

وزماق.

تېرىقچى — بىلمەگەنگە سالماق.

تېرىقچى — ياكارماق.

تېرىقچى — ياكارتماق.

تېرىقچى — كىشى غەيىپ تىكشۈرمەك.

تېرىقچى — كىتاب تۈزلەش.

تېرىقچى — جىيىۋىلەر.

تېرىقچى — ماسلاشماق. بىر نەرسە.

تېرىقچى — جۈرلەش. تىلەش.

تېرىقچى — دىستەلمەك.

تېرىقچى — ھازىرلاشماق. جەھازلانماق.

تېرىقچى — ئاست. تۈپەن.

تحدیث — خبر بیرمک. خبر
بیرلمک، سویلهمک.

تحدید — چیکلهمک.

تحرز — صاقلانمق.

تحرک — قوزغالماق.

تحرری — کوکل بلهن ئزلهمک.

تحریر — طمع لاندیرمک.
قۇمسزلاندیرمق.

تحریرض — قزقدیرمق. کوکلن
صالدرمق.

تحریری — یازلغان سوزلرنی
ئوز گهرتمک.

تحریری — یاقمق. یاندرمق.

تحریرک — قوزغاتمق. قیملداتمق.

تحریریم — حرام قیلمق.

تحریریمی — حرامغه یقین.

تحرزن — کویۇنمک. قایغولی
بولمق.

تحریر — قایغرمق.

تحرصیل — قولغه کرتهمک. علم
آلمق.

تَحْفُظ — صاقلانمق.

تَحْقِیر — خورلامق. سوکماک.

تَحْلِیف — آنط (یمین) ئیتیمک.

تَحْلِیق — صاچ آلدیرتمق،
کیتهمک.

تَحْلِیل — چیشمک. آیرمق.

تَحْمَل — یوکلهمک. برهر قایغوغه
چدامق.

تَحْمِید — حمده ئیتیمک. «الحمد لله»
دیمک. «ربنا لك الحمد» دیمک.

تَحْوَل — آلماشنمق. برحالدن
ئیکنچی حالگه دونمک.

تَحْوِيل — ئهیلاندیرمک.
ئوز گهرتمک. آلدیرمق.

تَحْیِیر — آبدرامق.

تَحْیِیه — بولهک. سلام.

تَحْتِیم — مهرلهمک. پیچمەت
باشمق.

تَخْرِیب — بوزمق. ویران قیلمق.

تَخْصِیص — بیلگولههمک.
تعیینلهمک.

تخفیف — جیگلگه صانامق.
جیگل قیلمق.

تخلد — بر بیرده بوتونلایگه قالماق.

تخلط — قاتناشمق.

تخلیص — قوتقارماق.

تخلیل — آرالاشدرماق.

تخلیه — بوشا طماق.

تخمین — چامالامق.

تخویف — قورقماق.

تداخل — بر برینه کرشمک.

تدارس — ئوقوماق، یازماق.

تداوی — داوالامق.

تدبیر — بر عیشنی آخرن جو یلاب
قیلماق.

تدریس — سبق ئیتوب ئوقوماق.
سبق آلماق.

تدریجاً — آقرنلاب.

تدریس — ئوقوماق، سبق
بیرمک.

تدفین — بیرگه کوممک.

تدقیق — جنتکلاههک. نیچکلاه
تیکشرمک.

تدمع — یغلاب کوز یاشی ئوکمهک.

تدین — دینلی بولماق.

تذبذب — آبدراو. قرار سزلق.

تردد.

تدل — ئوزینی خور کورسه تمک.

تذوق — تاطیمق.

تذهیب — آلترنلامق.

تراپ — طوفراق.

ترجیح — بر نهرسهنی
ئیکنچیسندن آرطق کورمک.

ترخیص — رخصت بیرمک.

تردد — آبدراو. نی شله رگده
بامیچه طورو.

ترزیق — رزقله ندرماق.

ترطیل — ئولچمهک (مثلاً،
قاداتلاب).

ترغیب — قزقدرماق.

ترفیع — کوتهرو، ئولوغلاو.
درجه سن مندرو.

تَرْفِيقُ — نچكەلەو.

تَرْفِيعُ — يامامق. ياماوصالمق.

تَرْقِيمُ — صفرلامق.

تَرْكُ — قويو. قالدرو.

تَرْكُهُ — مېتىدىن قالغان مال.

تَرْكِيبُ — قوشو، آرالاشدرو. جىيىو.

تَرْجُ — ئەفلىسون.

تَرْوَعُ — قورقمق.

تَرْوِيحُهُ — تراويىخ — نمازىنىڭ ھەر دورت ركعتى.

تَرْوِيه — ذوالھججە آيىنىڭ سىيىكىزىنچى كۈنى.

تَرْهِيْبُ — قورقتو.

تَرْاورُ — بىر بىرىگە بارشماق، كېلىشمەك.

تَرْكِيه — پاكلەو. ارولەو.

تَرْوُجُ — ئۆيەلەنمەك.

تَرْوِيْجُ — ئۆيەلەندۈرۈمەك.

تَرْيُنُ — بېزەنمەك. ماپورلانماق.

تَرْيِيلُ — آرطدۇرماق.

تَرْساوِيُ — تېگىز، بىر بىر بولماق.

تَرْسَبِيْحُ — «سُبْحانَ اللّٰه» دېمەك.

تَرْسَتَرُ — پەردەلەنمەك. بۇر كەنمەك.

تَرْسَجْدُ — سىجدە قىلماق.

تَرْسَحِيْرُ — سىحرلەمەك.

تَرْسَخِيْرُ — بىر نەرسەنى قولى آستىگە ئالماق.

تَرْسَعُ — طوغىزدىن بىر ($\frac{1}{9}$)

تَرْسَعُوْنُ — طوقسان (۹۰).

تَرْسَعَه — طوغىز. (۹)

تَرْسَكْرُ — ئىسىرمەك.

تَرْسَكِيْنُ — بىر ئورۇننىڭ ئورۇنغۇسى.

تَرْسَلَحُ — قۇراللانىماق.

تَرْسَلِيُ — كۆڭل يۈرۈشەتتى.

تَرْسَلِيْمُ — سەلام بېرىمەك. تەبىئەت.

تَرْسَمُنُ — سىمىرمەك.

تَرْسَمِيْعُ — ئىشتىدۇرماق. «سَمِعَ اللّٰه»

لەن ھەمدە» دېمەك.

تەسۋىم — آغولامق.

تەسۋىن — سىمىرتەك.

تەسۋىيە — آتامق. اسم بىرەك.

تەسۋىن — اهل سنت و جماعتتىن بولمىق.

تەسۋىل — جىڭلەيتەك.

تەشائىم — شۇملانمىق. ئىرملانمىق.

تەشابە — بىرەر نەرسەگە ئوخشاشمىق.

تەشاور — كىڭىگەش قىلمىق.

تەشۋىت — بىرەر ئىشكە كىرىشەك.

تەشۋىيە — ئوخشاشمىق.

تەشۋە — ئوزىنى بىرەر نەرسەگە كۈچلەنۈپ ئوخشاشمىق.

تەشۋىد — قاپتىلاندىرىمىق.

تەشۋىر — شەرىع شەرىفىگە موافق ئىش قىلمىق.

تەشۋىرىق — قۇياش چىقىشىغا كىتەك. ئىتتىنى طوراب قۇياشقا كىيىدىرىك.

ذوالحجە آيىنىڭ ۱۱، ۱۲، ۱۳ نچى كۈنلىرى.

تەشۋىرىك — شەرىك ئىتەك. ئىشە ئورتاق بولمىق.

تەشۋىق — يارلىمىق.

تەشۋىقىق — يارلىمىق.

تەشۋىم — ئىسەنەك.

تەشۋىش — ئىچ پۇششۇرمىق.

تەشۋىقىق — قىزىقىرىمىق.

تەشۋىد — نەمازدە «التحيات» دىگەن ئوقۇمىق.

تەشۋىر — شەرتلەندۈرۈش. دان قىلمىق.

تەشۋىد — ئوچراشمىق. طوغرى كىلىشمەك.

تەشۋىح — تۈزەتمەك.

تەشۋىق — صدقە ئىيتوب بىرەك.

تەشۋىقىق — ئىشەنچ. راستلامىق.

تەشۋىر — طوتۇ، صرف ئىيتوب (مثلاً: مالىنى).

تەشۋىر — آچىق سۆزلەشەك.

تەشۋىيە — «صلوات» دىگەن مەنىدە.

تَصْنَعُ — رییالانو. کو چله نوب
قیلو.

تَصْنِيفُ — کتاب یازوب چغار مق.

تَصَوُّرُ — کو گلگه کیترو،
ئویلاو.

تَصَوِّفُ — صوفیلانو.

تَصْوِيبُ — درستله مک.

تَصْوِيرُ — صورت یاصامق.

تَصِيدُ — آو آولامق.

تَضَاحِكُ — کؤلوشمک.

تَضَادُّ — بربرینه کیری،
ئیسکهری.

تَضَرُّرُ — زییان ئیتمک.

تَضَرُّعُ — یالو ارمق. یالبار مق.

تَضْلِيلُ — آزدر مق. طوغری
یولدن چغار مق.

تَضْمِينُ — زییانی توله مک.

تَضْمِيعُ — دهر هم ئیتمک. بوشقه
ییهه مک.

تَضْيِيقُ — تارلاندر مق. طغز
لاندر مق.

تَطْبِيقُ — بر نه رسته نی ئیکنچی سینه
چاغشدر وب قارامق.

تَطْوَعُ — فرض هم سنت لردن
باشقه قیلنغان عبادت، مستحب.

تَطْوِيلُ — ئوزایتمق. ئوزو ایتمق.

تَطْهَرُ — پا کلانمق. آرولانمق.

تَطْهِيرُ — پا کلامق. آرولامق.

تَطْيِبُ — خوش ئیسله نمک.

تَطْيِيرُ — شو ملانمق، ناچارلقغه
جورامق.

تَظَالُمُ — ظلم ئیتمک.

تَظَاهَرُ — ظفر تابمق، ئوستون
بولمق.

تَظْلُمُ — زارلانمق، مظلوم
بولغانن بلدر مک.

تَظْلِيلُ — کوله گه لندر مک.

تَعَاطِيُ — بربرینه بیرشمک.

تَعَاوُنُ — بولشمق، یاردم
ئیتشمک.

تَعَبُ — آرمق، زحمت، مشقت.

تَعْبِدُ — قۇللق قیلماق.

تَعَجُّبُ — آبدرامق.

تَعْجِيزُ — عاجز قىلىق.

تَعْجِيلُ — آشقدرمق.

تَعْدَادُ — سانار.

تَعْدُدُ — بىردىن آرتۇق بولۇق.

تَعْدِي — چىكىدىن چىغو، بىرەونىڭ
حقىنە كىرو.

تَعْدِيلُ — تىگىز لەمك.

تَعْرِيفُ — تانتىق. بىلدىرمك.

تَعَسُ — بىختىز. ھلاك بولۇق.

تَعَشَّى — كىچىكى آش آشامق.

تَعْطِيلُ — ئۇشدىن بوشانمىق.
ئۇشسىزلىك.

تَعْظِيمُ — ئۇلۇغلامق.

تَعَقُّلُ — عقلغە مالۇب ئۇيلاشق.

تَعْقِيبُ — آرتىدىن كىيامك.
سوكلامق.

تَعَلَّمُ — ئۆپىرەنمك.

تَعْلِيقُ — باغلامق. ياپشدرمق.

تَعْلِيمُ — ئۆپىرەتمك.

تَعْمِيرُ — بوزۇق بىئانى تۈزەتمك.

تَعْمِيمُ — عمومى قىلامق.

تَعَوُّذُ — اللہ تەئالى گە
«اعوذ» ئەيتىمك.

تَعَيِّشُ — ياشامق. كىچىنمك.

تَغَالِبُ — چىگمك. ئۇستۇن
چىقمق.تَغْرِيبُ — غىرىبتكە، چىتتكە
جىبەرمك.تَغْمِيسُ — سوغە باطۇرمق،
چومۇرمق.

تَغْنَى — كويلەمك، جىرلامق.

تَغْيِبُ — غائب بولۇق. كۆزدىن
جوغالمق.

تَغْيِيرُ — ئۆزگەرەمك.

تَغْيِيرُ — ئۆزگەرتىمك.

تَفَّاحُ — آلمانا (جىمىش).

تَفَاخُرُ — ماقتانمىق.

تَفَاضُلُ — آرتۇقلۇق.

تَفَاوُتُ — آيرىما.

تَفَرُّجُ — كوڭل آچمق. قايغونى
باصار ئۇچۇن يوررگە چقمق.

تَفَرُّغُ — ئىشدىن بوشانمق.

تَفَرُّدُ — يالغز بولمق.

تَفَرُّقُ — آيرولو. بولنو.

تَفَرِّقَه — آيرما.

تَفَرِّيجُ — آچق قىلمق.

تَفَرِّيشُ — توشەمك. جەيمك.

تَفَرِّيقُ — آيرو.

تَفْضِيلُ — باشقەلردن آرطىق
كورمك.

تَفْطِيرُ — رمضانك آغز آچدىرمق.

تَفْقَهُ — علم فقه ئوقۇمق.

تَفَكَّرُ — ئويلامق.

تَفَنُّنُ — ھەر تورلى علم و فننى بىلمەك.

تَفْوِيزُ — تابشۇرمق.

تَقَارُبُ — بىر بىرىنە يقىنلاشمق.

تَقَاسَمُ — بولاشمك.

تَقَبُّلُ — قبول ئىيتەك.

تَقْبِيحُ — قباحتلەمك. ناچارلامق.

تَقْبِيرُ — يىرگە كومماك.

تَقْدِمُ — آلدە بولامق، ئىلك بولامق.

تَقْدِيمُ — آلدە قىلمق. ئىلك
قىلمق.

تَقَرُّبُ — يقىنلاشمق.

تَقَرِّيبُ — يقىنلاشدىرمق.

تَقْسِيمُ — تىگىز ئۇلۇشلرگە
بولماك.

تَقْصِيرُ — قىسقارتىمق.

تَقْطِيرُ — تامۇمق.

تَقْلِيدُ — ئىيىەرمك.

تَقْلِيلُ — آزايتمق.

تَقْلِيمُ — كىسمك. (مثلا طرناق،
قامش كىلى لرنى).

تَقْصُصُ — كولمەك كىمك.

تَقْمِصُ — كولمەك كىدىرمك.

تَقْوِيَه — قۇۋۋەتلەمك.

تَقْهِيرُ — قۇۋۋەتلەمك. آزارلامق.

تسكاتم — بىر بىرىدىن سىز ساقلاماق.
سىز ياشىرىشىمىز.

تسكاسىل — يا قىلغىلىنىمىز.

تسكېر — ئۇلۇغلىنىمىز. ئوزى
زور كۆرىمىز.

تسكېر — ئۇلۇغلىماق «الله اكبر»
دېمىز.

تسكېر تىرىمە — قىلماق
قاغۇ تىرىمىز.

تسكىر — كۆپەيتىمىز.

تسكىر — شىتەلەمىز. بولغاندىمىز.

تسكىز — يالغانچى قىلىمىز.
يالغانغا چىقارمىز.

تسكىر — قاپاتلامىز.

تسكىر — حىمىتلىمىز.

تسكىر — انكار قىلىمىز. «كافر»
دېمىز.

تسكىر — كىلىمىز.

تسكىر — كىلىمىز. كىلىمىز.

تسكىر — سۆيلىمىز.

تسكىر — بىر ئىشنى ئىشلەمىز.
كۆپلىمىز.

تسكىر — تۆگەلەنمىز.
كىمچىلىكىمىز بولمىز.

تسكىر — تۆگەلەنمىز.
كىمچىلىكىمىز قىلىمىز.

تسكىر — يوقىدىن بار بولمىز.

تسكىر — يوقىدىن بار قىلىمىز.

تسكىر — ئىشتان باقى، ئۇچىر.

تسكىر — ئىشلىمىز. قوشلىمىز.
توتاشلىمىز.

تسكىر — ئۇچىرىمىز.

تسكىر — شاگردىمىز.

تسكىر — ئوقۇمىز.

تسكىر — حىمىز «ابىك الدىخ»

كەمەسىنى ئىيتىمىز.

تسكىر — قىزنى كەمەمىز.

تسكىر — كەمەمىز.

تسكىر — ئۇيىمىز.

تسكىر — بىرىمىز. ئىيتىمىز.

تَلَفُّظ — سويلەمەك.

تَلَك — تەكى خاتون.

تَلَمِيذ — شاگەرد.

تَم — بىتتى. تامام بولدى.

تَمَسْك — يابىشمەق. تۇتۇشمەق.

تَمَتُّع — فايدەلەنمەق.

تَمَتِّيع — فايدەلەندۈرمەق.

تَمَثِيل — ئۇخشاتمەق. مەثال ئېيتۇپ.
كەيتىرمەك.

تَمَلِيد — سوزمەق.

تَمَر — خەرمە.

تَمَرِين — كۈندۈرۈ. يۈمىشاتۇ.

تَمَلِك — خواجه بولمەق. ئىيىمە
بولمەق.

تَمَلِيح — طۇزلامەق.

تَمَلِيك — خواجه قىلمەق. ئىيىمە
قىلمەق.

تَمَنى — ئۈستەمەك. تەلەمەك.

تَمِيْز — باشقىدىن آيرۇلۇ.

تَمِيْز — بىر بىرىدىن آيرمەق.

تَنَازُع — تالاشمەق. تارتىشمەق.

تَنَاسُخ — جاننىڭ بىر اعضادىن
ئىككىنچىسىگە كۆچۈپ يۈرمەك.

تَنَاصُح — بىر بىرىنى ئۆگەتەلمەك.

تَنَافُر — بىر بىرىدىن چىركەنمەك.

تَنَاحُك — نىكاھلانمەق.

تَنَاول — آشامەق. آشەقە جەيتىمەك.

تَنَبُّت — يەردىن ئۆسۈپ چىقمەق.

تَنَبُّه — غەلەتتىن ئويانمەق.

تَنَبِيْه — غەلەتتىن ئويانمەق.

تَنَحْنَح — تاماق قىرمەق.

تَنَدُّم — ئۆكۈنمەك.

تَنَزُل — تۈبەنلەشمەك. ئېلىنمەك.

تَنَزِيل — ئېلىندۇرمەك. توشۇرمەك.

تَنَصُّر — نىسرائى (خەرىستىيان)
بولمەق.

تَنَظِيْم — تەرتىپكە قويۇمەق.

تەرتىپلىق قىلمەق.

تەجەبىم — نەھت بىرەك. آشاپمىق.

تەنەر — جىرەنەك.

تەنەس — سولش آماق. طن

آماق.

تەنەل — نەفلە ئىش قىلمىق.

تەنەيخ — نەرسەگە سولش بىلەن
ئورمەك.

تەنەل — كوچەك.

تەنەيىس — كىمەك.

تەنەيىخ — نەكەلەمىق.

تەنەر — نورلانمىق، ياقىرماق.

تەنەر — مەيچ.

تەنەر — تۇرلىلەنەك.

تەنەير — نورلى ئىتمەك.
ياقۇرماق.

تەنەبە — ئىيە، وچىلار، ئىيە، چىلار.

تەنەزىن — تىگىز لەشەك.

تەنەزىع — تەنەزىلەكلى بولماق.

تەنەكل — بىر بىرىنى وكىل ئىتمەك.

تەنەم — ئىگىز.

تەنەبە — قايتىق، گەنەدەن قايتماق.

تەنەبەيخ — شەتەلەك.

تەنەجە — يۈنەلەك، يۈزىن
قارامىق.

تەنەجىيە — يۈزىنى يۈنەلدەك.

تەنەجىد — بىرلەك.

تەنەدد — دوستلانمىق.

تەنەرث — وارث بولماق.

تەنەرە — سۈفەلىق قىلمىق.
تقوالانمىق.

تەنەزىع — بولۇپ بىرەك، ئۇلەشەك.

تەنەسۇ — ئورتادە بولماق، آراغە
كەرمەك.

تەنەسە — كىگەگەيو.

تەنەسەيە — كىگەگەيتمەك.

تەنەسەيى — سەفەلەمىق.

تەنەسەيە — وسەيت ئەيتمەك، يەنى
بىر ئىشنى قوشماق.

تەنەسۇ — طەارت آماق.

تَوَطَّن — بىر يېرىنى ئۆزىنىڭ وىطنى
ئىيتوب طوتىق.

تَوَفِيق — موافق قىلىق طوغرىلامق.

تَوَقُّف — طوقتامق.

تَوَقِيف — طوقتاتمق.

تَوَكَّل — وكىللىكنى قبول قىلو.
ئىشكە باطرچىلىق قىلو.

تَوَكِيل — وىكالت بىرىمى. وكىل
قىلىق.

تَوَلَد — طوماق. دىنياغە كىلمى.

تَوَهُم — ئويلامق. خىيال ئىتىمى.

تَوَهَّد — تۇن نىمازى ئوقۇمق.

تَوَلَّىد — قورقتىق.

تَهْدِيب — تۈزەتمى. پاكلامق.

ث

ثَابِت — طوطرقلى نىق طرۇچى

(مىثلا: سوزىندە ثابت = سوزىندە

نىق طوردا.)

ثَالِث — ئۈچىنچى.

ثَامِن — سىگىزىنچى.

ثانی — ٹیکنچی.

ثانیہ — مینوتنک آلتمشدن بر

ٹولوشی. سیکونت.

ثبات — طوطرقلی بولو. نغ

طورو.

ٹخین — قالون. قاتی.

ٹدی — ئیمچەك (خاتون قزد).

ثروۋۋۋۋ — بایلق.

ٹعاب — تولسکی.

ثقلۃ — آورلق.

ثقیل — آور.

ثلاثۃ — ئوچ (۳).

ثلاث — ئوچدن بر (۳).

ثلاثون — ئوطز (۳۰).

ثلج — قار.

ثلوج — قارلر.

ثم — صوگرہ.

ثم — آندہ.

ثمانون — سیکسەن (۸۰).

ثمانیۃ — سیکز (۸).

ثمر — جیمش.

ثمرۋۋۋۋ — بر جیمش.

ثمن — آقچہ.

ثمن — سیکزدن بر.

ثمین — بهالی. سیکزدن بر (۸/۱).

ثناء — ماقتاو. نمازدہ «سبحانک»

اوقومق.

ثوب — کییم. کییمەك.

ثور = ئوگز.

ثولب — تولسکی.

ثوم — صارمباق.

ثیب — طؤل ئیر یا کہ طؤل خاتون.

ثیبۃ — طؤل خاتون.

ج

جاڭز — درست. يارى.

جاذب — ئوزىنە تارتوچى.

جار — كورشى.

جار	{	آقغوجى.
جارى		

جارىه — كنىزەك. قۇل خاتون.

جالب — ئوزىنە تارتوچى،

قاراتوچى.

جالسائ — ئولطۇرۇپ.

جالس — ئولطۇروچى.

جام — پىيالا. كۇمش ساوت.

جامد — بۇزلانغان.

جامع — جىيوچى.

جانب — طرف. ياق.

جاني — جىنايت ئىمتوچى، كىشى

حقىنە تىوچى.

جامد — طارشوچى. طارش.

جاهل — نادان. بىلمىز.

جاهلية — نادانلىق. بىلمىز بولو.

جبار — الله تعالى نىڭ صفتلىرىدىن

بولغان بىر صفت. جافالاوچى.

جبال — تاو.

جبان	{	نماز ئوقى طۇرغان
جبانة		

جبان	{	آچق زور يىر ميدان.
جبانة		

جبان — قورقاق.

جبىر — ئورنىر تىمىك. كۇچلەو.

صنغان سويەكنى تۈزەتمەك ياكە

تۈزەلمەك.

جبىل — تاو. تاغ.

جبىن — قورقاق بولماق.

جبنة — قورقاقلىق.

جبهة — ماڭلاي.

جبيرة — يارا ئۇستىمە بەيلەنە

طۇرغان چوپىرەك.

جېيىن — قورقاق.

جۈڭ — گەۋدە. جىسم.

جەھىم — جەننەت. تەمۈغ.

جۇ — باباي.

جىدا — يىك.

جىدار — قۇيما. ئىستىنا.

جىل — قاتى ئىزغىش. تالاش.

جىدول — تەرتىپ كورسەتكەن
صىز. صىز صىزغىچ. كىچىكە چىلغە.
ئىش.

جىدە — ئىككى.

جىدى — كەچە بەتتى.

جىدىد — ياڭما.

جىذب — تارتمۇق.

جىراۋە — باطرچىلىق.

جىرائىم — گىناھلار. غىب ئىشلار.

جىراحت — يارا.

جىراد — چىكىرتكە.

جىرامىق — كالىوشلار.

جىرم — گىناھ.

جىرموق — كالىوشلار.

جىريان — آقمۇق.

جىرىمە — گىناھ.

جىزۋ — بولك. ئۇلۇش.

جىزر — كىشى.

جىزىرە — آتاۋ.

جىزىيە — تولۇق. ئىمانا.

جىسارە — باطرلىق.

جىسە — گەۋدە. تەن. بىدەن.

جىسەر — كوپىر.

جىسىم — ئىككى. گەۋدە.

جىسور — باطر.

جىسور — كوپىرلار.

جىص — كىرەچ تاشى.

جەل — قىلماق. بىرەر نەرسە ئىشلەتكەن.

جەن — كۆز قاباغى.

جەلاد — كىشى آصار ئۇچۇن مەكەت تەرەندىن قويلغان كىشى.

جەلال

جەلالە

زورلىق، ئۇلۇغلىق.

جەلب — ئوزىنە قاراتو، ئوزىنە تارتو.

جەلبان — قارا بورچاق.

جەلد — حيوان تىزىسى. كىتابنىڭ قاتارغا تاشى.

جەلساء — ئولتۇرۇشلار.

جەلسە — بىر ئولتۇرۇش. نەزەدە ئىككى سەجدە آراسىدە ئولتۇرۇش.

جەلوۋبە — چىت يىردىن كىمىتەر لىگەن مال.

جەلوس — اولتۇرماق.

جەلى — آچىق.

جەلىس — ئولتۇرۇش.

جەماخ — ئوزىن زور كۆرەك.

جەماد — جانىز نەرسە. سوسىز يىزى. سۇتسىز تەۋە.

جماعة — تۇركۇم. فرقه.

جمال — مەطورلىق.

جمخ — ئۇلۇغلانماق. ئوزىن زور كۆرەك.

جمد — بوز.

جمره — ئوطلۇ كۆرەك.

جمع — جىمىق. جىيو.

جمعيّة — جىيىن. كۆمەك.

جمل — آتا تەۋە.

جمّة — سۇ جىيىلماق. كۆپ نەرسە.

جميعاً — بارچەسى. بۇتۇنسى.

جميل — مەطور.

جناح — قانات.

جنازه — میت، گولک.

جنازه — تابوت.

جند — عسکر.

جنوب — توشلىك.

جنون — ديوانالىق.

جنة — ئۇجماق.

جنة — قالقان.

جنين — قورصاق، غى بالا.

جو — ھوا، طۇرا، طورغان بوشلىق.

جواد — جۇمارد.

جواد — صوصاۋ.

جوار — كورشى، تيرە، يان.

جوارب — ئۇيۇقلار.

جواز — درستلىك.

جوانب — تيرە ياقلىرى.

جود — جوماردلىق.

جورب — ئۇيۇق.

جوز — قوزى چىكلەۋگى، ھەر نەرسە نىڭ ئورتاسى.

جوع — آچلىق.

جوف — قوشلىق، بىر نەرسە نىڭ ئىچى.

جوفاء — قوشلىق.

جهات — طرفلىرى، ياقلىرى.

جهاد — صوغش.

جهالة — نادانلىق.

جهد — طرشمق.

جهر — قىچقىرىق.

جهرأ — قىچقىروب.

جهل — نادانلىق.

جهنم — تەمۈغ.

جهة — ياق، طرف.

جيب — كىسە.

جيد — ياخشى.

جیر — ئىيى. شولاي. شولاي

راست.

جيران — كور شيلار.

جيش — عسكر.

جيفة — ئوله كسه.

جيوب — كسهلر.

ح.

حائز — ئچينه آلغان.

حائط — ئستينا.

حاج — حج قىلوچى.

حاجب — قاش.

حادثة — بولوب ئوتكەن ئش.

واقعه.

حادى — برنچى.

حادى عشر — ئون برنچى.

حار { قزو. ئىسى.

حارث — ئىگنچى.

حارق — ياغوچى. ياندر وچى.

حاسد — كونچىلك ئيتوچى.

دشمانلق قىلوچى.

بيزوچى.

خب — سويەك. ياراطمق.

حب — ئورلق.

حاب { سۇيۇشمك.

حاب { صوئۇستەندەگى كوبك.

حباله — آو. طۇزاق.

حبجب — قاربوز.

حبر — يازو قاراسى.

حبس — يابوب قويىمق، يابوب
آصرامق.

حبط — طووارنىڭ كوب آشاودن
ئىچى كوبىك.

حبيل — جب. باو.

حبوب | حبوبات | ئورلىقلار. (آشلىقلار).

حبه — ئورلىقنىڭ بىر دانەسى.

حبیب — دوست.

حتى — بىرەر اسمگە قوشىلغاچ
«چاقلى»، «گە قدر» معنلىرىنى
چىزارادر.

حج — كعبةاللىنى طواف قىلىمق.

حجاب — پەردە.

حجام — قان آلوچى.

حجر — تاش.

حجرات — بىۋامەلەر.

حجرة — بىۋامە.

حجم — نەرسەنىڭ زورلىقى.

حد — چىك.

حدائق — باقىچەلەر.

حداد — تىمىرچى.

حذب — بۇكرىلەر.

حذباء — بۇكرى خاتۇن.

حدث — طهارىتىزلىك.

حدقه — كوزنىڭ قاراشى.

حدوث — كۆرۈنۈ. بولۇ. ظاھر
بولۇ.

حدود — چىكىلەر.

حديد — تىمىر.

حديقة — باقچا.

حذر — ساقلامق.

حر — آزاد.

حراث — ئىگىنچى. ئىگىن ئىگىچى.

حرارة — ئىگن ئىكمك.

حرارة — ئىسىلك، قزولق.

حرام — شريعت طيغان ئىش.

حرب — صوغش.

حرث — ئىگن ئىكمك. جمع قىلمق. كسب ئىتمك. تفتيش و تدبير ئىتمك.

حرص — قۇمسزلىق.

حرفة — هنر.

حرق — ياندurmق.

حركة — قىملىداو، قوزغالو.

عربى سوزلردە گى — علامتلر.

حرام
حرمان { محروم ئىتمك.

حرمان — محروم بولمق.

حرمة — حراملىق، قىدرلەمك. خاتۇن.

حرمين — مکه ھەم مەدىنە شەرلرى.

حرير — جفەك.

حريص — آچ كوزلى، قۇمسز.

حريق — يانغن، پاژار.

حزام — پوتا، بىل باوى.

حزب — بولك، طائفە، پارتيا.

حزن — قايغى، كوينچ.

حزن — قايغىرمق.

حس — سىزو، سىزانو.

حسد — كۈنلەمك، كۈنچىلك ئىتمك.

حسن — ماطورلىق.

حسنات — ياخشى ئىشلر.

حسود — كۈنچى.

حشر — تىرگىزمك.

حصان — آيغر.

حصر — بىر نەرسە گە بىلىگۈلەمك. قىسقارتىمق.

حصن — كرىپست.

حصه — ئۇلۇش.

حَضْر — ئويىك طورىمىق، مسافىرىنىڭ كىرىسى.

حَضْرَاء — يەشىل.

حَطَب — ئوۋىق.

حَظ — ئوۋىق.

حَفَر — چوقىر قازىمىق.

حِفْظ — ساقلامىق، يادلامىق.

حَقَّان — يورەك تىپى.

حَفِيد — بالانىڭ بالاسى،

حَفِير | چوقىر.
حَفِيرَه |

حَق — درست، طوغرىلىق.

حَقَارَة — خورلامىق.

حَقْد — كىنە، تۇتۇپ يورمىق.

حَقِير — بازارسىز، خور.

حَقِيقَة — چىنلىق، راستلىق.

حَل — چىشمىق، آغىر مەسئەلەنى چىقارمىق.

حَلَق — چەچ، آلوچى.

حَلَال — شىرىعت درست كۆرگەن ئىش، حلال.

حِلَاوَة — تەملىك، تاتلىلىق.

حَلَب — سىيىر، ساقمىق.

حَلْف — ئاتىتىمىق.

حَلْق — بوغاز.

حَلْقَوْم — سولش يولى.

حِلْم — يۈۋاشلىق، يۈۋاشلىق كۈڭلىلىك.

حُلَمَاء — يۈۋاشلىق.

حُلُول — آراشلىق، ئىشەپچى آراسىنە كىرمىق.

حَلِيم — يۈۋاش.

حَم — قاراڭز، ھەم.

حِمَار — ئېشەك.

حِمَاقَة — عقلىسىزلىق، تىلىلىك.

حِمَال — كۈتەرۈپ ئېيىرتاشۇچى

ھەم — ھونچا.

ھەمە — ھوگەرچەن.

ھەمە — ھاقلامق.

ھەم — ھاقتاو.

ھەم — ھەل.

ھەم — ھەللىق.

ھەم — ھورچاق.

ھەم — ھەللىك.

ھەم — ھەللى خاتۇن.

ھەم — ھەللى كوتەرمەك.

ھەم — ھەللى نەك ئىرى طرفىدە غى
يەنەلەرى.

ھەم — ھەموس ھاقلاو، ھاقلاو.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمە.

ھەم — ھەمە ئوروى.

ھەم — ھەمە.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى. ھەللىك.

ھەم — ھەمەتلى. ھەللىك.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

ھەم — ھەمەتلى.

خ

خائىن — خىيانت قىلوچى. كىشى

حقينه تيگوچى.

خاتم — مەرلى يوزك.

خاتمه — صوڭ. آزاق

خادم — خدمتچى.

خارج — چىخوچى.

خارق — يىرطوچى.

خاشا — احتمال يوق، بولامى
صوڭ!

خاص — بىلىگۈلەنگەن.

خاطر — كوڭل.

خال — آناناڭ ئىير طۇغانى

خالات — آناناڭ قىز طۇغانلىرى

خالق — يوقىدىن ياراطوچى،

بار قىلوچى.

خالة — آناناڭ قىز طۇغانلىرى.

خالى — بوش.

خامس — بېشىنچى.

خبائىث — ئەشە كىلار. شاقشىلار.

آنا شىطانلار.

خبائىثه — ئەشە كىلەك. شاقشىلىق.

خباز — ئىكەمە كىچى.

خبث — شاقشىلىق. ئەشە كىلەك.

خبثاء — قاراڭز: خبائىث.

خبز — ئىكەمەك.

خبىث — ئەشەكى. شاقشى.

ختام — تامام بولو. بىتكەن بولو.

ختان — ئىير بالانى سىنتكە

ئولطىرطىق.

ختم — بىتىرمەك. تامام ئىيتىمەك.

ختن — كىيىدۇ.

خجل — ئۇيالىمۇ.

خد — ياڭاق. چىگە.

خدام — خدمەتچىلەر.

خدا — پەردە.

خُدعة — آلدامق.

خُدْمه — خدمتچىلار.

خُدْمَة --- خدمت ئېمىك. ئىشلەمەك.

خُداء — طورىندە. يەنەشە.

خُدْلان — خورلىقغە توشمەك.

خُراج — تولەو، وىرگى، ئالوك.

خَرْج — صرف ايتەك (مثلاً؛ مالنى صرف ايتو)

خُرُس — تىلسىزلىر.

خُرُسَاء — تىلسىز خاتون.

خُرطوم — فېل بورنى.

خَرْق — يىرطق.

خَرْقَة — چاپان كېى بر تورلى

كېيىم.

خَرْوج — چىقىم.

خَرْيف — كۆز كۆنى.

خَزِينَة — ماقلا نغان مال.

خِسَة — اورنىز سارائلىق قىلمق.

خُسْران — زىيان، ضرر، اوكنىچ.

خُسوف — آي طوطلووى.

خُسَيْس — اورنىز سارائلىق قىلوچى.

خَشَب — اوطن آغاچى.

خَشَن — قىطرشى.

خَشوع — كوكل قويمق.

خَصَائِل — عادىلر.

خَصَب — موللىق، ئىركنىچىلىك.

خَصَلَة — عادت.

خَصِم — دشمن.

خَصْمَاء — دشمنلر.

خَصُومَة — دشمنلىق.

خَصُوصاً — بىگرەك دە.

خَصِي — آلاشا.

خَضْرَاءُ — يەشل.

خَط — صزق.

خَطَاءُ — ياڭلش.

خَطَاب — برەوگە آتاب ئەيتەك.

خَطَّاط — ماطور يازوچى.

خَطَر — قورقنچ.

خُطُوط — صزقلر.

خُطْوَةٌ — بر آدۇم، بر آتلاو.

خُفٌّ — چىتك.

خَفَّاش — يارقانات.

خَفَّاف — چىتكىچى.

خِفَّة — چىڭلك.

خَفِي — يەشرن.

خَفِيفٌ — چىڭل.

خَلٌّ — سرکہ.

خَلَاءٌ — بوش اورن، بەدرەف.

خِلَاص — قوطلماق.

خِلَاف — تىسكەرى، قارشى.

خُلُغ — صالمق، كىيم سالو كېى.

خَلْفٌ — آرط.

خَلْقٌ — بار قىلمق، ياراطماق.

خُلُقٌ — خلق، عادت.

خَلْوَةٌ — آولاقدە قالماق.

خَلِيفَةٌ — برەونىڭ ئورنىنە قالغان
ذات.

خُمَاسِي — بېشىلى، بېش حرفلى
سوز.

خَمْرٌ — ئىسرتكىچ.

خَمْسٌ — بېش (۵).

خَمْسَةٌ — بېشدىن بر (۵|۱).

خَمْسَةٌ — بېش (۵).

خَمْسَةٌ عَشْرٌ — اون بېش (۱۵).

خَمْسِينَ — ئىللى، (۵۰).

خەمپىس — بېشىنچى.

خناس — شىطان.

خنىشى — ئىبرالگى ھەم خاتۇنلغى بار كىشى.

خىنزىر — دوڭغىز.

خىنصر — چىنچە بارماق.

خوف — قورقمق.

خيار — ئىبرىك. اختيار. ياخشى

كشىلار.

خىياط — كىيىم تىگۈچى.

خىياطة — تىكىم.

خىر — ئىيزگى.

خىرات — ئىيزگى ئىشلىرى.

خىمە — چاۋر.

د.

دائە — آورو.

دائىر — تىرەلى ئىيلەنۈچى.

دائىرە — تۈگەرەك سىزىق.

دائىم — ھەر ۋەقت.

دائىما — ھامان. ھەر ۋەقتدە.

دائىن — بۇرچقە بىرۈچى.

دائىبە — آطلانا طررغان دورت

آياقلى عىوان.

داخل — كروچى.

دار — يۇرط.

دارىن — دىنيا ھەم آخىرە.

داعى — دعا قىلوچى.

دافع — بىتروچى. كىرى جىبە.

روچى.

دال — دلالت قىلوچى. كورگە.

زوچى.

دب — آيو.

دبّاغ — تىرى ايلهۈچى.

دبّاغە — تىرى ايلهەمەك.

دجاج — تاۋق.

دُخان — تۇتۇن.

دُخريص — كييم چابووي.

دُخل — كرشمك. قاتناشمق.

دُخن — تارى.

دُخول — كرمك.

دُر — ئىنجى.

دُرَاهِم — درھمىلر. كۇمش آقچەلر.

دَرَجَة — مرتبە، ئورن. مقدار.

دُرر — ئىنجىلر.

دُرُس — سبق.

دُرُوس — سبقلر.

دُرّه — ئىنجى بۇرتۇگى.

دِرْهَم — كۇمش تەنكە.

دَسائِس — بوزق سوزلر.

آلداولر.

دَسِيسَه — خىلە. آلدالار.

دُعَاء — تەلەك.

دُعَوَا — كەملەشمەك. داۋلاشمق.

قز غوب آوشمق. قىچقۇرماق.

دُعَوَة — چاقۇرماق ئۇندەمەك.

دَفّ — بارابان.

دَفْع — كىرى جىبەرمەك، بىتىرمەك.

دَفْعَة — قابات.

دَفْعَة — بىك تىز آغا طورغان
يلغە.

دَفْن — كۆمەك.

دَفِينَة — جىرگە كۆمۈلگەن مال.

دَقّ — قاقماق (مىثلا، ايشكنى).

دِقَّة — جىنتكەلەمەك، توبىدىن ئويلاماق.

نچكەلەپ تىكەشمەك.

دَقِيقَا — نچكە.

دَكَاكِين — كىيىملر.

دُكَّان — كىيىپەم.

دَلال — دلالت ايتوچى. كورسه-
توچى. ما گليير.

دَلَك — اومق. (مثلا: كييمك گى
بلچراقنى.)

دَلو — چيلهك.

دَلوك — قۇياش باتووى.

دَم — قان.

دِماغ — مى. (باشدهغى «مى»)

دَمَع — كوز يەشى.

دِنى — توبەن درجەلى.

دَواء — دارو.

دَوَات — قارا صاوتى.

دود — قورت.

دور — ئەيلەنو.

دول — دولتلىر. پادشاھلىقلار.

دهر — زمانە.

دِهقان — سوداگر.

دِهَن — اوسىلىككن مغلغان ماي.

دِهور — زمانەلىر.

دِيار — يورطلار. مملەكت.

دِيانە — دىنلىلىك.

دِيك — ئەتەج.

دِين — بورچ.

دِين — طاعت. جزا. مرتبە. مكافە.

دِينار — آلتون تەنكە.

دِيوار — سىتىنا.

دِيون — بورچلىر.

ذ

ذا
ذو
ذى

بەرر سوزگە قوشلۇوب غنە

استعمال ايتوله؛ «خوجا»، «اييه»
معنى لرينى چغارا.

ذات — اوزى. نفس.

ذاك — تگى (اير).

ذاهب — كيتوچى.

ذئب — بورى.

ذباب — چېن.

ذبح — بوغازلامق.

ذبدبة — آبدارامق.

ذبيحه — بوغازلانغان حيوان.

ذخر — كىلەچەك اوچون ساقلانا
طورغان نەرسە.

ذخيره — آنباردە ساقلانا طور-
غان ايگن.

ذراع — ئىلك زماندە آرشن
اورنىنە يورتۇلگەن اواچەو.

ذرات — بۇرتۇكلر. بىك ولىق
ئۇلۇشلر.

ذروة — توبە.

ذرة — تارى يارماسى.

ذرية — نسل - اروغ.

ذقن — ايپەك.

ذكاء

ذكاوة { اوتىكەنلىك. زىرەكلىك.

ذكر — ايسكە توشىرمەك.

ذكور — ايرلر.

ذكورة — ايرلك.

ذكى — زىرەك.

ذلة — خورلىق.

ذلك — تگى اير.

ذليل — خور.

ذم — خورلامق.

ذمة — بىرەر ئىشنى اوز اوستىينە
آلمق.

ذمى — اسلام يىمىرىدە طوروچى

كافر.

ذميمة — ناچار.

ذنب — گناه.

ذنب — قوپىرق.

ذنبوب — گناه‌لر.

ذوق — تاطیمق.

ذهاب — کیتمک.

ذهب — آلتون.

ذهل — اونو طمع.

ذیل — ایتەك.

ر

رأس — باش.

رائحه — ایس.

راب — اوگی آتا.

رابحه — فایدالی سودا.

رابع { دورتنچی.

رابعه {

رابعه — اوگی آنا.

راجع — قایتوچی.

راجل — جهیه‌ولی.

راجی — اوتنوچی.

راحلة — یوک حیوانی. یوک تاشی

طورغان حیوان.

رازق — رزق بیروچی.

راسخ — نق، برکت‌لگن.

راضی — رضالق کورسه‌توچی.
راضی بولوچی.

راعب — طوطروچی. ئەفسونچی.

راعی — کتوچی.

راغب — قزیغوچی. تله‌وچی.

راکب — آطلانوچی.

راکباً — آطلانوب.

راکد — بر بیرده‌گنه‌طوروچی

(آقمی طورغان).

راکع — بۇگولوب‌طوروچی.

نمازده رکوع قیلوچی.

رامی — آطوچی.

راوی — سوزنی کوچ-روب
سویلاه وچی.

راهب — مازاخ.

رای — کورمك. اوی. فکر.

رایحه — ایس.

رب — ته گری. الله تعالی. خوجه.
اییه.

رب — «بر آز»، «بایتاق»
معنی سینی آڭلاتا.

ربا — آرطدرما: کوته سیگه بیر.

لمگهن مالنی قایتوب آلمانده آنک
برنی قدر آرطدرلغان قدریسی.

ربا — تهپه. بیوگرهك اورن.

رباء — اوزنلق. طول.

ربع — تابش. فایده.

ربط — برکت مک. باغلامق. بهیله مک.

ربع — دورتنن بر (۱/۴).

ربما } بره فعلگه طوتاشوب
ربما }

استعمال ایتوله: «بر آز»، «بایتاق»،
«احتمال که» معنی لرینی چغارادر.

ربوب — اوگی اوغل.

ربیب — خاتون اوغلی.

ربیبه — خاتون قزی.

ربیع — یاز کونی.

رتبه — درجه. مرتبه.

رجاء — امید ایتمك.

رجال — ایرلر.

رجحان — اوستون بولمق.

آرطق بولوب بر یاقغه باصمق.

رجس — شاقشی. بلچراق.

رجعة — قایتمق.

رجل — ایر کشی.

رجل — آیاق.

رجوع — قایتمق.

رجیم — قوولغان. تاش بلهن

آطلغان، سؤزلگهن.

رَحَل — كو چماك.

رِحْلَة — كو چماك.

رَحِم — بالا قابچى.

رَحْمَاء — مرحمتلىلار.

رَحِيم — مرحمتلى. يوشاق
كوڭللى.

رُخ — ياڭاق.

رَخَاء — ايركن طورمىش. موللاق.

رَخِيص — آرزان. اوچسىز.

رَد — كىرى قايتارمى.

رِدَاء — جىلكەگە سالوب يورى

طورغان بىر نوع كىيىم.

رَدِي — ناچار.

رَذَائِل — خورلىقلار.

رَذَالَة — خورلىق.

رَذِيل — خور. ناچار.

رِزْق — آزىق.

رِسَالَة — ايلچىلىك. پىغمبەرلىك.

خبر كىترمىك. يازلغان كچكنە كىتاب.

رِسَام — صورتلار ياصاوپى.

رِسْع — بلەزىك.

رِسْل { ايلچىلار. پىغمبەرلەر.
رِسْلَاء }

رِسْم — صورت. صرۇ. يازۇ.

رِسُول — ايلچى. پىغمبەر.

رُشْد — طوغرى يولغە كىرمىك.

رَشْو — رشوت آلمى.

رِشْوَة — ئوز فائىدەسىنە ئىش

قىلدۇر ئۇچۇن ئىش باشىدە. طو.
روچىغە بىرلىگان آقچە.

رِصَاص — قورغاشىن.

رِضَا — راضىلىق.

رِضَاع — سوت ايسىمىك.

رِضْوَان — راضىلىق.

رضيع — سوت قىزداشى. ايمچه.
كدهش اير بالا.

رضيعة — ايمچه كدهش قىز بالا.

رطب — جوگش. دم.

رطب — ياڭا پشكەن خرما.

رطوبة — جوگشلىك.

رعاية — كىگچىلىك (وسعت)
بۇيك بولمىق.

رعاف — بورون قاناوى.

رعاية — حرمت ئىتمەك. اعتبار
ئىتمەك.

رعب — قورقمىق.

رعب — طوطىمىق. ئەفسون.

رعد — كوك كوكرەمەك.

رعدة { قورقودن تترەمەك.
رعشة

رعى — حيواننىڭ قىردە آشاپ
طوقلانىوى.

رغبة — بىر نەرسەگە آوشىق،
قىزىقمىق، تلهەمەك.

رفاقة — ايمدەشلىك.

رفاه — ايرىكن طورمىق، ئىيرىكن
ياشامىق.

رفع — كوتەرمەك.

رفعة — بىوكلىك.

رفق — يىۋاشلىق. ياغمىلىق.

رفيع — كوتەرنىكى. بىۋىك. يوغارى.

رقيق — اوت يالطىرامىق.

رفيق — ايمدەش. يولداش.

رق — قۇللىق.

رقاص — بىيۋىچى.

رقبة — مويىن.

رقعة — نىچكەلىك.

رقص — بىيۋىمەك.

رقط — چىۋارلىق.

رَقَطَاء — چورار.

رَقَع — جاماق.

رَقَم — سان بیلگوسی. (صیفر).

رَقِیة — قۇللق.

رَقِیق — نەزك. یوقا.

رُكبة — تاز.

رُكوب — آتلانمق.

رُكود — كېتىمىچە بىر يىردە گنە
طورمق.رُكوع — ايىلمەك. بوكراهیمەك.
نماز دە قوللارینی تىز قابقاچلارینە
قویوب اییولوب طورمق.رُماد — كۇل. (یانغاچ ۋالغان
توزان).

رُمال — فالچى.

رُمَان — آتار جېمىشى.

رُمج — سونگى.

رُمَد — كوز آورو.

رَمَكه — بايتال. بىيە.

رَمَل — قۇم.

رَمى — آطمق. ارغتمق.

رِوَاية — كوچروب سويلەمەك.

رِوَح — جان.

رِوَضه — باقىچە.

رِوِيا — تۇش (اويانور آلدندىن
تۇش كوردىم).

رِوِية — كورمەك.

رِوِيد — مەلت بىر.

رِهپ — قورقمق.

رِهِن } مال آلوراوچون بىرلۇب
رِهينە } قويلغان نەرسە. زاكلاد.رِياء — بىرەر ئىشنى كىشىگە كور-
گەزر ئۇچون ئىشلەو. رىپا.

رِياح — جىللەر.

رِيب — شېھە. شاك.

رِيح — جىل. ايس.

رِية — اوبىكە.

ز.

زائد — آرطق.

زائىل — كىتوچى.

زاد — آزق.

زافره — ئويدەش يولداش. قىيىلە.

زاك — پاك.

زاھىد — تقوا. ناچارلىقلاردىن ساقلا.

نوچى.

زەد — قورقمق.

زب — يوزم كىيىمى.

زبد — كوكبك.

زبىب — واق جىمىش. (تاراقان جىمىشى).

زجاج — پىيالا.

زجال — ئوينىچى كوكەرچى.

زجر — طىمق طوقئاتمق.

زجراح — يراق.

زجم — بەرلۈدىن بولغان جرا.

زجمة — حت، آورو.

زراعة — ايگن ايگوچىلا.

زرزار — سىيىرچق (قۇش).

زرع — ايگن.

زررق — كوك توسلىلار.

زرقاء — كوك توسلى.

زريخ — كەرچ تاشى.

زرنىق — كەرچ تاشى.

زعزع — قاتى جىل. داۋل.

زعق — آقراق.

زعم — بۇزۇق. ناچار اوى.

زقاق — ئورام. يول.

زكاة — پا كلاۋ. ھەر يىلدە بىر

زكوة — تابىر مالىنىڭ قىرغىچى

ئۇلۇشىنى صدقە ايتوب فقيرلەرگە
ئۇلاشماق.

زكام — بورىغە توشكەن طوماۋ.

زكى — پاك. صاف.

زۈلۈ — يىر قىزارىۋى.

زۈلف — چىگە چەچى.

زۈمرە — فرقە، گروھ.

زۈمىن — زمانە.

زۈندىق — — الله تعالى يوق دىگو.

چى. دىنسىز.

زۈنجىبىل — ھىندىستاندە ئۆسە

طۇرغان بىر نەۋىس ئۆلەن. خىمىر مەنى.

سەندەدە كىلە.

زۈۋال — كىيىمك. آۋشىق.

زۈۋج — خاتۇن ايرى.

زۈۋجە — اير خاتۇنى.

زۈۋجىيە — ايرلى خاتۇنلىق.

زۈۋر — يالغان. درست توگلى.

زۈھد — حرام اشلاردىن طىيلىق.
تقۋالىق.

زۈھر — آغو.

زۈھرا — آق يۈزلى.

زۈھرە — چەچەك.

زۈھرە — بىر يۈلدۈز اسمى.

زۈيادە — آرطىق.

زۈيىق — كۈنە سوۋى. ترى

كۈمش.

زۈيت — زىتون مايى.

زۈيىق — ياقا.

زۈيىنە — ماتۇرلىق. بىزەك.

زۈيۈف — ئۇخشاتوب يالغان

آقچە.

س.

سابىق — ئۆتكۈچى. بولوب

ئۆزۈڭۈچى ئۆتكەندە بولغان.

سابىقە — ئۆتكەندە گى ئىشلىرى.

سائىر — ئورتوچى. قابىلاۋچى.

سائىر — ئۆزگەلىرى. قالغانلىرى.

سائىل — سوراۋچى.

سائىح — سودە يۈزۈچى.

سابع — جىدنچى.

ساجد — سجدە قىلۇچى.

ساجر — سحرچى ئىرە.

ساجرە — سحرچى خاتون.

ساجل — ئىدىل (يىلغە) لرنىڭ چىتتى.

سادس — آلتى (۶).

سارق — ئورلاۋچى. قاراق.

ساعد — يوغارغى بلەك.

ساعة — ساعت. قىامت.

ساعى — يۈرۈچى.

ساغر — خىر ئىچكىچ. رىومكا.

ساق — آياق بالىرى.

ساقى — صوغاروچى. صو ئىچر-
توچى.

ساكت — سوزسىز تىك طرۇچى.

ساكن — بارمىچە تىك طرۇچى.

سالخ — قارا جلان.

سالم — ئىسەن صاو.

سام — آغولى نەرسە.

سامع — ئېشتۇچى. طىگلاۋچى.

سناھر — كىچىلردە يوقلاماۋچى.

سب — سوكمەك. ئۇر شەق.

سبابة — ئىمەن بارماق. شەھادت
بارماغى.

سباح — يۈزگىچ.

سباجة — يۈزمەك.

سبب — سىلتاۋ.

سبت — شنبە كۈن.

سبع — جىدىدىن بىر. ($1/7$)

سبع — جىدى. (۷)

سبعون — جىدىمىش. (۷۰).

سبعة — جىدى. (۷)

سبعة عشر — ئون جىدى.
(۱۷).

سبقة — ئوتتەك. ئوزمەق.

سبيل — يول.

ستار — ئۇرتۇچى.

سەتەر — ئورتەك. قابلامق.

سەترە — ئورتەكچ. چارشاق.

سەتون — باغانا.

سەتون — آلتەش. (۶۰)

سەتتە — آلتى. (۶).

سەتتە عشر — ئون آلتى. (۱۶)

سەجدە — ماڭلاينى جىرگە قويماق.

سەجىن — تۇومە. كازامات.

سەحاب — بۇلۇت.

سەحر — تاڭ آلدەندەغى وقت.

سەحر — سەيخر.

سەخا — جۇمارىلىق.

سەخاۋە — جۇمارىلىق.

سەخونە — قىزولق. ئىسسىكلىك.

سەخى — جۇمارد.

سەدىس — آلتەدىن بىر. (۱/۶)

سەدر — سە. ياشىرىن ئىش. ياشىرىن سوز.

سەراج — شەم. لامپا.

سەراۋىل — ئىشتان.

سەرايە — يۇقىمق. يۇغۇ.

سەرجىم — ئۆزىن نەرسە (طويل).

سەرجوج — آحمق.

سەرطان — قىسقىچ. راک.

سەرعە — آشغىچلىق.

سەرقە — ئورلامق.

سەرور — شادلىق.

سەرۋە — كەندەك.

سەريو — كراۋات. سەكى.

سەريغ — آشغىچ.

سەطىح — ئۇست. ئۇستىكى ياق.

سەطر — يول.

سەعادە — بخت.

سەعال — جوتەل. يوتكەك.

سەفائىن — زور كويىمەلەر. بار.

سەزالر.

سَفَالَة — خورلق.

سَفَاهَة — جولار ك.

سَفَر — يولچىلىق.

سَفَرُ جَل — آيوا جيمىشى.

سَفَرَة — آشپاولق.

سَفْسَطَة — فايدە سز سوز.

سَفِير — بر پادشاھنىڭ ئېيىنىچى
پادشاھ يېرىندە طورغۇچى وكىلى.

سَفِينَة — زور كويىمە. بارشا.

سَفِيَه — جولار. تىلى.

سَقَم — آورو. چىر.

سُقُوط — توشماك.

سَقَى — صوغارمىق.

سَكْرَان — ئىيسىركلاك.

سُكُوت — تىك طورمىق (سو-
يلەشمىچە).

سَكَّة — آقچە ئۇستونىدەگى
رسمى تامغا.

سِكِّين — پىچاق.

سِلَاح — صوغش قورالى.

سِلَاجَان — يۇطمىق. (مثلا لقمەنى).

سِلَاجِم — ئۇزۇن (طويل كېى)
شالقان.

سِلَالَة — نسل. ئرۇغ.

سِلَب — آرادن چىغارمىق. آلوب
تاشلامىق.

سِلِس — آنصات.

سِلْسِلَة — چلېر.

سِلْفى — بۇرغىلار.

سِلُوك — بر ئىشكە كىرىشكە.

سِلْم — باصقىچ.

سِلِيم — سلامت.

سِم — آغو.

سِمَاء — كوك. هوا.

سِمَاحَة — جوماردلىق.

سِمَاع — ئىشتىك.

سەرە — قۇڭغرت تۇس.

سەمەك — ئېشتەك.

سەمەك — بالق.

سەمەك — ئېشتوچى.

سەمەك — سەمەك.

سەمەك — تش (اوزدەغى).

سەمەك — آشلىق باشاغى.

سەمەك — يول، پىغمەرمز (عم).

سەمەك — سويوب قىلغان ئىشلار.

سەمەك — چرم يۇقۇمسوراو.

سەمەك — پىل، چىل.

سەمەك — اهل سەمەك والجماعة.

سەمەك — مەھبەندەگى كىشى.

سەمەك — يمانلىق، ئىچارلىق.

سەمەك — تىگىز، بىرەر.

سەمەك — قارا تۇس.

سەمەك — سورامق.

سەمەك — آشاوراچودن قالغان رزق.

سەمەك — قارا.

سەمەك — قرآن فصللىرى، بابلىرى.

سەمەك — قرآن فصللىرى، بابلىرى.

سەمەك — بازار.

سەمەك — حيواننى قووب كىترەك.

سەمەك — كىچىلەردە يوقلاما.

سەمەك — چىكىل.

سەمەك — ئوق.

سەمەك — ياڭلىشىق.

سەمەك — ياڭلىشىق.

سەمەك — چىكىلەك.

سەمەك — يورۇچى.

سەمەك — آغا تۇرغان.

سەمەك — خوجە، ئىيە.

سەيىر — يۈرەك.

سەيىف — قىلىچ.

سەيىل — ياڭغۇر سەيىلى بولغان

تاشۇ. تاشۇ.

ش

شە — تەلەدى.

شائە — ھەر كىمگە بىلىگۈلى
بولۇپچى. قاش بولۇپچى. جەيلىگەن.

شاپ — جەت.

شات — قۇي.

شاخ — آغاچ بوتاغى.

شارب — مىيىق. اچكوچى.

شارح — آچق بىيان قىلۇچى.

شاعر — بىتلەر (شەرلەر) يازۇچى.

شافع — گناھنى، عىبنى كىچىك

لەروچى.

شافى — شىفا بېرىۋىچى، تىرىلدۈرۈچى.

شاق — ئور. چىتن.

شام — ئىس سىزۈچىلىك.

شامخ — بۇيۇك. يوغارى.

شامىل — ئىچىنە ئالۇچى.

شان — ئىش.

شان — ھال. شەرت. مەرتەبە.

شاھىد — گواھ. بىرەر ئىشنى

كۆرگەن كىشى.

شايع — قاراڭز: شايع.

شايعە — تارالغان خىبرلەر.

شئون — ئىشلىرى.

شب — ئوۋ ياندىرىق. ياقىمىق.

شباب — ياشلىك. ياش ۋەقت.

شبيع — آشاب طويىمىق.

شبعان — طوق. آچ توڭل.

شبهه — شك (شىك).

شبيہ — ئوخشاغان.

شتاء — قش كۈنى.

شەم — آچولانمىق. سۈكەك.

شەئى — تۈرلەپچە.

شجاع — باطر.

شجاعة — باطرق.

شجر — آغاچ.

شجميع — بىك باطر.

شد — بهيلهك.

شدّة — قاطىلق.

شدید — بىك قاتى.

شر — يمانلىق. اوصاللىق. ياوزلىق.

شراء — ساتوب آلمق.

شرائط — شرطلر. قارا گز: شرط.

شراب — ئچمەك.

شراره — ئۇچقن. ئوط ئۇچقنى.

شراك — باشماق يا كه چاباتا

باوى.

شرب — ئچمەك.

شرط — برەر ئىشنى ئىشلەودن

ئلك ئىشلەنووئى تيميشلى نەرسە. مثلا.

نەماز ئۇچۇن. طهارة شرط.

شرف — قدرلىك. زورلىق.
درجه لىك.

شرق — قوياش چغا طورغان
ياق.

شرك — ئورتاقلىق. الله تعالى گە

ئىبدەش تاقىق، تىگدەش قىلىق.

شركاء — شريكلر. ئىشده ئور-
تاقداشلر.

شركة — ئورتاقداشلىق. بر ئىشنى
بر نىچە آدم برگە ئىشلەك.

شروع — كرىشمك.

شریعة — الله تعالى نك پىغمبرلر
آرقلى آدم بالالرىنه كورسەتكەن
يولى.

شريف — قدرلى. درجهلى.

شريك — ئىشده اورتاقداش.
تىگدەش.

شط — چلغە قىرىمى، چىتتى.

شطارة — جىتراك.

شعاير — عادتلر. جۇلالر.

شعبه — بۇلم. بوتاق. تارمق.

شعر — تۆك، چەچ.

شعر — بیت، جرو.

شعله — غوط شەولەسى.

شعور — سیزەك آڭلامق.

شعير — آریا.

شعل — ئش.

شفاف — پیالا کبی ئوتە کور سەتە
طورغان.

شفاها — آوزدن سویلەب.

شفعه — ییرنی ساتقاندە کور-
شیسینک ئول ییرنی آلو حقى
باشقەلرنقندن آرطوغراق بولووی.

شفق — قۇياش بايیغان یاقە
کورلگەن قزلق، آقلق.

شفه — ئیرن.

شفیع — شفاعت ئیتوچی.

شقى — یارمق.

شقاء } یاوزلق.
شقاوة }

شقى — یاوز، ئوصال.

شقیق — یارطى یاق، یارق.

شك — شېھە.

شکایة — زارلانمق.

شکل — صورت.

شلجم — شالقان.

شم — بۇرن بلەن ئیسنەمەك.

شماتة — برەونك قايغولى بولو-
وینە قووانمق.

شمال — صول یاق، تۇن یاغى.

شمس — قۇياش.

شمسیة — زونتیك.

شمع — یانا طورغان شەم.

شواهد — گواهەر.

شوار — کيگەش قیلمق.

شورای — کيگەش ئورنى.

شوق — قزقمق.

شوكه — ئۇلۇغلىق.

شوم — شىلىق. ئوڭماۋچىلىق.

خىرىسىزگە جوراۋ.

شەھ — كەرەزلى بال.

شەر — آى.

شەرت — دان، (دانلىق).

شەۋات — كوڭل تەلەگەن نەرسەلەر.

شەۋە — نەفس تەلەگى.

شى — ئەيىب. نەرسە.

شىب — قار طلق.

شىخ — قار ط.

شىن — ناچار نەرسە. كىمچىلىك.

شىن — كۆپ ئويلا نىگانە كىشى.

شىيە — علامەت. تامغا.

ص

صائب — ئىرىشۈچى. طوغرى.

خطاسىز.

صائم — روزە. طۇطۇچى.

صابىر — چىداۋچى. تۈزۈچى.

صاحب — ئىيە. خواجه.

صادق — طوغرى سوزلى.

صارم — ئوتىكەن.

صاع — ئورلىق ئولچەۋى. چۇقىر.

يېر.

صاعد — ئاشۇچى. يوغارى.

مەۋچى.

صاعقه — ياشىن.

صاف — پاك. پىچراق توڭل.

صالح — ئىزگى ئىش قىلۇچى ئىر.

صالحة — ئىزگى ئىش قىلۇچى.

خاتۇن.

صامت — تەۋەسىز تىك. طۇرۇچى.

صانع — ياساۋچى.

صب — قۇيۇق (مىثلا: سونى).

صباح — تاڭ. ئىرتە.

صباغ — بويلاۋچى.

صَبَاوَة — بالالاق، صَبِيلَق.

صَبِر — چدامق، توزمك.

صَبِغ — بوريامق.

صَبِي — ناراصى ئىير بالا.

صَبِيح — ماطور يۇزلى.

صَبِيَّة — ناراصى قىز.

صَح — درست.

صَحَاب — ئىيىدەشلر، آرقاداشلر.

صَحَابَه | پىغمبىرمۇحمد (عم) نىڭ

ئوزن كورگەن

صَحَابِي | مسلمانلر.

صَحاح — كىچىلەكسىز، تام.

صُحْبَة — برگە ئولطۇرشمق.

صِحَّة — صالوق.

صَحْرَاء — قرە، دالا.

صَحْنَه — تىياتردە ئوينىچىلر ئو-

يىنى، طۇرغان ئورن.

صَحِيح — صاو، درست.

صَحِيفَة — كىتابنىڭ ھەر بىيتى.

صَدَاء — آواز، تاوش، ياڭغىراو.

قايتما تاوش.

صَدَاقَة — دوستلىق.

صَدَد — نىت، آرزو، كورشى

يىان، (دارى صدد داره = مېنىم

يورطىم آنىڭ يورطى ياننىدە).

صَدِر — كوكرەك، تور.

صَدَف — ئىنجى صاوتى.

صِدْق — طوغرىلىق، راستلىق.

و
صَدُور — كوكرەكلر.

صَدِيق — دوست، راست.

صَدِرِيَه — كامزول، كوكرەكچە.

صَرَاحَة — سوزنىڭ آچق آڭلا-

نووى.

صِرَاط — يول.

و
صَرَصَر — داۋل، قاتى جىل.

صَرَف — مال تاراپو، بىرو،

طوتو.

و
صَرِيح — مەناسى آچق، آپ آچق.

و
صَعْب — چىتىن، قىيىن.

و
صَعُوبَة — چىتىنلىك، قىيىنلىق.

صُعُود — مەمك.

صَعِيد — يېر. طوفراق.

صَغَائِر — كىچىكلەر.

صِغَار — كىچىكلەر.

صِغَر — كىچىكلەك.

صَغِير — كىچىكلە.

صَف — تىزىم. رەت. صف.

صَفَا — پاكلا. صافلىق. قايغوسىزلىق.

صِفَر — نول. بوش رەقەم.

صَفَر — جىز.

صَفَرَاء — سارى.

صَفْرَة — سارىلىق.

صَفْرِيَت — يارلىلىق. فقيرلىك.

صَفَف — بالكونلار.

صَفُوف — صافلار. رەتلەر. تىزىملەر.

صَفْوَة — پاكلا. آرولىق.

چىستالىق.

صَفَّة — بالكون.

صِفَة — نەرسەنىڭ رەھىشى، ھالى،

توسى.

صَفَى — پاك. آرو.

صَفِيحَة — كىڭ وياصى بولغان نەرسە.

صَقِيع — قراۋ.

صَلَابَة — قاپلىق.

صَلَات {
صَلَاة { نماز.

صَلَاحِيَة — ئىشكە ئۇستالىق.

صَلَب — آصىق. (آصوب ئوتىرمەك).

صَلَب — قاپلىق.

صَلَح — كىلىشمەك. دوستلانمىق.

صَلَحَاء — ئىزگىلەر.

صَلْصَال — چولمەك بالچىقى.

صَلَوَات — صلوات. دعا.

صَلَوَة — دعا. نماز.

صَلَة — ئىرىشمەك. جىتىشمەك.

صَلِيب — فاتى. نصاراننىڭ تەبىر

ئىتتىڭلار بويىنچە ھىزىرت عىسىنىڭ

آصلامىش ھىيئىتى.

صم — چوقراق. صاڭغراو.

صماح — قۇلاق تېشىڭى.

صمت — تېك طورىق.

صناعة — ھنر. قول ئىشى.

صناعى — ھنرگە مەخسۇس ياكى
سالغان.

صنايع — ھنرلەر. قول ئىشلىرى.

صنع — ئىشلەمەك. ياسامق.

صنعى — قول بىلەن ئىشلەتكەن.

صنىق — بولاك. بولم.

صنم — تەرى. پت.

صواب — درست.

صوب — قۇش ھۋادى يىرگە

توشماك. بىر نەرسەگە يېتىشەك. ياڭغىر
ياۋومق.

صوت — آواز. تاۋش.

ض

ضاحك — كۈلۈچى.

ضاحكا — كۈلۈپ.

ضار — زىيانلى.

ضارب — صوغۇچى.

صور — سورتلار. شىكلەر. سو-

رەتلەر.

صورة — سورت. سورت.

صوطل — چۈگندەر.

صوم — روزا، ئورازا طوتمق.

صون — ساقلامق.

صه — تېك طور!

صهر — قايىن آتا.

صهرة — قايىن آتا.

صياد — آۋچى.

صيام — ئورازا طوتمق.

صيب — ياغمورلى بۇلۇپ.

صيد — آۋ اولامق.

صيفى — جەي كۈنى.

صيفيه — جەيلەۋەك. داچا.

ضال — آزوچی، آداشوچی.

یولدن چقغان.

ضال — چچمک.

ضامن — تولهوچی.

ضایع — یوغالوچی. بوشقه

چغوچی.

ضئیل — آرق.

ضبث — قول بلان طوتمق. آلمق.

ضبط — قول آستینه آلمق.

قولغه کرتک. ئوزینه قاراطمق.

ضبع — صرتلان.

ضحاک — بیک کولوچی.

ضحایاء — قربانلر.

ضحک — کولمک.

ضحیة — قربانلق حیوان.

ضحم — ئیری. قالن.

ضحیم —

ضد — کیری. قارشى، دشمنان.

ضدية — کیریلک. قارشىلىق.

ضراء — محنت. تارلق. قايغى.

ضرار — زیان ئیتمک.

ضرب — سوقمق.

ضربة — بر صوغو.

ضرر — زییان.

ضرورة — چاراسز.

ضرورى — کیرمک.

ضریح — قبر.

ضعاف — ضعیفلر. قاقشاغانلر.

ضعف — کوچسزلك. قاقشاغانلق.

ضعفاء — کوچسزلر. قاقشاغانلر.

ضعفیه — کوچسزلك.

ضعیف — کوچسز. ناچار.

ضفادع — باقالر.

ضفدع — باقا.

ضفیره — تاصما بلان ئوراسگان

چهچ.

ضاضلة — آشغوب يورمک.

ضلع — قابرغا.

ضم — قوشمق. طوتاشدurmق.

ضماد — آورولرنى ئوشكروچی.

ضمان — تولهو.

ضمور — آرقلانوب ئېچى باطامق.

ضممه — ئوتىر علامتى (۲).

ضوع — خوش ئېسى ئېسىنەمك.

ضهب — ئوطدە قىزىق، پىشماك.

ضهد — قەھراەمك. آزارلامق.

ضياء — ياقىتىلق.

ضىاع — يوقۇغە چىقمق، ھىلاك بولمق.

ضىافە — قوناق ئىتەمك.

ضيف — قوناق.

ضيق

تار، طغز بولمق.

ضيق

ضيوف — قوناقلار.

ط.

طائر — ئوچوچى.

طائف — طواف قىلوچى. تىرەلى

ئەيلەنوب يورۇچى.

طائفه — گروھ. قوم. تۈركم.

طاعة — بوى صنمق.

طاف — طواف قىلوچى. تىرەلى

ئەيلەنوب يورۇچى.

طاقة — كۈچ. قۇت.

طال — ئوزون بولسون معنا.

سندەگى دعادر.

طالب — ئۈستەوچى. آرزو

ئىتوچى.

طالع — بخت. ئوراز.

طاھر — آرو. پاك.

طب — داوالاۋچىلىق علمى.

طبّاخ — آش پىشروچى.

طبّاخة — آشچىلىق ھەرى.

طبخ — طعام پىشماك.

طبع — طبيعت.

طبقة — قاتلاما. قاتلاۋ. قات.

طبيب — دارولاۋچى. دوختەر.

طحان — تىگرمەنچى.

طحانة — تگرمەنچىلىك.

طحن — ئۇن تارتمۇق.

طحين — تارطلغان ئۇرلۇق. اۇن.

طراوة — ياڭالۇق. ئىسۋىزى.

طرب — شادلىق.

طرح — آيروب تاشلامۇق. كىمەتمەك.

طرد — سۇرمەك. قووب جىبەرمەك.

طرف — ياق. تىرە.

طرفة — كوزنى بىر تابقىر آچوب يۇمۇق.

طرق — يوللار.

طريق — يول.

طعام — آشاملىق. رزق.

طعم — نەرسەدەگى تەم.

طعن — شىلتە. سوگو. برەونىڭ عىبىلارنى سويلەپ بىدنام ئىيتەك.

طغيان — آزغىنلىق.

طفالة — بالالىق.

طفل — ياش بالا.

طلاق — بوش بولمۇق، خاتوننى آيرىمۇق.

طلاقة — تاتلى سوزلى، آچىق يوزلى بولمۇق.

طلب — ئۈستەمەك. آرزۇ قىلمۇق.

طلب — عاشق بولغان اير.

طلبة — عاشق بولغان خاتۇن.

طلبه — ئۈستەۋچىلەر. شاگردلار.

طلعة — كورمەك. كورنىش.

طلوغ — چىقمۇق، طومۇق (مىثلا قوياش).

طمانينه — قارالانمۇق.

طمح — تىگەپ قارامۇق.

طمس — يوقۇغە چىخارمۇق.

طمع — قۇمىسزلىق. طويماسزلىق.

طنبور — بىر نۇوع ئووين قۇرالى.

طنطنه — شاۋشۇ. سونىڭ گىرلەپ آغۇ تاۋشى. ئووين تاۋشى.

طنين — ياڭغىراۋلى تاۋش. (قۇڭغىراۋ تاۋشى كىبى).

طَوَاف — تیرەلى يورەك.

طُوبَى — نى سويىنچ، بخت.
جنتدە بىر آغاچنىڭ اسمىدۇر.

طور — بىر تاو اسمى.

طوع — بوى صۇنمىق.

طوعاً — بوى صۇنۇپ، تەلەپ.
كوچلەنمىچە.

طوفان — صوتاشۇۋى، باصۇۋى.

طول — ئۇزۇنلىق.

طويل — ئۇزۇن.

طهارة — آرولانمىق. جۈۋىنمىق.

طهر — پاكاك. آرولق.

طهور — آرو، پاك.

طيار — ئۇچۇپ يۈرۈچى.

طيب — خوش ئىس.

طيب — ياخشى. خوش كوراسكەن.

طيبات — ياخشى ئىشلەر.

طيبه — مەينە مەنورە.

طير — قۇش.

طيران — ئۇچمىق.

طين — بالچىق.

طينة — ياراطلىش.

طيور — قۇشلەر.

ظ.

ظافر — ئۈستۈنلەك تابوچى.

تەلەگىنە ئىرشوچى.

ظالم — كىشىگە ئورنىسىز تىگۈچى.

جىرلەۋچى.

ظاهر — آچىق. بىلگۈلى.

ظبى — قىر كەجەسى.

ظرف — صاۋط.

ظروف — صاۋتلىر.

ظفر — طىرناق.

ظفر — ئۈستۈن بولۇ. تەلەككە

ئىرشو.

ظل — كۈلەگە.

ظلال — گولە گەلەر.

ظلام — قارا گھیللق.

ظلم — ئورنسىز ئىپلاو.

ظلمة — قارا گھیللق.

ظلیل — گولە گەلى.

ظَن — ئوى. فېكر.

ظنون — ئويلەر. فېكرلەر.

ظَنِيَّات — تۇپسىز ئويلەر.

ظَهارة — كىيىمنىڭ تېشى ياغى.

ظَهَر — آرقا.

ظَهَر — كۈن ئورتاسى. ئۇيلا
نماز ۋاقتى.

ظهور — مەيدانغە چىغۇ.

ظهير — بولشلق كۆرسەتۈچى.
ياردەمچى.

ع

عائِد — قايتۇچى.

عائِلَه — بىرەننىڭ ئوى جىماعتى.

عابد — قۇللىق ئىتۇچى.

عابر — كۈچۈچى.

عاجز — كۈچسىز. بولدىرا آلماو-
چى. چاراسىز.

عاجِل — آشغۇچى.

عاجِلًا — آشغۇب.

عادل — طوغرىلىقلى.

عادة — جۇلا. (ئەدەت).

عادى — ئادەتتە گىيەپە.

عار — خورلىق. ئەرك. يۈز
صوى.

عارِف — تانۇچى. بلۇچى.

عارى — يالانغاچ. بوش.

عارية — كىرى قايتاروب بىرو
شرطى بلەن آلانغان نەرسە.

عازِم — ئويلانۇچى. نىت ئىتۇچى.

عاشِر — ئونىنچى.

عاصِم — گناھدن ساقلانۇچى.

عاصى — قارشىلىق ئىتۇچى.
گناھلى.

عاطر — ياخشى ئېسىلى.

عاطف — التفات ئېيتۇچى.

عاقبە — آزاق. صوڭ.

عاقىد — بىر كىتۇچى. سوز بېرۇ.

چى.

عاقىل — عقللى.

عاكىف — ھامان بىر ئىش دە بولۇچى.

عالم — ياراطلىغان بىتون نەرسە،
مخلوقات.

عالم — بلۇچى.

عالى — بەلەند. زور.

عام — يىل. سنە.

عام — عمومى. بىر نەرسە گە گنە
يىلگولەنگەن توگىل.

عامل — ئىشلەۋچى. ئىش قىلۇچى.

عباد — قۇللىر. بىندەلر.

عبادة — قۇللىق ئىيتىمىك. بىندەلك
قىلىمىق.

عبارة — بىرەر معنى آڭلاطۇ

ئوچون استعمال ئىيتولگەن سوز.

عبث — بوش، فايدەسىز.

عبد — قۇل. بىندە.

عبر — عبرتلىر.

عبود — قۇللىر.

عبودية — قۇللىق. بىندەلك.

عبوس — چىققى يۇزلى.

عتاب — شىلتە. ئۇرشۇ.

عتاق — قۇل آزاد ئىيتىمىك.

عتبە — ئىيشىك بوساغاسى.

عتىق — قۇل آزاد قىلىمىق.

عتىقى — بۇرۇنغى. ئىيسكى.

عجب — تاڭغە قالمىق. آبدىرامىق.

عجب — ئوزىنە شاق قاطمىق.
كېرلەنمىك.

عجز — آبدىرامىق. كۇچسىزلىك.

عجل — بوزاۋ.

عجلة — آشغۇ.

عجم — عربدىن باشقە خلىق.

عد — سانامىق. ئىيسەبلەمىك.

عداوة — دشمانلىق.

عَدَد — سان.

عَدَل — طوغرىلىق.

عَدَم — يوقلىق.

عَدُو — دۇشمان.

عَدِيم — يوق.

عَذَاب — آزاب.

عَذَار — ياڭاق.

عَذِر — عذر. صلتاۋ.

عَذِير — مەمكىن توڭل. مەمتەن.

عَرَج — آقساق بولمىق.

عَرَجَان — آقساقلىرى.

عَرَجَان — آقساق آدمنىڭ يۇرۇۋى.

عَرَصَه — ئېشەك آلدى.

عَرَض — ياقىلىق. كىڭلىك.

عَرَض — يوز سوۋى.

عَرَضًا — كىڭلىككە.

عُرْف — جۇلا. عادت.

عَرَفَه — ذوالھججە آيىنىڭ ۹-ئېچى كۈنى.

عَرَق — تېر. (تېرلەۋدىن)

عَرَق — تامىر. نىسل.

عَرَقِيَه — كەلەپوش.

عُرُوج — آشموق.

عَرُوس — كېلىن.

عُرِيَان — ياللانغاچ.

عَرِيض — كىڭ. ياقىلىق.

عَرِيف — تانۇچى. بلۇچى.

عَزَّ — عزيز. حرمتلىق.

عَزَل — خىدمەتتىن چىقارمىق. اور-

نەندىن توشىرمىك.

عَزَلَة — بىرەۋگە دەۋاتقان شەيخە ياشامىق.

عَزَم — نىيەت. قەد.

عَسَاكِر — سالداتلار.

عَسِر } آۋىرلىق. فقيرلىك.

عَسْرَة } چىيەنلىك.

عَسَرى }

عَسْكَر — سالدات.

عَسَل — بال.

عَسُوف — ظالم.

عَسِير — آور. چیتن.

عِشاء — یهستو. یسیع.

عِشاء — کیچلی آش.

عِشائین — آخشام بلهن یهستو.

عِشر — اون. (۱۰)

عِشر — اوندن بر. (۱۰/۱۰)

عِشرون

عِشرین — یکرمی. (۲۰)

عِشوہ — کیچلردہ یسراقیدان

کورنگان اوط.

عِشی

عِشیة — آخشام وقتی.

عِشیة

عِصا — تایاق.

عِصاه — گناھیلر.

عِصی — نهنده گی بیک واق

تامر. سگر.

عِصر — زمان. یوزیل. ئیمکندی

وقتیی.

عَصْفُور — چبچق.

عِصیان — گناه. باش تارطوق.

عُضال — طبییلر ترگزہ آلمی

طورغان آورو.

عَضد — یوقارغی بلهك.

عَضو — گهوده نك بیر ئو لوشی

(مثلا قول.)

عطاء — بوش بیرمك.

عَطَّار — ئیسلی مای صاتوچی.

عَطَّارَة — ئیسلی مایچیلق.

عِطر — ئیسلی مای.

عَطْسان — تۇچكرمك.

عَطْسَه — تۇچكرك.

عَطْش — صوصاو.

عَطْشا

عَطْشان — صوصاغان.

عَطْشی

عطية — بولهك.

عظام — سۇيەكلەر. بۇيۇكلەر.

عظم — سۇيەك.

عظمة — ئلوغلق، زورلىق.

عَفْ { ناچارلىقىدىن وھرامىدىن
عَفَّة { ساقلاشمىق.

عفو — يارلىق قىلىش. گناھنى كىچىرىتىش.

عَفْوَنَة — صاصى ئېسى.

عَفِيف — ناچار ئىشلەردىن پاك.

عِقَاب — عذاب.

عِقَار — كوچىلىق تۇرغان مىللەت (يورۇت - يېرىق).

عِقَارِب — چاپانلار.

عِقَاق — آتا-ئاناغەبۇيىنى ئىزا.

عَقَب — ئوڭچە.

عَقْد — بەيئەت، تۇيۇش.

عَقْدَة — تۇيۇن.

عَقْرَب — چاپان.

عَقْل — آقلىق.

عَقُور — قۇرغان.

عَقُوق — اطاعتسىزلىك. آتا-ئاناغە گناھلىق بولمىق.

عَقِيرَة — آواز. طاوش.

عَقِيق — آخاق تاش.

عَقِيم — بالاسىز كىشى. بوش. قىزىق.

عَقِيمَة — قىزىق خاتۇن.

عَكْس — كىرىلىك. تىسكەرىلىك.

عَلَائِم — يىلىگۈلەر. تامغالار.

عِلَاج — دارو. داۋا.

عِلَامَة — تامغا. يىلىگى.

عِلَانِيَة — آچىق يىلىگۈلۈك بولمىق.

عِلَاوَة — قوشمىتا. سوزياكى يازۇش.

عَلَى آخِرِيْنَه صَوڭدىن قوشلغان نەرسە.

عَلَّة — صرخاب. آورو.

عَلِم — بىلىم. بىلۈ.

عَلَم — يىلىگى. فلاك.

عِلَمَاء — عالملىر.

عَلَن — ظاهىر. آچىق يىلىگۈلۈك.

عَلْنَا — آچق بیلگولی ئیمتۇب.

عُلُو — بیوۋىكلك. زور درجه ليلك.

عُلُوم — بىلىملىرى. علملىرى.

عُلُویۃ — بلند بولمق. زور بولمق.

عَلَى — «گه، غه»، «چاقلى»،

«ئوزره» — معنی لرینی چغارادر.

على الخصوص — بىگىرەك دە.

على العمىا — سوقۇرلۇق ئوزره.

على العاده — عادت ئوزره.

على الرِّغم — خور كورەك ئوزره.

على الرأس — باش ئۈستىنە.

على قدر الطاقة — كوچ جيتكەنچى.

على هذا — موڭا خورە.

عليق — قارا بۇرلوگەن.

عليك — سارل. آيرلما. لازم بول.

سىڭا.

عليكم — سىزگە.

عليد — آورو. چىرلى.

عليه — آنانكى ئوزره. آڭا.

عليها — أول خاتونىغە.

عليهم — آلىرغە. آلر ئوزره.

عليهما — أول ئىكەوينە.

عم — آتا بلەن بىر طوغمە اير.

عمات — آتانانكى قىز طوغانلىرى.

عماد — تىرەك.

عمامة — چالما.

عمان — دىڭىز. دريا.

عمائم — چالمالىرى.

عمد — بلە طوروب يورى قىلمق.

عمدا — يورى. بلە طوروب.

عمره — نفل حج.

عمق — تىرەنلىك.

عمل — ئىش.

عمله — ئىشچىلىرى.

عموم — بارچا.

عمه — آتا بلەن بىر طوغما قىز.

عمى — سوقۇرلۇق.

عميق — تىرەن.

عَنْ — «دن» معناسینی آڭلاتاد.

(عن قریب = تیزدن.)

عَنَاد — کیریله نەمک ئوز سوزلەنەمک.

عَنَّا كِب — ئورمە کوچلەر.

عِنَايَة — بولشلق. ياردەم.

عَنْب — ۋیناغراد. يوزم جیمشی.

عِنْدَ — قارشىك، يانئدە معنی لرینی

چغارادر.

عِنْدَ لَيْب — صاندوغاچ.

عَنْق — موین.

عَنْكَبُوت — اورمە کوچ.

عَنْوَان — ھەر نەرسەنىڭ اوصافى.

برەونىڭ دانلقلاو اسمى. آدریس.

عَنُود — كیری.

عَنْه { آندى.
عَنْهَا

عَنْهُمْ — آلاردى.

عَنْهُمَا — آلارنىڭ ئېكېسىندى.

عَنِيد — ئوز سوزلى. كیری.

عَوَاد — كیری قايتىمق.

عَوَاقِب — -- صوگرە. آزاقلار.

عَوْد — ياخشى ئېسىلى برنوع آغاچ.

عَوْد { كیری قايتىمق.
عَوْدَة

عَوْذ — صغنىمق.

عَوَاض — ئەيىر ئورنىنە يىر.

لەگان نەرسە.

عَوَضًا — آلدۇروب.

عَوْعَوَة — اُت ئورمەگى. آفرىمق.

عَوْن — بولشلق. ياردەم.

عَهْد — سوز بىرمەك.

عِيَاد — كیری قايتىمق.

عِيَادَة — آورونىڭ حالىن سورى
بارمق.

عِيَاذ — صغنىمق.

عِيَار — پروبا. صاف آلتون،

كۆمۈشنىڭ مىقدارىن بىلدۈرە تورغان
صفرلەر.

عیال — ئۇنى بىلەن.

عیب — كىمچىلىك، بىر زەرسەنىڭ
قەدر وھىرەتە كىمچىلىك كىتورە
تۇرغان ئىش.

عیك — بىرەم.

عیش — تىركىك ئىتو.

غ

غائب — كوز آلدىن كىتكەن.
جوقغە چىققان.

غائط — تىزىرەك.

غابە — آرسلان ياتا تۇرغان
سىرەك ئورمانلىق.

غابىن — آلدوچى.

غار — چۇقۇر، تاو تىشىكى.

غاصب — تالاب آلوچى.

غافر — گناھلارنى كىچىروچى.

غافل — غفلەتدە بولوچى.

غالب — ئۇستۇن بولوچى.

جىگىچى.

غالبىا — كۆپ وقتىدە، كۆپىنچە.

عین — كوز، نەق ئوزى، چىشە.

عینا — نەق ئوزى، بىرە ئوز.
گارتەپچە.

عیوب — عیبلەر.

عیون — كوزلەر.

تەرجىمە

t.me/schifeleribiz
u.8686@gmail.com

غامر — خراب ھەم ویران بولوب
توزەتولمە گان.

غامض — آڭلاشلمى تۇرغان.
مېھەم، بىلمەس.

غایر — جىراق، (بەيد).

غایة — چىك، ئوب مقصد.

غې — «دن» «صوڭ» مەنى سىنىك.

غبار — تۇزان.

غباوة — آڭغىراقلىق، زھنىزلىك.

غبىن — ئىشە آلداتماق.

غبى — آڭغرا.

غشى — كۆڭل بولغانماق.

غد — ئىيرە.

غداً - پیرنگی آتش.

غدر — وفاسم لِق. خیانت عیتک.

غدر { گوللہ

غدران آ

غزو — تاڻ وقتي.

غدوة — ئىپرتە نمازى بىلەن قۇياش
چىغو آراسىندەغى ۋەقت.

غذیر — کول.

غذاء — آشامق. رزق.

غراب — قارغا.

غرابه — تانشسزلق چیتله شو.

غروب — قوْياش بايش طرفى.

غرباء - غریبلر، فقیرلر، بیچاره اور.

غربة — ئوز ييرندن چيتىكه
كيتىك. يا طلق.

غرس -- آغاچ اولطرتقم.

غَرَض — رُؤی. فکرو. نیت.

غَرْغَرَه — آوزغنه صو صالوب

غُرْفه — بر یۇطم سو.

غرق - صوغه باطمق.

غروب — قۇياش بايۇمى.

غرور — ئۇلۇغلا نىقى. يوق
نەرسە گە آلدانوب ئوزن زور
كويروب يورماك.

غُرۋە — قاشقا حيوانىنىڭ ماڭلا-
يىندەغى آق يىر.

غریب — ئوز پیرندن آیرلغان.

غریو — دنیا حالوں میں خبریں۔

غریم — بورچقہ بیرگدن کشی.

غزاة — دین دشمنانی بله ن صوغشوغه
کیمتیک

غزاة۔ دین رُؤ چۇن صوغشو چیلر۔

غزال — قر کے جہسی.

غزوات — صوغشالار.

غزوہ — صوغش.

غزیر — کو ب.

غَمَّال — عُولَك (میت) جو ووچی.

غەسقىق — ئىمىھەزى. كىچىنڭ اولمىكى
قارا كىچىلغى. ئەگەر — مۇڭرۇق.

غَسْل — بومق.

غُسْل — قۇيۇنمق.

غَضَب — تالاب آلمق.

غُصْن — آغاچ بوئاغى.

غَصْن — كىسمەك قطع.

غَضَب — آچولانمق.

غَضبان — آچولى.

غَط — صوغە باطرمق.

غِطَاء — پەردە.

غُطاط — تاڭنىڭ اول وقتى.

غَطش — قاراڭغىلىق.

غَفَر — ئۇرتمەك. قاپلامق.

غَفَر — تۈك. جۇن.

غُفْران — قاپلامق. ئۇرتمەك.

گناهلارنى كىچىرمەك.

غَفْلَة — آڭسىزلىق. سىزمىچە.

طور وچىلىق.

غَفُور — گناهلارنى غفوئىتوچى.

الله تعالى حضرتلىرى.

غِل — كىنە. يەشەن آچو.

غِلَت — حسابدە ياڭلىشمق.

غِلَاف — بوچچا.

غُلام — ئوغۇل. ئىير بالا.

غَلَبَة — ئۇستۇنلىك. جىڭو.

غَلَط — ياڭلىش سويلەمەك.

غُلْف — بوچچالار.

غُلُو — چىكىن آشمق، چىقىق.

غُلَّة — صوصاودن كىلگەن ئىسسىلىك.

قۇياش ئىسسىلىگى.

غُلَى { ئۇطقۇتتى بىلەن قاينامق.

غُلِيان

غُلِيظ — جۈۋان. (آور. قاتى).

غَم — قايغى. حسرت.

غَض — كوز يۈمۈمق. چۇقرلى يىير.

غَمَد — قىلچ قنى.

غَمُود — قىلچ قنلىرى.

غَمُوم — قايغۇلار.

غَنَا — بايلىق.

غَنَاء — كۇيلار، موڭلار. جەرلەر.

غَنَائِم — صوغىشقا دىشماندىن ئالغان ماللار.

غَنَم — قولى.

غَنَّة — بۇرىندىن چىققان تاوش.

غَنَى — باي.

غَنِيْمَة — صوغىشقا قولغا توشكان مال.

غَوَايَة — آزغىنلىقىدا بولمىق. يولدىن چىقمىق.

غَوَص — صوغىشقا چومىمىق.

غِيَاب — كوزدىن چوق بولمىق. يوقىغا چىققان نەرسىلەر.

غِيَابَة — كوزدىن چوغالمىق.

غَيْب — كوز ئالدىدا بولمىچە چىتىدا بولمىق.

غَيْبَة — كىشىنى آرطىدا خورلا-مىق. غىيىت ئىيتىك.

غَيْث — ياغمۇر ياڭغۇر.

غَيْر — باشقا. ئۆزگە.

غَيْرَة — ئىشدا باطلارلىق.

غَيْظ — آچۇ.

غَيْم — بۇلۇت.

غِيُوْث — ياغمۇرلار.

غِيُوْه — قاراڭغىلىق.

ف.

فَائِدَة — فايده. تابىش.

فَائِز — تىلە كىگە ئىرىشۈچى.

مِرَادِقَة ئىرىشۈچى.

فَائِض — تولۇپ تاشۈچى.

پىراتسىيەت. ئۆسۈم.

فَائِق — باشقىلاردىن ئۈستۈن.

يوقارى.

فَاتِحَة — باشلانغۇچ. قول كۈتە.

رُوب دىغا قىلىو. اللحم سورەسى.

فَاجِر — ناچار، بۇزۇق ئىشلەر.

قېلىۋىچى. دىيانتىسىز آدم.

فاجعه — قزغانچلى واقعه.
تراگيدييا.

فاحش — ادبدن طش.

فاخر — ماقتاولى.

فارس — آطقه اتلانوچى.

فارغ — ئىشدين بوشانوچى.

فارق — آيروچى.

فاسيد — بوزوچى.

فاسق — گناه ئىشلىر قىلوچى.

فاصل — آيروچى.

فاصله — آيرما. نەرسەلەرنى بىر

برىدىن آيروب طوروچى.

فاضل — آرطق بولوچى.

فاطر — ياراطوچى. يوقدىن بار

قىلوچى.

فاعل — ئىشلەوچى.

فاقة — يارلىلق.

فاكهه — جېمىش.

فان

بىتە طورغان.

فانى

فبها — نى خوش اش.

فتان — فتنەچى.

فتح — آچمق. برور يېرىنى اوزىنى

قاراطمق، آلمق.

فتحه — حرفلارنى ئۇست بلەن

ئوقرغە كورسەتە طورغان بىلىگى (-)

فترة — اختلاف. ئىككى پىغىمىر

آراسىندە ئوتكەن زمان.

فتن — فتنەلر.

فتى — يكت.

فتيل — لامپا فېتىلى.

فج — ئىككى تاو آراسىندە غى كىيىش

يول.

فجاة — كىنەتدن.

فجر — تاڭ. ئىپرىتە.

فجل — آچى طورما.

فجور — ناچار ئىشلىر قىلوچىلىق.

بۇزۇقلۇق.

فحام — كۆمۈرچى.

فحش — بوزۇق اُش.

فحل — آتا تەرە.

فحم

كۆمۈر.

فحيم

فحيح — جلان تاوشى.

فخّار — يىك ماقتانۇچى. صاوت
صابا.

فخذ

بوۋ.

فرّ

قاچىق

فرار

فراش — توشەك.

فراش — جىيىشدرۇچى. سىرۇچى.

فراغ

ئۇشدىن بوشانمىق.

فراعة

ئۇشسىزلىك. ئۇشدىن بوشا.

نوچىلىق.

فراق

آيرۇلو.

فرايض

فرض ئۇشلىرى.

فرح

شادلىق. سوينچ.

فرد

يالغۇر ئوزى گنە بولغان

نەرسە فرد بولا.

فرس

آت.

فرسخ

ئون ئىككى مىڭ آدم يېرى.

فرش

جەيمەك. توشەمەك.

فرصة

چىرات. ئىچمەك، شىرىپ كېتى.

فرض

ئويلاۋ. ئىسە بىلەۋ.

فرض

قىلۇنۇي اللە تەلى طرفىدىن

قوشلىغان ئۇش.

فرط

عادىتىدىن طش كىتەۋ.

چىكىدىن اوزوچىلىق.

فرع

بوتاق. بولك.

فرق

آيرما. باشقەلىق.

فرقان

قرآن كرىم.

فرقة

آيرلىق.

فرقه

كروە. بولك.

فراك

ئوماق.

فرو

طون.

فروع

تارماقلار.

فريضة

فرض ئۇش.

فريق

خلىقنىڭ بىر تۇرلىسى،

بىر ئۇلۇشى.

فرع

چدامسزاق.

فساد — بوزقلق.

فسخ — بوزمق، يوقغه چغارمق.

فص — يوزك قاشى.

فصاد — قان آلمق.

فصاد — قان آلوچى.

فصل — آيزما.

فصل — تەوۋە تايى.

فضاء — ھاوا، بوشلق.

فضل — ھىزدە آرطقلق.

فضلة — آرطوب قالغان نەرسە،
قالدىق.

فضة — كۈمۈش.

فضيلة — آرطقلق.

فطام — سوتىن بالانى آيرمق.

فطانة — زىرەكلىك.

فطر — يارمق.

فطر — روزا، كۈننى آوزاچو.

فطر

فطرة — ياراطمق، خلق قىلمق.

فطنة — زىرەكلىك.

فطيم — سوتىن آيرلغان بالا.

فطين — زىرەك.

فعل — ئىش.

فقاهة — دىن مسئلەلرىنى بلو.

فقد — يوققە چقمق، يوق بولمق.

فقر — يارلىلق.

فقراء — يارلىلار.

فقط — بارى، يالغز.

فقه — دىن مسئلەلرى حقنىڭ غى علم.

فقير — يارلى.

فقيه — دىن علمى ياخشى بلوچى.

آدم.

فكر — ئوي.

فل — قىچ يوزىندەگى كىتسكلىك.

فلاح — قوطلماق.

فلاكة — آفت، بلا.

فلان — بىر راسم ئورنىدە تەيىتۈلە

ماورغان سوز، (فلان كىشى)

فلس — واق باقر آقچە.

فلفل — بۇرچ. (آشقەسىپبە طورغان).

فلك — قايىق. كۇيمە.

فلوس — باقر آقچە.

فلہذا — (بس) شۇنىڭ ئۈچۈن دە.

فم — آوز.

فواد — كوڭل.

فوت — ئوتۇت كىتمەك.

فور — آشغچلق.

فوق — ئۈست.

فہم — آڭلاو. توشنو.

فى — بىر اسمگە قوشلغاچ «دە»
معنى سىنى چىزارادر.

فيض — نەمەت. موللىق. شەرت.

فيما — شۇندى نەرسە دە.

فيما بعد — مۇندىن سوڭ.

فيه — آندە.

ق

قائد — جىتە كىچى.

قائل — ئەيتۈچى. سويلەۈچى.

قائم — باصۇب طۇروچى.

قائماً — باصۇب. آياق ئۇستۇندە.

قابض — قولغە آلوچى.

قابل — ذھلى. بولدىقلى. قبول

ئەيتۈچى.

قابلية — ذھنلىك. ئىش بولدىرۇچىلىق.

قاتل — ئولتۇروچى.

قادر — كوچى جىتۈچى.

قارورة — پىيالا ساۋط. شىشە.

قارئ — ئوقۇچى.

قارئین — ئوقۇچىلار.

قاسم — بولوچى. اۋلۇشكە

آيروچى.

قاسى — تاش كى قاتى.

قاصد — ئويلوچى. نىت ئېيتۇچى.

قاصر — قسقا.

قاضى — ھكم قىلۇچى.

قَطَاع — كېسو چى.

قَاعِد — ئولتۇرۇپ چى، ئولتۇرۇپ چى.

قَاعِدَا — ئولتۇرۇپ.

قَاعِدَه — قانون، تۈب سوز، نظام.

قَافِلَه — جىيولوشوب چىققان اتلى

ياكى تەۋەلى يولچىلار.

قَامَة — نماز ئوقۇر آلدىن گەيتىۋ.

لگەن تەكپىر، قامت.

قَانِت — قنوت دعاسى ئوقۇچى.

قَانِص — آۋچى.

قَانِع — قناعتلەۋچى، بارىندىراۋى

بولۇچى.

قَبَاء — چىكىمەن.

قَبَائِح — ناچار، چىركەنچ ئىشلار.

قَبَاحَة — ناچار ئىش قىلماق.

قَبِيح — ناچارلىق، ئەشەكىلىك.

قَبِر — گور.

قَبْض — قول بلەن آلماق.

قَبْضَه — بىر ئۈچ، بىر طوتم.

قَبْل — ئالدى، ئالدى.

قَبْلَا — شۇندىن ئالدى.

قَبْلَة — نماز ئوقۇغانىدە يۈزى

يۈزەلدىر، طۇرغان ياق، قىيلا.

قَبُور — قەبرىلەر.

قَبُول — تەلەپ، آلماق.

قُبَّة — گۈمبەز.

قَبِيح — ناچار، چىركەنچ.

قَبِيلَه — بىر نەسلىدىن بولغان خەلق.

قَتَال — ئولتۇرۇشماق.

قَتْل — ئولتۇرۇشماق.

قَحْط — آچلىق، ياغمور سىزلىق.

قَدَاحَة — چاقما تاشى.

قُدَام — آل طرف، آغى ياق.

قَدَح — جام، آياق.

قَدَر — اللەنىڭ يازمىشى.

قَدَر — مىقدار، چام، ئولچەۋ.

قُدْرَة — كۈچ، جىتۇ.

قُدْس — پاكلىك، عزيزلىك.

قَدَم — آياق.

قَدُوم — كىلىمەك.

قَدِير — كۈچى جىتۇچى.

قَدِيم — بورنغى. ئىككىدەگى.

قَذَف — گناھسىزنى زىناچى دىيىپ سۈككەك.

قَرَاءَة — تاۋىش بلەن اوقۇماق.

قَرَاب — قىچ يا كە پىچاق قى.

قَرَابَة — يىقىنلىق. طرغانلىق.

قَرَار — طنچىلانۇ، طنلانۇ.

قَرَار — تىركىنلىك ياشىن بىلىك ئۇچۇن تىشىنە قارامق.

قَرَب } يىقىنلىق.
قَرَبَة }

قَرَح — يارا. جىراحت.

قَرْد — مايىمۇل.

قَرَض — بورچقە آلغان مال.

قَرَع — قاپاق.

قَرَعَة — شۇباغا.

قَرَن — يۇز يىللىق ۋەقت.

قَرَن — موگىز.

قَرَى — آۋلار.

قَرِيب — ياقىن.

قَرِيح — يارالى.

قَرِين — ياقىن. يىقىن.

قَرِيه — آۋل. صالا.

قَسَاوَة — كوڭل قاتىلغى.

قَسَم — آنت ئىتمەك.

قَسَم — بۈك.

قَسَمَة — ئۇلۇش. پاى.

قَسَوَة — كوڭلىنى قارالغى باسۇ.

قَيْشَر — نەرسە قابىغى.

قَصَاب — صوغىچى.

قَصَار — كىر جۈۋۈجى.

قَصَاص — ئەكىيەت سۇيىلەۋچى.

قَصَب — قامش.

قَصْبَة — ئويىن قالاسى.

قَصَد — تەلەك. ئىتمەك.

قَصْدَا — جۈرى. بلە طورۇپ.

قَصَر — قىسقارتىق. كىيتمەك.

قُصُور — كىمچىلىك.

قَصَّة — ئەكىيەت.

قَصِير — قَصَقا.

قَضَاء — زىيانلانۇ.

قَطُّ — آرقلى كېسەك. (مىثلاقلىمنى)

قَطُّ — ئۇلۇش. حصە.

قَط — مەشى. ابد.

قَطْره — تامچى.

قَطْع — كېسۇب ئۆزەك، تۇشەك.

قَطْعَه — كېسەك. بولك.

قَطِيقَط — بىك واق ياغمور.

قَطْن — مامق.

قَعْدَه — بىر ئولطارش.

قُعُود — ئولطىرىق.

قَفَاء — باشنىڭ آرط طرفى.

قَفَّاز — بىيەلەي.

قَفَر — صوسز، ئولەنسز قىر.

قَفَس — قۇش چىتلىگى.

قَفْل — يوزاق.

قَلْب — يۈرەك.

قَلَّة — آزلق.

قَلْع — صووروب آلمق.

قَلْعَة — قالا. شهر.

قَلَنْسَوَه — بورك.

قَلَوْب — قىلپىر. يۈرەكلىر.

قَلَّة — نەرسەنىڭ (مىثلا تاۋنىڭ)

يۇغارغى باشى.

قَلِيل — آز.

قِمَار — بىر نوع ئوۋش ئوينى.

قَمَر — آي.

قَمَل — بت.

قَمِيص — كولىمەك.

قَنَاص — آۋچى.

قَنَاعَة — بارىنە راضى بولماق.

قَنِب — كىندىر سوسى.

قَنْطَره — كوپىر.

قَنْدَل — زور باشلى.

قَنْدِيل — قەندىل.

قَنْدِس — صابۇن ئولەن.

قنىيىز — آۋچى.

قوت — آزق.

قوس — جەيە.

قول — سوز. ئەيتىمك.

قومە — ركوع بلەن سجدە آراسىدە
طورو.

قوة — كۈچ. قوت.

قوى — قوتلى. كۈچلى.

قويم — طوزى. تۈز.

قهر — آچولانمق. آچولانموب

هلاك ئىتىمك.

قەقەھە — قىچقۇرۇپ كۈلمك.

قىء — قۇسقى.

قياس — تىگىدە شىدروب قاراو.

قيام — باصۇب طۇرو.

قيح — جراحتىدىن آفغان صارى صو.

قيراط — بىر نوع ئولچەو. (۲۰)

قيراط بىر مىقال.)

قىلولە — كۈندىزگى يۇقى.

قيمة — بها. ھەرسەنىڭ بهاسى،

حقى.

ك.

ك — بىرەر اسمنىڭ اولىنى قو.

شلوب «كەبى، شەكىللى» مەنىلىرىنى
بلدەر.

كاس — ئىچمەك بىلەن طوۋاغان صاوت.

كائن — نەق. گويە كە.

كائنە — نەق ئول. گويە كى ئول.

كائن — بار بولۇپچى.

كائنات — بار بولغان نەرسەلەر.

كاتب — يازۇپچى.

كاتم — ياشروپچى. سىر ئىتوب
صاقلانۇپچى.

كاذب — يالغانچى.

كاسب — كىسب ئىتوبچى.

كاشفى — باشلاپ ئىش، ھىر

چىغارۇپچى.

كافى — جىتەرلىك.

كافر — ایمانسىز. ئىشانمايۇچى.

انكار ئىتەيچى.

كافىل — بىرەر ئىشنى ئۇستىدە ئالغان

كىشى.

كافور — كانفارا.

كافىيە — بىر تۈن ئىسلى. بىر يىمى.

كافى — جىتەرلىك. (بىر نەرسىنى

چاماللاۋدە ئىدەتۈلە).

كامىل — جىتەكلى. جىتەككەن.

كامىلا — بۇ ئۇنلەي.

كانون — ئوچاق.

كاھىن — غەيىدىن خەبەر بېرىۋىچى.

(كورمە).

كېلىپ — ئۇلۇغلار.

كېلىپ — قىزىرما.

كېلىپ — ئۇلۇغلار. زورلىرى.

كېلىپ — ئۇلۇغلانمىق. ئوزىن زور

كورماك.

كېلىپ — زور كىشىلەر.

كېلىپ — ئۇلۇغلار. زور

درجەلىك.

كېلىپ — كوكرت.

كېلىپ — قولى تەكەسى.

كېلىپ — زور. ئۇلۇغ.

كېلىپ — ھەر دورت يىلدە بىر كۈن

آرطق كېلىپچى يىل.

كېلىپ — يازلغان كاغىد. يازو.

كېلىپ — يازوچىلىق ھەرى.

كېلىپ — اللە تعالى نىڭ بىرەر كېلىپىدە

ئىشانغان ئىير.

كېلىپ — اللە تعالى نىڭ بىرەر كېلىپىدە

ئىشانغان خاتۇن.

كېلىپ — جب. (جېل).

كېلىپ — جېتىن.

كېلىپ — كېلىپلەر.

كېلىپ — ئېڭى باشى.

كېلىپ — تورامق.

كېلىپ — يەشىرماك.

كېلىپ — يەشىرماك.

كېلىپ — يەشىرماك. بىرەر گەدەسىمىز دەردە.

كشافة — طغزلىق، قانلىق.

كثرة — كوپلا، موللىق.

كثير — كوپ، مول.

كثيف — طغز، قان.

كحل — كوز سۇرمەسى.

كحيل — سۇرمەلى.

كدر — بولغانچىلىق، قايغى.

كدر — بولغانچىق.

كذا — شولاي، ئوشانداق.

كذاب — بىك يالغانچى.

كذالك — شونىڭ كىي.

كذب — يالغان، يالغانلامق.

كرات — تابقىرلىرى، قاباڭلىرى.

كرام — حرمتلىلىرى، ئۇلۇغلىرى.

كراهة — كۈچلەنۇب ئىشلەمەك.

چىركەنەك.

كراهية — كۈچلەنۇب ئىشلەو.

چىركەنچىلىك.

كوب — ئىچ پىشۇۋى، قايغى.

كوسى — ئورندىق.

كركى — طۇرنا.

كرم — جۇمارىلىق.

كرور — بىرنەرسەنىڭ قات قات بولمىقى.

كره — شار كىي توگەرەك.

كره — تابقىر، قابات.

كرها — كۈچلەنۇب.

كريم — حرمتلى.

كريهه — چىركەنچى ئىش.

كساد — قىر كىتو، بازارىز بولو.

كسالة — يالقاولىرى.

كسب — تىركاك ئۇچۇن ئىشلەو.

كسبى — ئىشلەت تابولا طۇرغان.

كسر — سىندىرىق، واقتلامق.

كسره — بىر خىر فىنى آستىلى ئىيتوب.

ئوقۇتا طۇرغان علامت: (—).

كسل — يالقاولىق، ئىيرىچە كاك.

كسلان — يالقاو.

كسوف — قۇياش طۇطلماي.

كسوة — كىيىم.

كَشَاف — كَشَفُ ئېيتۇچى.

كَشَفُ — آچىق، بىرەر ھەرنى
باشلاپ تاپىق، چىقارمىق.

كَعْب — طوبىق.

كَعْبە — بىت اللە.

كَفُ — قول ئوچى.

كَفّ — طېمىق، طوققاتمىق.

كُفَار — كافرلار.

كَفَّارَة — گناھەن پا كلانمىق.

گناھەن پا كلانر ئۇچۇن قىلىنغان ئىش.

كَفَاف — كىچىنرلەك قىدرلى رىزىق.

ئۇخشاش.

كَفَالَة — بىرەنەك ئىشى ئىشلەنر

ئۇچۇن ئىككىنچى بىرەنەك تاپىرلىرى.

كَفَايَة — جىتەرەك بولمىق.

كُفْر — ئىشانماو، دىنسىزلىك.

كُفْر — ئورتەك، پەردەلەمەك.

كُفْرَان — بىرەنەك ياخشىلىغۇن ئۇ.

نوپۇس.

كُفْرَة — كافرلار.

كُفْن — كەفن.

كُفُو — تىگىلدەش.

كُفَّة — ئولچەو تاباغى.

كُفَيْل — بىرەنەك ئىش ئوز ئۇستىنە

آلغان كىشى.

كُلّ — ھەممەسى، جىيەنسى.

كَلَّا — يوق، آلاي تو گل، شىبھەسىز

مەنى سەندەدە كىلە.

كِلَاب — قىلار.

كِلَام — سوز.

كَلْب — ئىت.

كَلَنَة — كۈچلەنۇت بىرەر ئىش

قىلمىق.

كُلُّكُمْ — ھەر بىرگىز، ھەممەگىز.

كَلِم

سوزلار.

كَلِمَات

كَلِمَة — سوز.

كُلُّنَا — ھەر بىرىز، ھەممەيز.

كُلُّهُمْ — آلارنىڭ ھەر بىرىسى، ھەممەسى.

كَلِيَة — بۇيرەك.

كەما — نېتەكى.

كەما يىزىغى — تىوشىنچە. تىو — شلى چاقلى.

كەم؟ — كۈبىمى؟ نى چاقلى؟

كەم — جىڭ.

كەمال — جىتتىشكەن. بولغان.

كەمالە — جىتتىشكەنلىك.

كەناس — سېروچى.

كەنايس — چىركەولر.

كەنايە — بىر نەرسە سويلەپ ئىككىنچى نەرسە آڭلاتىمى.

كەنز — خىزىنە. جىيولغان مال.

كەنس — سېرىمىك.

كەنۇد — كىفران نەمت ئىتوچى.

كەنىسە — چىركەو.

كەنىيە — قوشما اسم.

كەواء — تەرەزەلر.

كەواكب — يۇلدۇزلر.

كوز — ئىستىكان. پىيالا. صاوت.

كۈن — بولمىق.

كۈۋە — تەرەزە.

كەھانە — غائىبىدىن خىبر بىرىمىك.

كەھل — ئۇلار ياشىدىن ئوزغان

كشى. صاقالىنى چال كىرگان كشى.

كەھولە — ئۇلار ياشىدىن ئوزمىق.

كەي — «ئۇچۇن» مەنى سىنى آڭلاتادى.

كەياسە — ئۆتكىنلىك. زىرەكلىك.

كەيال — كىلەپ ئولچەوچى.

كەيسە — آقچە يانچىقى.

كەيف — نىچىك؟

كەيفما — نىچىك بولسادە.

كەيل — چىلەك كىيى بىر نۇع ئولچەو.

كەيم
كەيما
نەيك، نەيكە؟

كەينۇنە — بار بولمىق.

ل

ل — براسىمنىڭ اولىپنە طو تاشقوب،
«اۇچۇن» معنى سىنى چىقارادر.

لا — «ئىمەس، تىوگىل، يوق»
معنى لرىنى چىقارادر.

لائق — ياراقلى، تىوشلى.

لالى — ئىنجى تاشلىرى.

لاباس — زىيان يوق.

لابد — آبرۇلويۇق، چاراسىز.
نىچىك بولسەدە.

لابس — كىينۇچى.

لات — «يوق».

لاجرم — شېھەسىز.

لاجل — اۇچۇن.

لاحق — سوگدن طو تاشقۇچى.

لازم — تىيش، كىرەك.

لاسىما — بىگرەكەدە.

لاشك — شېھە يوق.

لاشى — ھىچ نەرسە يوق.

لا عبا — شاپارۇب، ئويناپ.

لاعلاج — دارو يوق.

لاعلى التعيين — بىلمگولەمىچە.

لامح — يالطراوچى.

لامس — طوطوچى.

لامع — يالطراوچى.

لايتغير — اوزگەرمى.

لايحصا — ساناب بترە آلماسلىق.

لايزال — كىتمەسە.

لايعد — سانالماسە.

لايعقل — ئويلى آلماي.

لايغلب — اۇستۇن بولماس.

جىگمەس.

لايق — ياراقلى.

لامة

سازانلىق.

لئامه

لئيم — ماران.

لب — اوزەك. نەرسەنىڭ قىل اورتاسى.

اچى.

لباس — كىيىم.

لَبَان — سۇت ساتۇچى.

لَبَد — كىيىز.

لَبَس — كىيىم. شېھى بولمىق.

لَبَن — سۇت.

لَبَن — چى كىرپىچ.

لَبَّه — ئورط ئىيتى.

لَبْجَام — جۇگەن.

لَبْجَاظ — كوز قۇيرۇغى، كوز
ئۇچى.

لَبْجَاظَه — كوز ئۇچى بىلەن بىر قاراۋ.

لَبْجَاف — جورغان.

لَبَد — لەند.

لَبَز — صاران كىشى.

لَبَس — يالامىق.

لَبْظَه — كوز آچوب جۇمغانچى.

لَبَحْم — ئىيت.

لَبْحَن — يالغىش ئوقۇمىق.

لَبْهَوَق — طوتاشمىق.

لَحِيَة — ساقال.

لَحْغ — كوزنىڭ ياشى كۆپ بولمىق.

لَحْء — باطل سوزنى كۆپ سويلەمەك.

لَدَغ — جان چاقمىق.

لَدَى — ياندى. قارشىدى.

لَدَائِد — تەملى ئەيىرلەر.

لَدَات — تەملەر.

لَدَالِك — شونىڭ ئۇچۇن.

لَدَّة — تەم.

لَدِيد — تەملى.

لَزُوب — يابشىق وئابت بولمىق.

لَزُوم — كىرەكلىك.

لِسَان — تىل.

لَسَع — قاچمىق.

لِص — قاراق.

لَطَافَة — يوشاقلىق قىلو. ملايملىق قىلو.

لُطْف — يوشاقلىق. ملايملىق.

لَطِيف — ملايم. يوشاق.

لُعَاب — سۇ لەگەي.

لَعِب — اوين.

لَعَلَّ — بەلكى. شايد.

لَعْن — قومق. يراق قىلىق.

لَعُون — اوينچاق.

لُعْت — سوز تل.

لَغَز — تابشماق.

لَغُو — بوش. فايدەسىز.

لَفَّ — ئورامق. تۇرمك. منع ئىتىمك.

لِف — مغلوب ئىككىنچى آغاچقا

قوشلغان آغاچ.

لَفَاء — سوقمق. ئۇرمق.

لِفَافَه — تۇرگىچ. سارغىچ. (مىت نىڭ

كەنى).

لَفْت — يۇز دوندىرمك.

لِفْت — شالقان.

لَفْظ — آطمق. طومرمق. سوز.

لِقَاء — يولقمق. ئۇچراشمق.

لَقْب — قوشما اسم. فامىلىيا.

لَقَطُ
لَقْطَه

يولدىن تاپلىغان نەرسە.

لَقْمَه — بىر يوپۇم. بىر قاباراق كىسەك.

لَكَ — سىنىڭ ئۇچۇن.

لَكُمْ — سىزنىڭ ئۇچۇن.

لَكِنَّ — شولاي دە بولسە.

لِلَّهِ — الله ئۇچۇن.

لِمَ — نى ئۇچۇن؟

لَمَحَ — بىر تاپقىر كوز سالماق، توشىرمك.

لَمَسَ — طوطمق.

لَمَعَ — يالطىرامق. نور چەچمەك.

لَمَعَان — يالطىرامق.

لَمَن — كىم ئۇچۇن؟

لَنَا — بىزنىڭ ئۇچۇن بار.

لَوْ — «بولسە ئىدى» ترجمەسىدە.

لَوْ لَوْ — ئىككىنچى.

لَوَاء — فلاك.

لَوَازِم — تىوشلى اشلىرى.

لَوَح — تاقتا.

لَوَحِه — بر تاقتا.

لَوُز — مېندال. بادام.

لَوَعِه — محبتدن يۈرك يانۇوى.

لَوَلا — بولماغان بولسا ئىدى.

لَوُم — شلتەلەمك. خورلامق.

لَوُن — تۇس.

لَه — آنك ئۇچۇن باردى.

لِهَاة — كېكەنە تىل.

لِهَب — يالقن.

لِهَجِه — تىل. (لغت معنی سىندە گى تىل)

لِهَذَا — شۇنىڭ ئۈچۈن.

لِهْف — ئوتكەن نەرسەگە قايغىرمق.

لِهَم — آلار ئۇچۇن باردى.

لَهُو — فايدەسىز نەرسە.

لِى — مېنىم باردى.

لِياقة — يارارلىق. بولدىلىق.

لِيالى — تۇنلار. كىچىلار.

لِيت — «آي بولسە ئىدى، بولسە چى»
ترجمە سىندە كىلە.

لِيث — آرسلان.

لِيس — يوق. توڭل. ئىمەس.

لِيفى — ھەرما مونچالاسى.

لِيل — كىچى. تۇن.

لِيلًا — تۇنلە. كىچى بلەن.

لِيلاء — ئۇزۇن ھەم قاراڭغى كىچى.

لِيلى — كىچىكى. كىچىلى طورغان.

لِين — يوشاق. ياغملى.

لِينَه — يوشاقلىق. ياغملىلىق.

م.

آشلى تابىن.

مائع — صييق.

ماء — سۈيۈ.
مائِدە — قوناقخە ئىزىرلەنگەن

مائل — آوشو چى. يانتايو چى.

مائه — يۇز (۱۰۰).

مائه الف — يۇز مىڭ.

مائى — سودىغى.

مائىن — ئىككى يۈز (۲۰۰).

مائور — كۈچرلۈپ سويلەنگەن
(حديث كىيى).

مايجور — ئوابقە ئىرشكەن.

ماخذ — بىر نەرسەنىڭ چىغاتۇرغان،
تابولا طورغان يېرى.

ماخذ — قبول ئىتىلگەن. آلنغان.

ماخذون — رخصت ئىتىلگەن.

ماكول — آشالغان.

ماكولات — آشاملىق نەرسەلەر.

مالوف — ئىيىلەنگەن.

مامور — يىرغىش باشىدە، طرۇچى.
تور.

مامول — بولۇوى امىدىلى.

ماموم — امام غەلۇيۇغان كىشى.

مازنوس — ئىيىلەشكەن.

مايوس — نەومىز بولغان.

مايوسية — اميد سىزلىك. نەومىزلىك.

ماب — صيىۇنا طورغان ئورن.

ماباقى — آرطوب قالغانى.

ماقم — برەو ئولگەچ آنڭ قابغۇسىدىن
يغلاشو، قارا كىيىملەر كىيىۈپ
قايزروپ يۇرۇ.

ماحضر — ئەزىزلەنگەن نەرسە.

مادە — ئىيىپەر. نەرسە.

ماذا — نى نەرسە؟

مار — ئوتوب بارۇچى.

ماسبق — بولۇپ كىچىككەن نەرسە.

ماشى — جەيەو يورۇچى.

ماشيا — جەيەو.

ماعداء — باشقە. بوتەن.

مال — سوزدن آڭلاشلغان. معنى.

مال — مال.

مالايعنى — بوش، فايدەسىز نەرسە.

مالع — طوزلى.

مالك — خوجا. ئىيى.

مانع — طىيوچى.

ماوراء — آرغى ياق.

ماهر — ئوستا.

مانع — صو كىيى آغۇچى نەرسە.

مباح — شريعة نازشندە ئىشلەنۈەم
ئىشلەنمەوى بارى بىر بولغان نەرسە.
حلاللىغى وحرامللىغى بىر بىر.
مبادلە — نەرسە آلتىش شەرق.
مبارز — باطلق اسمى ئۇچۇن
مىوغشۇچى.

مبارك — موللىق. رحمتلى. خىرلى
بولۇچى.

مباشر — ئىشكە كوشۇچى.

مباشره — ئىشكە كىرىشكە.

مبايعه — آلتىش بىرىش ئىتمەك.

مباين — بىر بىرىمە باشقا، خىرى.

مبتداء — باشلانغۇچ.

مبتدى — باشلاپ بىر ئىشكە كىرىشۇچى.

مبداء — باشلانغۇچ. بىر نەرسەنىڭ

مبداء — اصلى تۈپى.

مبدل — ئۆزگەرتىلگەن.

مبواء — بىزىمىزلىكەن.

مبورم — ئىق. تازا.

مبشش — سۈيىندىرگۈچى.

مبصر — كۆزەتۈچى.

مبعد — يىراقلاشۇرۇچى.

مبعوث — ئېلىچى.

مبلغ — ئېرىشۈرۈچى. تابشۇرۇچى.

مبلغ — مال. آفچە.

مبنى — قۇرلغان.

مبهم — بىلىش. بىلگۈلى توگۈل.

مبهوت — شاق قاتقان. آبدىراغان.

مبيت — قونا طۇرغان ئورن.

مبيع — ساتقان نەرسە.

متابعة — ئىيەرمەك. ئۇيۇمۇق.

متاءخر — كىچىكدرۇچى.

متاءذى — جافالانۇچى.

متاركه — قويۇشۇق.

متاع — طۇرۇش كىرەگى.

متامل — ئويلاۋچى.

متانة — چىداملى بولۇ.

مُتَاهِل — خاتونلى.

مُتَبَادِر — اَشْكە آشغوب كر-
شوپى. كوئىلگە اِيكْ اَلَك توشكەن
نەرسە.

مُتَبَادِل — آلدۇرلغان نەرسە.

مُتَبَاعِد — بىر بىرىدىن جىراق، آيرىم.

مُتَبَسِّم — كۈلۈمسۈرەۋچى.

مُتَبَوِّع — اُيەرتلگەن.

مُتَتَابِعًا — آلى-آرطى تزلۇب.

مُتَجَانِس — بىر جىنىدىن.

مُتَجَاوِز — چىكىدىن اوزۇپچى.

مُتَجَاهِل — بىلمەشكە سالنۇپچى.

مُتَجَدِّد — يا كغىلانغان يا كغار-
غان.

مُتَجَفِّف — كىيىگەن.

مُتَجَمِّع — جىيىلغان.

مُتَجَنِّب — ساقلانۇپ تۇرۇپچى.

مُتَجَنِّن — تىلرگەن.

مُتَحَارِب — سوغىشۇپچى.

مُتَّحِد — بىرلەشكەن.

مُتَّحِدًا — بىرلەشۇپ.

مُتَحَرِّز — ساقلانۇپچى.

مُتَحَسِّر — قايغۇرۇپچى.

مُتَحَسِّس — سىزۇپچى.

مُتَحَوِّل — اوزگەرۇپچى. غەيلە-

نۇپچى.

مُتَحِير — آبدراۋچى.

مُتَخَاشِع — اوزىن تىۋىسەن

كۈرۇپچى.

مُتَخَاصِم — دىشمانلىق قىلۇپچى.

داۋلاشۇپچى.

مُتَخَالِف — بىر بىرىگە كىرى

بولۇپچى.

مُتَخَصِّص — بىرەر اَشْكە بېلىگۈ

لەنگەن، بىرەر اَشْكە اۋسقا بولغان.

مُتَخِيل — يوق بارلىرىنى اۋيلاۋچى.

مِتْدَارِك — موڭغندىن كىلۋوب

ايرشۇچى.

مِتْدَيْن — دىنلى كىشى.

مِتْرَاكِب — بىر بىر يىنە قوشلغان.

مِتْرَتِّب — رەتلى. تىرتىبلى.

مِتْرَجَم — تىلمەچ. تىلدىن تىلگە

كوچىروچى.

مِتْرَدِد — نى قىلغۇدە بىلمەۋچى.

مِتْرَوَك — تاشلانغان.

مِتْرَوِج — اۋىلەنگان.

مِتْسَاوِى — بىردەى تىگىز.

مِتْسَمِن — سىمىرگەن.

مِتْشَابِه — بىر بىر يىنە اۋۇخشاغان.

مِتْشَاعِر — كۇچلەنوب شاعر

بۇلرغە طرشۇچى.

مِتْصَدِى — بىر اۋشكە كرشۇچى.

مِتْصَرَف — مالنى طوطۇچى،

صىرف ايتۇچى.

مِتْصِل — طۇتاشقان.

مِتْضَاكِك — كۇلۇشۇچى. كۇ.

لۇچى.

مِتْضَرَع — توبەنچىلىك بىلەن

يالنۇچى.

مِتْطَوَع — نافلە نماز اۋقۇچى.

مِتْطِيب — خوش بويلا نغان.

مِتْعَارِف — معلوم نەرسە.

مِتْعَاقِب — بىرسى آرطىندىن بىرسى

كىلۇچى.

مِتْعَامِى — كورمەگەنگە صا

لنۇچى.

مِتْعَب — مشقتلەندىرۇچى.

مِتْعَبِد — قۇللىق ايتۇچى.

مِتْعَدِى — چىكىدىن اوزۇچى.

مِتْعَسِر — آور. چىتىن.

مِتْعَفِن — ناچار ايسلەنگەن.

مِتْعَلِيق — بەيلەنگەن.

مَتَعْلَم — اُویره نوچی.

مَتَعَه — فایده. مال.

مَتَعِین — بیلگولارچی.

مَتَغَابِن — بربرینی آلدانچی.

مَتَغَامَز — بربرینه کوزاؤچی.

بلان اشاره ایتوشوچی.

مَتَغِیر — اوزگه روچی.

مَتَفِخَر — مافتانوچی.

مَتَفَرِد — یالغز قالوچی.

مَتَفَرِغ — تارماقلانوچی.

مَتَفِیق — برلشوچی.

مَتَفِکَر — اویلاوچی.

مَتَقَارِب — بربرینه یقین.

مَتَقَدِّم — اَلکده بولوچی.

مَتَقَفِّی — آرطدن باروچی.

مَتَسْکاه — تیانغج.

مَتَسْکَبَر — اریله نوچی. اوردن

زور کوروچی.

مَتَسْکَلَم — سویلاهوچی.

مَتَسْکِی — تایانوچی.

مَتَسْلاَقِی — اوجراشوچی.

مَتَلَف — ملاک ایتوچی.

مَتَلِقم — جوطوچی.

مَتِم — تمام ایتوچی.

مَتِمَارِض — آوروغه سالنوچی.

مَتَمِسْک — طوطنوچی، یابشوچی.

مَتَمِکِن — قرارلانوچی. اورنلاشوچی.

مَتَمَنِّی — تلهوچی.

مَتَنَافِر — بربرندن قاچوچی.

مَتَنَفِّس — صولو، طن آلوچی.

مَتَنَفِّل — نافله اشلر قیلوچی.

مَتَنَسْکَر — اوزن تسانطماس

اؤچون اسم، توسن اوزگه رتوب یوروچی.

مَتَنوع — تورلیله نوچی.

مُتَوَازِي — یانەشە.

مُتَوَاضِع — توبەنچیلەکی.

مُتَوَجِّه — یوزن یونەلدروچی.

مُتَوَرِّع — تقوالق ایتوچی.

مُتَوَسِّط — اورتاچا بولوچی.

مُتَوَضِّی — طهارة آلوچی.

مُتَوَقِّف — طوقتا بۆرۆچی.

مُتَوَلِّد — طوغوچی.

مُتَهَرِّز — تترۆچی.

مُتَمِّی — قایچان، قای وقتد.

مُتَبَقِّظ — اویانوچی.

مُتَبِمِّم — تېم صوغوچی.

مُتَبِمِّن — اۆگلاشوچی.

مُتَبِّن — طازا، نق.

مُثَال — اۆرنەك.

مُثَل — مقال.

مُثَل — اۆغشاش.

مُثَلَّث — اۆچ قرلی.

مُثَمَّر — جیمش بیروچی.

مُثَمِّن — سیکز قرلی.

مُثَنِّی — ایکیشەر.

مُثَنِّی — ایکی قانلی.

مُجَادِلَه — قچقر شمع، نزاغلا شمع.

مُجَادِبَه — تارط شمع.

مُجَاز — رخصت ایتلەگەن.

مُجَاز — کنایه.

مُجَاعَة — آچقمق.

مُجَال — کوچ، ئەمەل.

مُجَالِس — مجلسەر.

مُجَالِسَة — اولطرداش بولمق.

مُجَانًا — بوش، حقسز.

مُجَانِبَة — یراقلا شمع، یریاغە، کیتەك.

مُجَاوِر — کورشی.

مُجَاوِرَة — کورشیەك.

مُجَاهِد — طرش آدم، دین دشما.

مُجَاهِد — اۆغشاش.

مجبور — كوچلەنگان. اختيارسىز.

مجمع — جىيىلغان.

مجتنب — ساقلانۇچى.

مجرّب — سىناالغان.

مجرد — يالغىز. ئوزىگىنە.

مجرّم — گىناھلى كىشى.

مجروح — يارالانغان.

مجرى — سوغا ئاۋورغان چىقىرى.

مجسم — گەۋدەلى نەرسە. بەدەنلى
ئەيىر.

مجف — اچى قوش.

مجفف — كىيىدىرلىگان.

مجلّا — يالطراطلغان.

مجلّد — نوبلەنگان (مىثلا كىتاب).

مجلّى — يالطراطلغان.

مجمدە — باز.

مجن — قالقان.

مجنون — چولار. تىلى.

مجهول — بىلمىسىز.

مجمىء — كىلەك.

محابر — قارا سادىقلىرى.

محاربة — سوغىشماق.

محاسبة — حساب قىلماق.

محاصرة — ئوراپ ئالمىق.

محاط — ئورالغان.

محافظ — ساقچى.

محافظة — ساقلامىق.

محاق — آينىڭ آخرى كۈنلىرىدە.

كورنىمى طۇرغان وقتى.

محال — بولماسلىق.

محالفة — آندۇ ئىتتىشك.

محب — دوست. سۆيۈچى.

محبىرە — قارا سادىقلىرى.

محبوس — ياپىلغان كىشى.

محبوب — يۈزى پەردەلى. ئو.

يالوچى.

محبوبية — ئوياللىق.

محدود — چىكىلى.

محدور — قورقۇلغان. صاقلا-
نغان.

محدوف — توشۇپ قالدۇرغان.

محدث — ئىككىدە بولمىچە سۆڭەك
بولغان.

محرق — ياندۇرۇپ.

محرم — حرام ئىتلىگان. نىكاھى
درست بولماغان كىشى.

محرمات — حرام ئىشلار.

محروم — ئولۇشسىز.

محزون — قايغۇلى.

محزونىة — قايغۇرمۇ.

محسود — كۈزلەشلىگەن.

محشر — قىامت كۈنىدە خەلقلەرنىڭ
جىيولا تۇرغان ئورنى.

محصولات — حاصل بولغان
نەرسەلەر.

محفل — جىيىن، جىيىلىش ئورنى.

محفوظ — ماقۇلانىغان.

محقق — بىلىگۈلى.

محل — ئورن.

محمود — ماقۇلانىغان.

محن — آغرىقلار. زىھمتلەر.

محدث — آنتۇن بوزدۇرۇپ.

محو — يوغالتمۇ.

محور — كۈچەر.

محول — ئىسپاتلىنىپ.

دوندىرۇپ.

محيط — ئوراپ ئالۇپ.

مخادغة — آلدۇمۇ.

مخاط — مانقا. سىنگىر.

مخاطبه — قاراقارشى سۆزلەشكە.

مخالطة — قاتناشمۇ.

مخالف — بىر بىرىگە كىرى،

دشمان.

مخالفت — بىر بىرىگە باشقا، كىرى

بولۇ.

مخبر — خەبەر بىرۇپ.

مُختار — فيرکلی.

مُختَرع — برور هنر ۽ غارو چي.

مُختَص — بيلگولانگهن.

مُختَصِر — فسقار طلغان.

مُختَلَط — قاتناشقان.

مُختَلِف — بر برينده باشقه.

مُختوم — پيچدت باصلغان.

مُخدوم — خدمت ٿيئلگهن.

مُخدّه — مندر.

مُخصوص — بيلگولانگهن.

مُخَفِّف — جيگل ٿيئلگهن.

مُخْفِي — يه شرلگهن.

مُخلوق — خلق ٿيئلغان. يار اطلغان.

مُخلوقات — الله تعالى ناڻ يار اطاقان،
بار ٿيئلغان نه رسه لري.

مُغْمَس — پيش قرلي.

مُخِير — فيرکلی.

مُغِيْط — ٿينه.

مَدّ — صوزمق.

مُدَاخِلَة — کرشمک، قاتناشقم.

مُدَارِسَة — بر برينده سبق اويرو.
توشمک.

مُدَافِع — کيري قايتارو چي.

مُدَاوِم — اُشد، دائم چيلق ٿيتو چي.

مُدَاوِمَة — ٿشد، دائم بولو چيلق.

مُدَاهَنَة — «ته لينگه» طوطمق.

مُدَبِّع — ٿيئلانگهن، (تيوري
ايلهوي).

مُدَح — ماقتامق.

مُدَد — بولشلق، ياردهم.

مُدَرِّس — سبق ٿوقوتو چي.

مُدَرِّك — ٿيرشو چي.

مُدْعَا — نزاعلي ٿيدير، دعوا گه
سبب بولغان نه رسه.

مُدْعَى — فوز حقن موراو چي.
داو چي.

مُدْفُون — کوملگهن.

مُدَوِّر — توگه رک.

مذہب — قورقئوچی.

مذید — اوزون، سوزلغان.

مذیر — آش باشقاروچی.

مذیون — بورچلی.

مذاکره — بر نهرسه طرغر-
یسند، سویله شک.

مذبح — حیوان بوفازلی طور-
غان اوزن.

مذبذب — آبدراغان.

مذبوح — بوغازلانغان حیوان.

مذلة — خورلق.

مذموم — خور بولغان.

مذنب — گناه، أشلهوچی.

مذوق — طاطلغان.

مذهب — بارچاق اوزن، بیر.

مر — آچی.

مرء — ایر.

مراجعة — قایتمق، کیلمک.

مرأة — عاتون.

مرئی — کوزگه کورولا طورغان.

مرآت — کوزگی.

مرابحه — فایده بلان صاطمق.

مرآت — کوپ تابقرلر.

مراتب — مرتبه لر، درجه لر.

مراد — تلهك.

مراراً — قات قات.

مراسم — جولا، أشلهوی عادت

بولغان نهرسه.

مرافعة — صودقه، حکمگه بیرمک.

مرافقة — ایدنه شک.

مرام — تلهك.

مراهق — بالالقدن چغوب بویغ.

جیتوب کیلوچی، یاش اوسمر-بالغ
بوارغه یقینلاشقان ایر بالا.

مربع — دورت پوچماقلى.

مربوط — بهیله ننگن.

مربی — بالا باغوب اوستروچی.

مربی — تربیه‌لەنگەن. قایناتما.
ۋارینیە.

مرتد — دین‌دن چەققان.

مرتەش — تەرەوجی.

مرتفع — کوتەرنسکی. بیهک.

مرتەن — نەرسە سالوب آقچە
آلوب طوروجی.

مرجم — قایتاچاق ییر.

مرجل — قازان.

مرحله — یول یورگەندە طوقتاب
طورا طورغان اۆرن.

مردود — کیری قایتارلغان. قوولغان.

مرزوق — آزلانوجی. رز-
قلەنمش.

مرض — آورمق. صرخامق.

مرضع

بالا ئیمزوجی.

مرضعه

مرعا

ئوطلاوق.

مرعی

مرغوب — سۇقلانراق.

مرفق — ترسەك.

مرفقه — ترسەك بلەن تاپانا طور-
غان نەرسە.

مرقد — قبر. گور.

مرکب — نوشلغان. قاتناشقان

مرکب — آنلانسۇب یوری
طورغان حیوان.

مرکز — نەرسەنەڭقل اورتاسی.

مروۋة — کشیلک. ایلرک.

مروحه — جیللەندرگچ.

مرور — اۆتمک.

مروہ — مکە شەرنە، بىر اۆرن
اسمى.

مروى — کوچرلوب سويلەنگەن.

مرۋة — بىر تابقر.

مرید — تلەوجی.

مريض — آورو.

مزاج — کشینک یارا تالشە فی حالى.

مزاح — كۆلكى سوزلار سويلەۋچى.

مزاحمة — قىزقلاشمق.

مزاد — ساتوب آلودە يارش، طوراك.

مزارع — ئىگىلىك يېرى.

مزارعة — اىگىچىلىك بلەن اش ئىتو.

مزامير — اوين قۇراللىرى.

مزايدة — آرطق آقچە بېرىۋچىگە
صاعىق، طوراك باصامق.

مزدلفه — مەكە شەرىئەتە يېقىن بىر
اورن اسمى.

مزروعات — آشاقلار، اىگىنلەر.

مزيل — كىتەرۋچى، جىبەرۋچى.

مزين — بىزەكلى.

مس — طوطىق،

مساء — كىچ بلەن.

مساجد — مسجدلار.

مسارعة — آشقىق.

مساعدة — بولشلق ايتەك، اېرىك

بىرىمك.

مسافر — يول يۈرۈچى.

مسافه — ئىككى اۈرن آراسىندە غى
يراقلىق.

مساكن — طوراً طورغان اۈرنلەر.

مساكين — يارلىلار.

مسالمة — تاپولۇق، دوستلۇق.

مسامرة — كىچىلارنى سويلەشۈپ
اۈتكەرمك.

مساوى — تىگىز.

مسئله — بىر نەرسە طورىدە صورالغاچ
جوابى كۈتۈلگەن اىيىر.

مسئول — صۇرالمش.

مسيح — تىيىخ ايتۈچى.

«سبحان الله» دىيۈچى.

مسيحه — ئىمەن بارمىق.

مسيح — جىدى قىلى.

مسيوق — آرطاققالغان، نمازدە

صوگدىن كىلۈپ اۈيۈغان.

مستجاب — كورنوب طورغان.

مستثنا | باشقەلەر رەتلىنىدىن
مستثنى | چىقارلغان.

مستحسن — كۆركەم كۆرۈلگەن.

مستحق — لايىق. تېۋىشلى.

مستدير — توگەرەك.

مستسقى — قور يىلقدىن ياغمور
دعاسىنە چىغۇچى.

مستشار — كىگەش ايتلىگەن.

مستطيل — ئۇزۇنچا.

مستعجل — آشقىرلغان.

مستعد — يارارلىق.

مستعمل — طوطالغان. استعمال
ايتلىگەن.

مستغنى — كشيگە قالماغان.
موگىز.

مستفيد — فايدەلانوچى.

مستقبل — كىلچەك ۋەقت.

مستقر — ئورنىلاشقان.

مستقل — ئۆزىنچە. باشلىچە.

آيروچە.

مستقيم — طورى. تۈز.

مستمر — ھەر ۋەقتدە بىۋاسىتە.

طوروچى.

مستمع — ايشتوب طوروچى.

مستند — سۈيەلۈپ طوروچى.

مستو — تىگىز.

مستور — پەردەلى.

مستوى — تىگىز. برابر.

مستيقظ — اويانوچى.

مسجد — سىجدە قىيلا طۇرغان
اۋرن.

مسح — مىپامق. سورتىك.

مسدس — آلتى قىزلى.

مسرع — آشخوچى.

مسرف — نەرسەنى اۋرنىسىز.

طوطوچى. ھەرەم ايتوچى.

مسرور — شاد. سۈيىنىگەن.

مسروق — ئورلانغان نەرسە.

مَسْعُود — بختلى.

مَسَك — قىر كەجەسىنىڭ كىندىكى.

مَسَكْت — تىك طۇردىرۇچى.

مَسَكِر — ئىسرتكۈچى.

مَسَكِرَات — ئىسرتكۈچىلەر.

مَسْكَن — طۇرلۇرغان ئورن.

مَسْكِين — ياردەمچىسى بولماغان.

مَشَى، يارلى كشى.

مَسْلَع — قوراللانغان.

مَسْلَك — اش ئشلەۋدە تىگىز ئىتۇب.

مَسْلُوعَان تۇب يول، پلان.

مَسْلِم — مەسلىمان كشى.

مَسْلَمُون — مەسلىمانلار.

مَسْلَمَة — مەسلىمان خاتۇن.

مَسْلُوب — مەلىدىرلغان، مەۋورلغان.

مَسْمُوع — ئىشتەلىگەن.

مَسْمُوم — آغۇلانغان.

مَسْمِي — آتالغان.

مَسِن — كۆپ ياشەگان.

مَسْوَاك — تىلارنى تازا رطراۇچۇن.

مَسْوَاك — قوللانا طۇرغان آغاچ.

مَشَابَهَة — اۇغشاشىق.

مَشَارِكَة — اورتاقلاشىق. اشدە.

اُورتاق بولىق.

مَشَافَهَة — تاراقارشى سويلەشەك.

مَشَاوِر — كىگەش قىلوچى.

مَشَاوِرَة — كىگەشلەشمەك.

مَشَاهِير — دانلقىلەر.

مَشْئُوم — شۇملى.

مَشْبَه — اۇغشاپلغان.

مَشْتَرَك — اورتاق.

مَشْتَرَى — ساتۇب آلوچى.

مَشْتَغَل — اشلەۋچى.

مَشْتَمَل — اچىنە آلوچى.

مَشْتَهَى — تلهۋچى. آرزو ايتۇچى.

مَشَر — اشارە ايتۇچى.

مَشْرِق — قۇياش چەشى.

مُشْرِك — کافر. اللهنى اُيبدە شەھوچى.

مَشْرُوبَات — اچمەلەر.

مَشْرُوط — بىر نەرسە دەباغلانغان تۈرەلگەن.

مَشْرُوع — شىرىعت قوشقان اش.

مَشْط — تاراق.

مَشْطَه — بىر تاراق.

مَشْغُول — اشلى. شغلى.

مَشْفِق — آياوچى.

مَشْكَل — بولوى چىتن.

مَشْكُوك — شىكىلى.

مَشْمِش — اۋرۇك جىمىشى.

مَشْمَعَه — شەمەل.

مَشْمَلَا — مېلەش.

مَشْمُوم — ئىسنىلگەن. خوش ايسلى نەرسە.

مَشَى — جەيەو يورمىك.

مَشِيب — قارتايىمىق.

مَص — ايمەك. مورمىق.

مَصَائِب — قايغۇلار.

مُصَاحِبَة — اولطر شەق، سويلەشەك.

مُصَادِرَة — حكومت فسایدە سىيىنە برەونىك مالن آلمىق.

مُصَادَمَة — قارا قارشى كىلاۋب بەرلشەك.

مُصَارِف — طوطلمغان ماللار.

راسخودلار.

مُصَافِحَة — قول بىرۈب كورشمەك.

مُصَالَحَة — دوستلانشىمىق. كىلشەك.

مُصْبَاح — شەم. لامپا كىيلەر.

مُصَحَّح — تۈزەتسۈچى. خطانى درستلەۋچى.

مُصَدِّق — اشانوچى.

مِصْر — زور قالا. بىۈك شەھەر.

مِصْفَاة — سۈزگىچ.

مِصْلَا — نماز اوقسى طۇرغان اۋرن.

مِصْلَاح — تۈزەتۈچى.

مِصْلَى — نماز اوقۇچى.

مِصْلَى — نماز اوقسى طۇرغان اۋرن.

مصنوع — ياصالغان نەرسە.

مصون — صاقلانغان.

مصيبة — قايغى.

مصيف — جەيلەۋك. داچا.

مضاربة — صوغشماق.

مضايقه — طارلق. طغزلق.

مضحك — كۈلدۈرۈچى.

مضر — زىيانلى.

مضرة — زىيان، ضرر فيلو.

مضطجع — قرن ياتوچى.

مضغ — چەينەمەك.

مضل — آزدروچى.

مضمضة — آوز چايقامق.

مضمون — سوزدن آڭلاشلغان

معنى.

مضى — ياقتىرطوچى.

مطابقة — موافقلىق.

مطافى — طوافى ايتەچەك اۈرن.

مطالبة — اۈز حقن صورامق.

مطاولة — وقتىدىن كىچىكدرمەك.
(مثلا بورچنى).

مطايا — آطلاوب يۈرىپ تورغان.
حيوانلار.

مطبخ — آشخانى.

مطبوع — پىشلىگەن.

مطبوع — باصلغان. مطبوعه
باصلغان.

مطحن

تگرمەن.

مطحنه

مطحون — اۈن ايتوب تارطلغان.

مطر — ياغمور.

مطفى — سۈندۈرۈچى.

مطلب — تەلەك.

مطلع — اصلينى توشنوچى.

آڭلاۋچى.

مطلق — بىر نەرسە بىلەن دە چىكەلە.

نەگەن. شرطقىلىنماغان. نىچەك بولاسە

شولاي.

مطلقا — نېچك بولسەدە.

مطلقە — ئىرىدىن آيرىلغان خاتون.

مطمئن — كوڭلى اورنلاشقان.

مطروود — قوبىلغان.

مطهر — آرولانغان.

مطيع — بوى منوجى.

مطيه — آطلانوت يورى طورغان
حيوان.

مظفر — ئۇستۇن بولغان.

مظلوم — ئورنىز تىيلىگەن كىشى.
جىرلەنگەن.

مظنون — ئويلانغان.

مظهر — بىر نەرسەنىڭ پىيدا بولغان
ئورنى.

مع — بلەن.

مع من — كىم بلەن؟

معاً — بىرگە بىرگەلا شۇب.

معا — ئىچەگى.

معاد — ئايتاچاق ئورن.

معاد — قايتارلغان.

معادين — يىردىن تابولا طورغان
نەرسەلەر.

معاذ — سىر يوناچاق يىر، ئورن.

معارف — علملەر. بىلىملەر.

معارفة — تانىشقى.

معاش — ياشاۋ ئۇچۇن بولغان
نەرسە. ژالونىيە.

معاشرة — بىرگە بىرگە ياشاۋ.

معاشقة — بىر بىرىن سۇيۇشۇ.

معاصر — زامانداش.

معاصى — گناھلەر.

معافى — كىچىرلىگەن، آيىروم
طوتىلغان.

معاقده — سوز بىر كىشىلىك.

معالجه — دارولامق.

معامله — خلىق بلەن ئىش يۈرۈ.

معانيد — كىرى.

معاون — ياردەمچى. بولشلىق ئىتەۋچى.

مَعَاهِدَه — بىر بىر يىنە سۆز بىرە وشۇ.

مَعَايِنَه — تىكشۈرۈپ قارامق. كۆزدىن.
كەچىرىمك.

مَعْبَد — عبادەت قىلماق ئورۇن.

مَعْبُود — قۇللىق قىلىنغان. اللە تەئالى.

مَعْتَدِل — ئورتاقچا.

مَعْتَق — قۇللىقتىن آزاد ئېيتىلمىش.

مَعْتَقَد — ئىشەنچى.

مَعْجَل — ئاشقۇرلغان.

مَعْدِن — يىپىردىن چىقارۇلا تۇرغان

مال. آلتۇن، كۈمۈش، الخ.

مَعْدُود — سانالغان.

مَعْدُوم — يوق.

مَعْدَه — ئاش قازانى.

مَعْدُور — غەدىرلى.

مَعْرَاج — يامىقچ.

مَعْرُف — تانىلغان.

مَعْرِفَة — تانىمۇق.

مَعْرَكَه — سوغۇش مەيدانى.

مَعْرُوف — بىلىگۈلى.

مَعَز — كەجە.

مَعْزُول — ئورۇندىن تۇشلانغان.

مَعْشَر — طائىفە. گروھ.

مَعْصُوم — گناھسىز.

مَعْطَر — خوش بويلانغان.

مَعَك — سىنىڭ بىلەن.

مَعْلُوق — بەيلەنگەن.

مَعْلَم — ئۇيغۇر تەكۈچى.

مَعْلُوم — بىلىگۈلى.

مَعْمَار — قارالغۇ ئىش ياشى

بىلۈچى.

مَعْمُور — غەبارت قىلىنغان.

مَعْمُول — ئىشلەنگەن.

مَعْنَى — سۆزدىن آڭلاشلانغان

نەرسە.

مَعْوَج — كەكرى.

مَعُوذ — بۇتى.

مَعُوذَتَيْن — «فلق» بلەن «ناس»
سورەسى.

مَعُوذَه — ياردم.

مَعَهُ — آنڭ بلەن.

مَعِيَ — مېنىم بلەن.

مَعْيَار — بىر نۇع ئۆلچەم.

مَعِيشَة — تىركلىك. عمر ئىيتىۋ. ياشاۋ.

مَعِين — ياردمچى.

مَعِين — يىلگولەنگەن.

مَعْيُوب — عىبلى آدم.

مَغَايِبَة — يوققە چىقق. بىرەونى
آرطىندە خورلامق.

مَغَايِر — ئوزگە. باشقە.

مَغْرِب — قۇياش بايشى.

مَغْرَفَة — چۈمچ.

مَغْرُور — غورۇلانغان. يوق
نەرسە ئالدىنوب باشقەغە التفات
ايتىمەگەن.

مَغْرُورَا — آلدانوب.

مَغْرَ — جىداك. جىلك.

مَغْفِرَة — يارلىقامق.

مَغْلُوق — يابق.

مَغْيِر — ئوزگەرتىلگەن.

مُفَارِق — آيرىلوچى.

مُفَازَة — قىر. صحرا.

مِفْتَاح — آچقىچ.

مُفْتَرِى — يالغان بلا تاغۇچى.

مُفْتِش — تىكشۈرۈچى.

مُفْرُوش — جەيلىگەن.

مُفْرُوق — آيرىلغان.

مُفْسِد — بۇزۇچى.

مُفْسُوخ — بۇزىلغان. يوققە چىقارلغان.

مُفْصِل — آچق بىيان ئىيتىلگەن.

مُفْضِى — آيرىشدرۈچى.

مُفْطِر — ئورازاسن آچۇچى.

مُفْقُود — يوققە چىققان.

مفلس — بۇلۇچى. مالدىن
آيرلۇچى.

مفيد — فايدهلى. فايده بېرىۋىچى.
مقابله — قارشىلاشماق. بىر نەرسەگە
قارشى تەييار بېرىمك.

مقاتله — اولتۇرۇشماق.

مقارب — بىر بىرىگە ياقىنلاشقان.

مقاربة — يېقىنلاشماق.

مقارن — بىر بىرىگە يېقىن.

مقارنة — يېقىنلاشماق.

مقاسمة — بۆلۈشماق.

مقاصد — تەلەكلەر.

مقال — سۆز. خەلق تەلىمىدە مەثال
آيتىپ يۈرتۈلەن سۆز.

مقام — ئورۇن.

مقاولة — سۆز بېرىشماق.

مقاومه — چىداپ قارشى تۇرۇش.

مقايسة — چاغىشماق.

مقبره — قەبرىك.

مقبوض — ئالغان. قولغا كەلتۈرۈلگەن.

مقبول — قوبۇل قىلىنغان.

مقت — آچۇ. (آچۇلانماق).

مقتدر — كۈچى جەتتۈرۈچى.

مقتدى — ئايىھ رۇچى. ئۇيۇچى.

مقتير — ئۇي جەماعتىنىڭ نەققەسىنى

قەسۋىچى.

مقتول — اولتۇرۇلغان.

مقدار — چامى.

مقدس — كىمچىلىككەن پاك. ھەرمەتلى.

مقدم — ئالەك بولغان.

مقراض — قايىچى.

مقصد — تەلەك آيتىلغان نەرسە.

باررغە ئويلىغان ئورۇن. مەرام.

مقصر — قىسقارتۇچى.

مقصود — تەلەك بولغان نەرسە.

مقصوص — قىزىلغان.

مقطوع — كېسىلگەن.

مقعد — ئۇپرا تۇرغان يېرى.

مقل — آزىتۇچى.

مُقَدَّر — اَييەر چن. كشييدن كوروت

اشلاو چى.

مَقِيم — طور و چى. اويد. طور و چى.

مَكاتب — مکتبلر.

مُكَاتِبَه — خط ياز شوق.

مَكَّار — آمطرتن. حيلهلى.

مُكَافَات — بولاك. بزر خدمت كور.

سەتكەن اۇچون بىرلگەن نەرسە.

مُكَالِمَة — سويلەشمەك.

مَكَان — اُورن.

مُكَتَحَل — سورمەلەنو چى.

مُكَتُوب — يازلغان.

مُكَثَّار — كوب سويلەو چى.

مُكَدَّر — بولغانچى.

مُكَرَّر — قات قات بولغان.

مُكَرَّم — قدرلى. حرمتلى.

مُكَرَّوَه — چىركەنچ.

مُكَرَّوَهَات — چىركەنچ اشلر.

مُكَلَّأ — يىغە چىتى.

مُكَلَّف — اوستىنە اش يوكلەنگەن.

كشى.

مُكَمَّل — چىتلاكلى. تمام ايتلگەن.

مِكنَسَة — سېركى.

مِكنُون — ياشرلۇت ماقلا نغان.

مَلَاء — طوطۇرمق.

مَلَائِكَة

فرشته لار.

مَلَائِك

مَلَّاح — كۇيىمە چى.

مُلاحِظَة — توبىدن اويلاو. فكر.

يۇرتو.

مُلاحِظَة — كۇيىمە چىلەك.

مُلاحِظَة — ياغمىلىق.

مُلازِم — اشد. نعلق كورسەتو.

دوام ايتو.

مُلاقَاَة — اوچراشوق.

مُلاَل — يالقمق. برونەرسەدن كو.

مُلاَلَة — گل طويىقى.

مُلايِم — ياغملى. موافق.

مابوس — كيرتلىگەن، كىيلىگەن.

مالتبس — بىلىس.

مالجاء — مەيونا طورغان ئورن.

مالح — طۇز.

ملزم — چىكلۇپ طوقتا تالغان.

ملعقة — قاشق.

ملفوف — ئورالغان، تۇرلىگەن.

ملك — فرشتە.

ملك — بىرەونىڭ ئوز نەرسەسى.

ملل — يالقىق.

ملوك — پادشاھلار.

ملون — تۇرلى تۇسدە.

مليح — ياغمىلى، ماطور.

مماث — ئۆلەك.

ممتنع — تېيىلغان، بولماسلىق.

مدوح — ماقىتالغان.

مدود — سوزلغان.

مرد — بېيوك، كۆتەرنكى.

ممکن — بولالىق.

مملو — طوطرلغان.

مملوح — طۇزلانغان.

مملوك — بىرەونىڭ خوجالىغىدەغى ئەيىر.

ممن — كەمدىن؟

ممنوع — ئىشلەۋدىن تېيىلغان.

ممنون — مەنئەلىگەن، شادلانغان.

مميت — ئۆلتۈرۈپچى.

من — كىم؟ بىر مەن، بىرەو.

من — «دىن» مەنىسىنى چىقارما.

من — مەن.

منادل — ياولقلار.

منارع — تالاشلار، قىچقىرشار.

منارعة — تالاشلىق قىچقىرىش.

منارل — يولچىلار طوقتا تالورا.

منارغان — ئورن.

مناسبة — بىر بىرىگە ياقىنلىق،

ئوخشاشلىق، تاناشلىق.

مناسك — حجد، قىلۇنا طۇرغان
أشلىرى.

مناص — قاچۇپ سىيىۋنا طۇرغان
أورنى.

مناطق — يىل باولرى.

منافع — فايدهلر.

مناقب — ماقتاب سويلەگەن
سوزلر.

مناكحة — زىكاحلانىشۇق.

منام — يۇقۇ.

مناولة — قول سوزوب ئەيىر يىرمك.

منبت — ايگن اوسدروچى يىر.

منبع — نەرسەنىڭ چغا طۇرغان
أورنى.

منتخب — سايلانغان.

منتشر — چەچلىگۈچى.

منتظر — كۈتۈپ طۇرۇچى.

منتظم — تەرتىپلى. قانونلى.

منتقل — كۆچۈچى.

منتقم — اۈچ آلۇچى.

منتن — ايسلەنگەن.

منّة — مەنت. بولشلىق. احسان.

منّة — قەدرت وقوت.

منثور — چەچلىگەن.

منجم — يولدىزچى.

منجمد — طوڭغوب قاتقان.

منجنىق — ألك زماندە تاش آتار.

ئۇچۇن يامالغان صوغش قۇرالى.

منحصر — قىسقارطلغان.

منخرق — يىرطۇق.

منخفض — تەبەنەك.

مندوب — أشلە نووى ياخشى أش.

مندیل — قول ياولغى.

متد — «دن يىرلى» ترجمەسىندە.

مندبر — قورقتۇچى.

منزل — يولچىلر طوقتى طۇرغان

أورنى.

منزه — پاك، بىچارانماغان.

منسلخ — تيرىسى طويالغان.

منسوب — بىر نەرسەگە باغلانغان.

منسوج — طوقوب اشلەنگەن.

منسوخ — حكى توشىلگەن، بىتىلگەن.

منسى — اۇنۇ تلمغان.

منشور — تاراپ تلمغان.

منصب — يالغەلرنىڭ دىگىزگەيا كە

كولگە قۇيا طۇرغان يىرى.

منصور — ياردەم بىرىلگەن. باشقە

دن اۇستون بولغان.

منطبق — موافق بولغان.

منطقه — پوتا، كەمەر، جغرافىيە

اصطلاحىدە: كرە ارضنىڭ عرض درجە

لرن كورسەتە طورغان سىزىقلاراسى.

منطفى — سوندىرىلگەن.

منظور — قارالغان.

منع — طەيق.

منعقد — بەيلەنگەن.

منعم — انعام ايتوچى.

منفرج — آچق. آيرالغان

منفرد — يالغز. بىر اوزى.

منفردا — يالغز اوزىگەنە.

منفك — چىشلەنگەن.

منفور — قاچقان.

منفى — سۇرىلگەن.

منقاد — بوى صنوچى.

منقسم — بولگەن. اۇلۇشلە

نگەن.

منقطع — كىسىلگەن.

منقلب — ئەورلىگەن.

منقوش — بىزەكلەنگەن.

منقول — اۋرنىدىن كوچىلگەن.

منقولات — كوچىرۇلە طۇرغان

نەرسەلەر.

منك — سىندىن.

مذکر — اُشانماوچی.

مذکسر — واقلا نغان، صندرلغان.

منکوح — نکاحلانغان اير.

منکوحه — نکاحلانغان خاتون.

منن — منتلر.

منور — نورلانغان.

منهلم — حيرلگن.

منهزم — موغشده، چيگلون تار.

مار بولغان.

منه — آندن.

منهى — اُشله نوى طييلغان.

منهيات — اُشله نوى طييلغان نهرسه لر.

منى — ميندن.

موات — جانسز.

موات — اولم.

مواد — نهرسه لر، عيبرلر.

موازنة — تيگده شدرمك.

مواصلة — ايرشتمك.

مواضع — اوزنلر.

مواظبة — دائم چيلق ئيستمك.

مواعد — وعده لر.

مواعظ — عوگتلر.

موانسة — بر برينه ئييه له شتمك.

موانع — اُشدين طييو چيلر.

موبد — مه گى.

موتمن — اُشانچلى.

موجل — كيچكدرلگن.

موخر — سوگنا قالدرلغان.

موذن — اذان عهيتوچى.

مورخ — تاريخ علمن يازوچى.

موسس — قورلغان، بنا ايتلگن.

موسس — قوروچى، بنا ايتوچى.

موسفى — قايغرتوچى.

موسسه — قورلغان نهرسه، بىنا.

مؤكد — بركتوچى، نغطوچى.

مؤلف — کتاب یازوچی.

مؤول — جورالغان.

موت — اولم. اولمك.

موتى — اولكار.

موج — دولقن.

موجود — بار.

موجودات — بار بولغان نەرسەلەر.

موحد — الله تعالى نى بىرلەوچی.

موذى — جفالاوچی.

مورد — كىلە طورغان اۋرن.

موزون — ئولچەنسگەن.

موسى — چەچ پەكىسى.

موصول — طوتاشقان. قوشلغان.

ايرىشكەن.

موصى — اۋزى اولگەندىن سوڭ

قىلارغە قوشوب قالدروچی.

موضع — اۋرن.

موعود — سۆز بىرلگەن.

موقت — وقتلى غنە. بىر آزغە.

موقظ — اوياطوچی (يوقودن)

موقفى — طوقطى طورغان اۋرن.

موقوت — وقتلى. وقتلانغان.

موقوف — طوقتالغان.

مولا — خوجا. ئىمىيە.

مولد — طوغان وقت.

مولد — طودروچی.

مولود — طوغان بالا.

مونىس — ئىمىيەلەشكەن.

موهوب — بولەك ئىيتلگەن.

مهاجر — ئورنىدىن كوچوب كىتوچی. تاشلاوچی.

مهاجنة — ناچار سوزلر سويلەمك.

مهاجرة — تاشلامق. كوچوب

كىتمك.

مهاد — ياتاق.

مهاربة — قاچمق.

مهارة — اوستالق.

مهانة — خورلامق.

مەل — بېشەك.

مەر — اۋىلەنگەندە ايرىنىڭ خا-
تونغا بىرە طورغان مالى.

مەر — تاي. پىچەت.

مەلىك — ھلاك ايتۇچى.

مەم — كىرەكلى.

مەمل — بوشاقلانغان.

مەپىل — قورقنچلى اۋرن.

مەپىن — خور. كۇچىز.

مەيال — بىك آۋوشۇچى.

مەياھ — سولر.

مەيت

ئۆلۈك. ئۆلۈك.

مەيت

مەيتە — ئۆلەكسە.

مەيراڭ — ئۆلگەن كىشىدىن قالغان
مال.

مەيزان — ئۆلچەو.

مەيعاد — وعدە كۈنى. قىامت كۈنى.

مەيقات — بىلگۈلەنگەن ۋەقت.

مەيل — آۋشىق.

مەيلاد — بىرەۋنىڭ طوغان كۈنى.

مەيلان — مەيل ئىتمەك. بىر طرفقە
آۋشىق.

ن

نائب — بىرەۋنىڭ ئىشىنى ئۆزى يوقىدە

ئىلھاب طورۇچى.

نائىل — ئىرىشۇچى.

نائىم — يوقلاۋچى.

ناب — قازق تىش.

نابىت — يىردىن ئۆسۈپ چىقۇچى.

ناجىس — بىتمەي طورغان آۋرو.

ناجى — تۈپلۈچى.

ناجىس — آچلىق يىل.

ناجىل — آرق.

ناحىيە — طرف. ياق. زور آۋول.

نادىر — آز. سىرك.

نادىم — ئۆكۈنۈچى.

نار — ئوط.

نارنج — ئەفلیسون.

نازل — ئینوچی.

ناس — کشیلر.

ناسك — الله تعالى گە قۇللق

ئیتوچی.

ناشز — ششكەن. قابارغان.

ناطق — سويلەوچی.

ناظر — قاراوچی.

ناعم — يوشاق. تەن تیریسى.

نافع — فايدەلى. تابشلى.

ناقص — کیم.

ناقض — بوزوچی.

ناقل — کوچروچی.

ناقة — آنا تەوہ.

ناموس — يوز صووی.

نايحة — ئولك آرطندن جلاب

باروچی خاتون.

نبات — ئوسملىك.

نباش — كفن صويوچی.

نبال — ئوقلر.

نبال — ئوق ياصاب ساتوچی.
ئوقچی.نبع { صونك ييردن قايناب
نبعان { چغووی.

نثر — چەچمەك. تاراطمق.

نجار — بالتاچی.

نجاسة — پچراق. آروسز.

نجاة — قوطلمق.

نجس — آروسز.

نجم — يولدز.

نجوم — يولدزلر.

نجوه — بيمىك اورن.

نجاس — باقر.

نحافة — آرقلق.

نحر — بوغازلامق.

نحل — بال قورتى.

نحلة — خاتونىغە بىرلىگەن مەر.

نحن — بىز. (ضمير).

نحنة — تاماق قىرمق.

نحيف — آرڭ.

نُخَامَة — توكرك. قاقرق.

نِخْل — خرما آغاچى.

نِئَا — اوندەك. تاوش بىرمەك.

نِزَامَة — اوكنەك.

نِذَب { مېتەنك يانەندە قىلغان يىل.
خىشلىقلارنى ئىيتىپ
نِذَبَة { يىغلامق.

نِذَم — ئوكنەچ. ئوكنەك.

نِذَوَه — جىيولش.

نِذَى — بىرگە توشكەن چوق.

نِذَر — سوز بىرلەنگەن ئىش. ئوز
ئوستىنە يوكلەنگەن ئىش.

نِذِير — قورقوتۇچى.

نِزَاع — قىچقىرىشق.

نِزَاهَة — پا كلك.

نِزَع — صووروب آلمق.

نِزَف — قانامق.

نِزُول — ئىنەك. توبەن توشمەك.

نِسَاء — خاتونلار.

نِسْمَة — كوتەسىگە مال آلمق.

نِسَب — ئىروغ. نىسل.

نِسَج — طوقۇمق.

نِسْوَه

نِسْوَان

نِسيان — ئونۇطمق.

نِسيج — طوقۇلغان.

نِسيَة — مالنى بورچقە آلمق.

نِشَر — تاراطمق.

نِشُور — تارالو. ئولگەچ تىرلەك.

نِصَب — قاداب قويۇمق.

نِصَر — ياردم. ياردم ئىيتەك.

نِصَف — يارطى. يارم.

نِطَق — سوز.

نِظَارَة — قارامق.

نِظَافَة — پا كلك. آرولق.

نِظَر — قارامق.

نِظِير — ئوخشاش.

نِظِيف — پاك. آرو.

نِعَال — باشماقلىق.

نِعَال — باشماقچى.

نِعَامَة — تەوۋ قوشى.

نەرە — قىچىرىق. باقمىق.

نەش — ئىچىندە مەيىت بولغان تابوت.

نەل — باشىق.

نەلىن — ئىككى باشماق.

نەم — ئىيى. درست. شولاي.

نەم — نى ياخشى.

نەم — سىلر.

نەمە — مى.

نەناع — بوتىك.

نەيب — قارغا كىي قوشارنىڭ

قىچىرىق.

نەمە — كوي. سايراو.

نەاخە — سوتۇستونىڭ كۆيىك.

نەخ — سولش بلەن ئۆرمەك. ئۆ.

روب قابارلىق.

نەر — يالغىز بىر كىشى.

نەرە — ئۆركۈب قاچىق.

نەس — سولو.

نەس — جان. تىركەك.

نەض — سەكۈمەك.

نەقە — تىركەك ئىتەرلىك ئوچون

بولغان مال. آقچە.

نەفور — ئۆركەك.

نەفوز — سوزى ئۆتمەي بولو.

ئىچكە كىرۈ.

نەفى — تىمىق.

نەفيس — كۆركەم.

نەقائىص — كىيىمچىلىك.

نەقاب — بىتلىك. يوز پەردەسى.

نەقاش — بىزەكچى.

نەر — قازۇب بىزەك توشىمەك.

نەش — بىزەك.

نەقصان — كىمەك.

نەقل — ئورنىدىن كۆچۈرۈمەك.

نەقىعە — قوناق آشى.

نەمە — ئۆرچۈمەك. آرلىق.

نەمام — سوز يورتۇچىلىك.

نەمل — قىرلىق.

نەمىمە — سوز يورتۇب كىشىلەر.

آراسىن بوزلىق.

نواھى — ئىشلەنۈي تىيىلغان نەرسەلەر.

نوبە — چىرات.

نوحە — آواز بلەن جلامق.

نور — آغاچ چەپەگى.

نوع — تۇر. تۇرلى تۇرلى.

نوم — يوقۇ.

نهار — كۈن.

نهارا — كۈندىز.

نہایە — آخر. چەك. صوڭ.

نہب — ئېچىرغۇپ تالامق.

نہر — جىلغە.

نہس

نہش

نہشە

يلان چاقمق.

نہى — ئىشلەۋدىن تېمىق.

نہیب — قورقمق. قورقۇ.

نہیق — ئىشەك. ئېچىقروى.

نہیم — آچ كوزلى.

نیران — ئوطلار.

نیرین — آی بلەن قوياش.

و

وا — بىر نەرسەگە قايغىغاندە ئە.

یتولەدر. «واى» كىي.

واثق — ئىشانوچى. ئايانوچى.

واجب — ئىشلەنۈي تېۋىشلى بولغان

ئش.

واجد — بار قىلوچى. باي.

واحد — بىر. (۱).

وارث — ئۆلگەن كىشىنىڭ مالىيە

خوجا بولۇپ قالغان كىشى.

وارد — كىلوچى. ئېرىشوچى. كىلم.

واردات — كىلىملەر. داخودلار.

واسطە — ئىككى آرانى تۇتاشدىرغان

نەرسە.

واسع — كىڭ.

واصفى — بىر نەرسەنىڭ ھال ۋە ۋەقەسىنى

بيان ئىتوچى.

واصل — تۇتاشوچى. ئېرىشوچى.

واضح — آچق.

واضع — قويوچى.

واعظ — ئوكتلەوچى.

وافر — مول. كوب.

واقع — توشوچى. بىر ئىشنىڭ بولۇشى.

واقعا — چىنلاپ دە.

واقف — طوقتاۋچى. بىر ئىشنىڭ

تۈبىنى توشىۋاتىدىغان.

والا — آلاي بولماسە يوق ئىسە.

والد — آتا.

والده — آنا.

والدين — آتا-آنا.

والى — بىر ولايتنىڭ ادارەسىدەگى

باش كىشى. (حاكم).

واهب — بولەك ئىيتوب بىرۈچى.

واهم — ئويلاۋچى.

واهى — فايدەسىز. بوش.

وتد — قازق.

وتن — پۇت. تەرى.

وتنى — پۇتقە تابىۋچى.

وجع — آورو. چىرلەو.

وجود — بار بولمىق.

وجوه — يۈزلىر. يىتلىر.

وجه — يۈز. نەرسەنىڭ ئۈستىكى
ياغى.

وحدة — بىرلىك. الغزلق.

وحشى — ئوركىمىك. قاچمىق.

قورقاق حيوان.

وحشة — قاچمىق. يالغزلىق. ئوركىمىك.

وحده — يالغزى.

وحل — صيىق بالچىق.

وخيم — سوڭى ناچار.

ود { دوستلىق.
وداد

وداد — سويىمىك. ياراطمىق.

وداع — «خوش، صاۋبول!» دىمىك.

وديعة — ساقلاۋۇچۇن بىرلىگەن
نەرسە.

وراء — آرط.

ورثه — وارثلىر. قاراڭز «وارث».

ورد — گل. (ئوسملىك).

ورد — كوندە ئوقولا طورغان دىئالاق.

ورع — تقوالق.

ورق — يافراق. كتاب بىتى.

ورقة — يافراق.

ورود — كىلىمك.

وزر — گناه.

وزن — آورلق ئولچەوى.

وساد

{ مندر، ياصدق كىبى نەرسە.

وسادة

وسخ — كىلى. كرلەنگەن.

وسط — ئورتا.

وسطى — ئورتا.

وسعة — ئىركىنچىلىك.

وسن — چىرم. يوقمىسلاو.

وسيم — ماطور.

وصال

{ ئىرىشمك. قاوشىق.

وصل

وصى — وصىتىنى ئوتەرگە ئوستىنە

آلغان آدم.

وضع — قويىمق.

وضوء — طهارة آلىق.

وטר — ئىش. بىيورق. امر.

وظيفة — بىرەونىڭ ئوستىنە يوكلا.

نگەن ئىش. خىدمەت ھەقى.

وعاء — صاوت. قان يولى تامىرى.

وعد — سوز بىيرەمك.

وعظ — ئوگت.

وفاء — وعدەدە طورمق، ئوتەمك.

وفاق — تاپولق. دوستلق.

وفات — ئولىمك.

وفرة — كوپلىك. موللىق.

وقاحة — ئويىپاسزلىق.

وقايىع — بولوب ئوزغان ئىشلىرى.

وقاية — صاقلامق.

وقفى — طوقتامق. بىر ئىزگىلىك

ئۇچۇن بىلىگىلەپ بىرلىگەن مال.

وقود — ئوطين كىبى ياندىرا طۇرغان

نەرسە.

وقور — اۇلۇغساق.

وقوف — طوقتاو.

وكالة — ئوز ئىشكى باشقاغە
يوكلەمك.

وكيل — كىشى ئىش باشقارونى
ئوستىنە آلمان ذات.

وكلاء — وكىللەر.

ولاد
ولادة { طودرمق.

ولايم — طويدار.

ولد — بالا.

ولوكان — اگرده بولسه.

ولى — خوجە، ئىيە، دوست.

ولىمە — طوى مجلسى.

وهلة — بىك تيز.

وهم — سېمىز قورقمق.

ويل — ئوكنىچ، قايغى.

ه

هالك — خراب بولوچى.

هامة — قىش يەشرونوب، يازن طشقە

چغوب ياشى طورغان (جلان كىي)

حيوانلرنىڭ ھر برسى.

هاوية — نموغ.

هباء — طوزان.

هبوب — ئىسىك (جىل حقندە).

هبة — باغشلاب بىرمك. بولەك

ئىتوب بىرمك.

هائب — قورقوچى.

هائىل — قورقنچلى.

هابط — توبەن توشوچى.

هاتف — قىچقروچى. غائبىدن

كىلگەن تاوش.

هادم — خراب ئىتوب بىرموچى.

هادى — طوغرى يولغە سالوچى.

هارب — قورقۇب قاچوچى.

هاضم — اش سگىروچى.

ھجران { کو چوب کیتمک.
ھجرة { تاشلامق.

ھجو - برەودن مسقل ئیتوب کۆلمک.

ھجوم - جابرلىق. ئۆستکە تاشلانمق.
ھدا - طوغرى يول.

ھداية - طوغرى يولغە کرىمک.

ھلب - کرپک.

ھلر - ئورنىز قان توکمک.

ھلم - جىمرمک.

ھلية - بولەك.

ھذا - بو. (ئىر).

ھذر - معنی سز سوز.

ھذە - بو. (خاتون).

ھر - مەچى.

ھرب { قاچمق.
ھروب {

ھرة - مەچى.

ھزھزە - ئەيىر تىرەوى.

ھزیمە - جىگىلمک.

ھکذا - بولای، شولای.

ھل - «مى؟» تر جەدەسندە.

(باردگىنى؟ كىبى)

ھلال - ياشى آى.

ھللة - بر قورقمق (بىگرەك دە).

ھم - ئول كۆپ ئىرلار.

ھم - قايغى.

ھما - ئول ئىكەوى.

ھمايىن - كەمەرلر. يانچقلىر.

ھمزة - شيطان وسوسەسى.

ھمیان - يانچق. كەمەر.

ھن - ئول كۆپ خاتونلر.

ھنا - مۇندە.

ھناك - تىگندە.

ھو - ئول ئىر.

ھۇلاء - بولر.

ھوان - خورلىق.

ھول - قورقمق.

ههنا — موندە.

هي — ئول خاتون.

هيبة — مهابتلك.

هيجان — آبدرامق.

هيكل — تاش ياكە آغاچدن
ياصاب قويغان صورت.

هيھات — جراق ئش! يراق بولدى.

ى.

ياس — اميدسزلك.

يابس — قورى. جوگشسز.

يبوسة — قوريلق.

يتامى — ئوكسزلىر.

يتيم — ئوكسز.

يد — قول.

يدىن — ئىكى قول.

يسار — صوڭ ياق.

يسر — چىگىل. آنصات.

يسرة — چىگىلك.

يسير — آنصات.

يقظة — ئويارلق.

يمنى { اوڭ ياق.

يمين

ينابيع — چىشمەلر.

ينبوع — چىشمە.

يوم — كۇن.

يوم الاثنين — دوشنبە كۇن.

يوم الاحد — يكشنبه.

يوم الاربعاء — چارشنبه.

يوم الثلاثاء — سەنبە.

يوم الجمعة — جمعة.

يوم الخميس — پنجشنبه كون.

يوم السبت — شنبە كون.

يوم العيد — عيد.

يومي — كۇندەلك.

تمام.

تاتارچا سوزلرده «ئ» حرفن آواز، «اا» حرفن
صوزم ايتب بۇرتلىنى.

ع. س.

Table of Contents

ا	3
ب	16
ت	21
ث	34
ج	36
ح	40
خ	45
د	48
ذ	50
ر	52
ز	57
س	58
ش	63
ص	66
ض	69
ط	71
ظ	73
ع	74
غ	81
ف	84
ق	88
ك	92
ل	97
م	100
ن	127
و	131
هـ	134
ي	136